

Hrvatska riječ

Informativno-politički tjednik, izlazio od 1945. do 1956., obnovljen 2003.

ISSN 1451 - 4257

SUBOTICA, 28. SVIBNJA 2004. * CIJENA 20 DINARA * BROJ 69

**Intervju:
Nenad Čanak**

**Uzvratni posjet predsjednika SiCG
Svetozara Marovića Zagrebu**

**Za suradnju
bez arbitraže**

TEMA BROJA: ZAVRŠEN 71. MEĐUNARODNI POLJOPRIVREDNI SAJAM - PREKO 40 IZLAGAČA IZ RH

Pretplatite se!

TUZEMSTVO

☐ 6 mjeseci = 600 dinara

☐ 1 godina = 1.000 dinara

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže "Hrvatska riječ" svakog tjedna.

INOZEMSTVO

☐ 1 godina = 70 EUR.

BANK: VBUYU 22

(Vojvođanska banka a.d. Novi Sad Yugoslavia)

Beneficiary customer:

540101-320-5 NIU Hrvatska riječ,

Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Hrvatska riječ

Ime i prezime: _____

Ulica i broj: _____

Mjesto i zemlja: _____

Telefon i e-mail: _____

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
NIU "Hrvatska riječ", Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica
Uplatu izvršiti na broj žiro računa 355-1023208-69

Cjenik reklamnog prostora

POSLEDNJA STRANA / KOLOR

1 / 1 = 6.000 dinara	} + 20% p.p.
1 / 2 = 3.600 dinara	
1 / 4 = 2.000 dinara	

DRUGA I PRETPOSLEDNJA STRANA / KOLOR

1 / 1 = 5.000 dinara	} + 20% p.p.
1 / 2 = 3.000 dinara	
1 / 4 = 1.700 dinara	

UNUTARNJE STRANE / CRNO-BIJELE

1 / 1 = 3.000 dinara	} + 20% p.p.
1 / 2 = 1.800 dinara	
1 / 3 = 1.300 dinara	
1 / 6 = 700 dinara	
1 / 12 = 450 dinara	

Iskoristite popuste!

Za vezane oglase u 4 ili više brojeva odobravamo popust od 20%
SPECIJALAN POPUST ZA GODIŠNJI UGOVOR O REKLAMIRANJU.

Uzvratni posjet predsjednika SiCG Zagrebu
Za suradnju bez arbitraže.....6-8

Završen 71. međunarodni poljoprivredni sajam
Bez premca do sada.....10,11

Intervju
Nenad Čanak.....12-14

Znanstveni skup o vrednotama
Vertikale vječnih vrednota.....16,17

Stotinu ljeta bač Lazara Lučića
Sreću donio »Ben Hur«.....18,19

Reportaža
Hrtkovi i Ruma.....22,23

Promocija Leksikona podunavskih Hrvata
Djelo od prvorazrednog značenja.....30

FOTOGRAFIJA NA NASLOVNOJ STRANI
 Foto arhiv HINA

IMPRESSUM

OSNIVAČ:

Skupština Autonomne Pokrajine Vojvodine

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova »Hrvatska riječ«,
 Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Mr. Mato Groznica (predsjednik), Dušica Dulić,
 Kalman Kuntić, Marija P. Matarić, Dražen Prčić,
 Stipan Stipić, Zvonko Sarić, Zvonko Tadijan,
 Tomislav Žigmanov

DIREKTOR I V. D. GLAVNOG I ODGOVORNOG UREDNIKA:

Zvonimir Perušić

REDAKCIJA:

Ivan Andrašić (Podunavlje),
 Željka Cvijanov (društvo),
 Dušica Dulić (Subotica),
 Jasminka Dulić (dopisništva),
 Ivan Ivković Ivandekić (fotografije),
 Dražen Prčić (sport i zabava),
 Zvonko Sarić (kultura),
 Nada Sudarević (fotografije)

TEHNIČKI UREDNIK:

Thomas Šujić

ADMINISTRACIJA:

Zorica Tikvicki,
 Zdenka Sudarević

LEKTORICA: Katarina Vasiljčuk

TELEFON: ++381 24/55-33-55
 ++381 24/55-15-78

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatska.rijec@suonline.net

WEB: www.hrvatskarijec.co.yu

TISAK: »Dnevnik« Holding sa p.o. Novi Sad,
 »Dnevnik« Štamparija

List je registriran kod Sekretarijata za informiranje
 Skupštine AP Vojvodine pod rednim brojem 73.

List je oslobođen poreza na promet na osnovu
 mišljenja Pokrajinskog sekretarijata za obrazovanje
 i kulturu; broj 106-413-00221/2003-01 od
 20.3.2003. godine

Susjedski summiti

Još jedan hrvatsko – srpsko-crnogorski (mada više crnogorski nego srpski) summit na najvišoj razini je iza nas. Sada već stari znanci – Stjepan Mesić i Svetozar Marović – autori čuvene i nenadane isprike/izvinjenja s početka prošlogodišnje jeseni, potpisali su u Zagrebu Protokol o suradnji na području europskih integracija između dviju zemalja.

Osim što je generalno nova potvrda razvoja dobrosusjedskih odnosa, ovaj je posjet pokazao i kvalitetu više, između ostalog i izjavom Svetozara Marovića kako se »veoma radujemo što je Hrvatska danas u situaciji da očekuje poziv za kandidaturu u EU, što također treba nakon toga očekivati, vjerujemo, i određivanje datuma za otpočinjanje razgovora o članstvu u EU i mi to zaista doživljavamo i kao naš uspjeh«. Bez suvišne kurtoazije prema domaćinima, i izgleda bez ukrižena dva prsta iza leđa, upućen je signal i domaćoj javnosti, da bi put kojim je pošla Hrvatska ujedno trebao biti i srpsko-crnogorski put.

U isto vrijeme, predsjednik jedne od dviju sastavnica SiCG Filip Vujanović na Brinjunima je izjavio kako Crna Gora nije zadovoljna funkcioniranjem Državne Zajednice SiCG, naglašavajući kako Crna Gora želi i preko Slovenije promovirati svoj (samostalni?) ulazak u Europsku uniju.

Na razgovorima u Zagrebu ni ovoga puta nije bilo vojvodanskih Hrvata. Nitko nije osjetio potrebu pozvati ih, niti je o njima i njihovom položaju, koliko se da zaključiti, bilo riječi. Opet su ispali s liste prioriteta, kako domicilne, tako i matične zemlje.

Nastavak razvoja bilateralnih susreta između dviju država, ovoga puta s izraženi-
 jom srpskom komponentom (bez crnogorske) najavljen je za danas, 28. svibnja, kada u Beograd, na susret sa srbijanskim ministrom vanjskih poslova Vukom Draškovićem, stiže njegov hrvatski kolega Miomir Žužul. S Vukom Draškovićem, koji je prije samo nekoliko dana bio nepoželjan u Zagrebu, hrvatska strana ipak mora razgovarati. Ne samo zato što je on izabrani dužnosnik ove države, iako bi i samo to trebalo biti dovoljno, nego i zato što je taj čovjek nakon početnih teških pogrešaka iz ranih devedesetih godina, konvertirao u dugogodišnjeg prvog protivnika ratnog Miloševićevog režima. Ipak je Vuk Drašković prije svih odustao od velikosrpskog projekta. Čak i ako ministar kulture i medija iz njegove stranke, i njegov čovjek, na ulazu ima statu u Draže Mihajlovića u prirodnoj veličini, što je samo po sebi apsurdno, u politici se, a naročito u diplomaciji, na neke stvari mora zažmiriti. Radi općeg dobra.

Današnji susret u Beogradu bit će prigoda da se promovira i novi hrvatski veleposlanik u Beogradu Tonči Staničić, koji je prije tjedan dana predsjedniku SiCG predao vjerodajnice. Ovaj profesor krivičnog prava s Pravnog fakulteta u Splitu već ima iskustvo iz Beograda, gdje je 1996. godine bio konzul, a na novo mjesto stigao je iz Bugarske, gdje je bio veleposlanik.

Z. P.

TJEDNIK

ČETVRTAK, 20. 5.

Vojislav Koštunica i Đorđe Đukić: Na ime duga od privatizacije Vojvodini isplatiti 338 milijuna dinara

NEDJELJA, 23. 5.

U ponoć istekao rok za prijavu predsjedničkih kandidata u Srbiji

PONEDJELJAK 24. 5.

Predstavnici manjinskih nacionalnih vijeća kod Vojislava Koštunice

UTORAK, 25. 5.

Šef UNMIK-a na Kosovu Hari Holkeri podnio ostavku na tu dužnost

SRIJEDA, 26. 5.

Glavni tajnik NATO-a Jaap de Hoopscheffer u posjetu Hrvatskoj

PETAK, 21. 5.

Tonči Staničić imenovan za novog hrvatskog veleposlanika u Beogradu

SUBOTA, 22. 5.

Ivica Dačić: SPS će uskratiti podršku Vladi ukoliko budu izručeni haaški optuženici

SIROTIJA ZA SLOBU

Neke partije se hvale da njihovi predsjednički kandidati imaju podršku Miloševića. Ako im je za ista stalo do Miloševića, zašto dosad nisu dali ni dinara za njegovu obranu u Den Haagu, već to jedino čini SPS prikupljajući dobrovoljne priloge od sirotinje, svog članstva.

Ivica Dačić, predsjednički kandidat, Večernje novosti, 22. svibnja.

NI NA NEBU
NI NA ZEMLJI

Budućnost medija na jezicima nacionalnih manjina u Vojvodini nikad nije bila neizvjesnija nego sada. Oni se danas nalaze ni na nebu ni na zemlji u formalno-pravnom, političkom i ekonomskom pogledu. To naročito važi za listove čiji je osnivač Skupština Vojvodine. U pitanju su Magyar szó i Hét nap na mađarskom jeziku, Hlas ludu na slovačkom, Libertatea na rumunjskom, Ruske slovo na rusinskom, Hrvatska riječ na hrvatskom i Them na romskom jeziku. Sve te novine, uključujući i Magyar szó, koji je najjači među njima, suviše su skupe za male naklade, objektivno limitirane veličinom populacije spomenutih nacionalnih manjina. Prema tome, za njihov sigurni opstanak potrebna je financijska potpora države. Za nju to nije veliki novac, a za nacionalne manjine su glasila na njihovom materinjem jeziku od neprocjenjivog značaja, jer se oko njih okuplja ne samo njihova politička, nego i intelektualna elita.

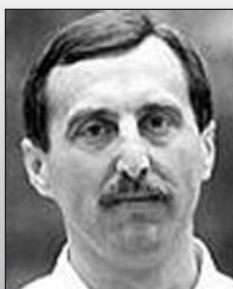
Većina političara i poslenika u medijima prihvaća, bar u načelu, da su nacionalna vijeća najprihvatljiviji osnivači manjinskih medija. Problem je, međutim, kako da ta vijeća budu zaista reprezentativne nacionalne zajednice, a ne samo političke stranke koja je u njoj najutjecajnija. Ako se za to ne pronađe valjano rješenje, glasila na jezicima nacionalnih manjina neće biti slobodna i baviti će se partijskom propagandom, a ne informiranjem. Kao u Titovo i Miloševićovo vrijeme – samo što će sada polagati račune »svojim«, lokalnim partijskim kabadahijama. **Jan Briza**, Dnevnik, 23. svibnja

LAPSUS KAO PORUKA?

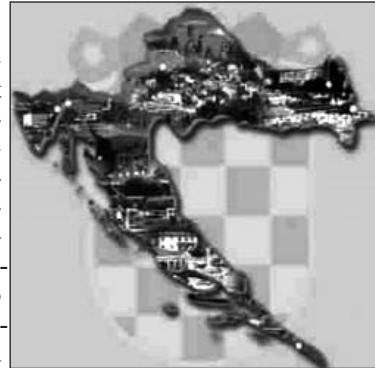
Hoće li izjava potpredsjednika Vlade Srbije Miroljuba Labusa o tome, kako stabilnost regije ovisi o »osovini Zagreb – Beograd«, destabilizirati regiju? Jer povijesna iskustva govore da, kad se Zagreb i Beograd slože, onda obično ispašta Sarajevo. Tako je to bilo od Mačeka i Cvetkovića do Tuđmana i Miloševića. Modeli stabilnosti, koji se zasnivaju na »osovinama« s kojima je Europa padala u katastrofe i na podjeli sfera interesa, a pogotovo teritorija, uvijek su bili dalekosežno kontraproduktivni. Kroatocentričnost i srbocentričnost nisu prihvatljiva rješenja ni za bilateralne, a kamoli za multilateralne odnose u jugoistočnoj Europi.

Hrvatskoj ne treba novi domino geopolitičkih zahtjeva u jugoistočnoj Europi koji bi tko zna koji put sve europsko u regiji vratilo na balkanizatorski početak. Ona se treba transparentno i načelno postaviti prema srbijanskoj viziji izlaska iz svoje aksiomatske krize, a ne dopustiti da se njezino jačanje veza sa Srbijom tumači kao podrška geopolitičkom paternalizmu prema Kosovu i Crnoj Gori, odnosno Bosni i Hercegovini i Makedoniji. Jer Labusova omaška o osovini Zagreb-Beograd kao jamstvu stabilnosti u »jugoistočnoj Srbiji«, umjesto jugoistočnoj Europi – na što ga je odmah podsjetio naš premijer Sanader, a on se brzo ispričao – govori da i lapsusi mogu biti poruka. **Danko Plevnik**, analitičar, Slobodna Dalmacija, 21. svibnja

HRVATSKA ZA UZOR

Hrvatska je zapravo regionalni laboratorij gdje EU utvrđuje sposobnost zemalja bivše Jugoslavije da odgovore na izazove približavanja zemljama Europske unije. Nastoji se ostvariti i domino-efekt na tom području. Stvaranje ekonomskog i političkog okvira za napredak cijele regije pružio bi velike koristi, ukoliko Zagreb uspije ispuniti obveze za pristup EU. Zagreb bi postao neka vrsta uzora u koji bi se mogle ugledati

susjedne zemlje, čime bi se mogle ukloniti latentne napetosti na Balkanu i dodatno potaknuti politike što bi vodile većem približavanju europskim standardima. S portala **Net-manager** namijenjenog poduzetnicima i poslovnim ljudima, podgorički Monitor, 21. svibnja

Dujizmi

- ✓ *Da nisu stavili masku, ne bismo im upoznali pravo lice;*
- ✓ *Došli smo do dna. Što dalje?;*
- ✓ *Za vrijeme izborne šutnje vlast se svuda nacrt;*
- ✓ *Tko nije s nama, taj je u Europi;*

Dujo Runje

Karakteristike prisutnoga antimanjinskog raspoloženja

Kad demokracija kašlje

Nakon prosinačkih izbora u Vojvodini su učestali antimanjinski incidenti. Najveći broj ispada zabilježen je tijekom ožujka kada je, povodom zbivanja na Kosovu, samo u četiri dana, od 17. do 21. ožujka, registrirano 40 napada na objekte u vlasništvu pripadnika albanske, odnosno muslimanske nacionalnosti.

Želim u ovom tekstu, u obliku nekoliko grubih teza, ukazati na neke stvari koje mi se čine važnim, kako u pogledu antimanjinskih ispada, tako i u pogledu nekih drugih stvari.

JEZIK GRAFITA: Najprije jedna napomena općeg karaktera. Međuetnički odnosi su delikatni, fin instrument preko kojega možemo spoznati je li u javno deklariranoj namjeri da demokratiziramo zemlju bilježimo progres ili regres. Umnožavanje incidenata sugerira zabrinjavajući zaključak, da smo sve više suočeni s restauracijom one politike i odnosa od kojih smo se demokratizacijom željeli udaljiti.

Što su, Ukratko rečeno, karakteristike prisutnoga antimanjinskog raspoloženja?

To su, prvo, različiti načini manifestiranja antimanjinskih sentimentata – od verbalnih ispada, preko grafita do molotovljevih koktela.

Drugo, proširuje se krug manjina prema kojima se demonstrira netrpeljivost. Tijekom ožujka na udaru su se našli i pripadnici slovačke i rusinske nacionalnosti. Riječ je o manjinama za koje je karakteristična izrazita lojalnost. Slovaci u Staroj Pazovi su se, na primjer, pozivima na mobilizaciju odazivali u postotku većem, nego što je to bio slučaj s pripadnicima etničke većine. Treće, napadi nisu usmjereni samo na civilne i svjetovne objekte manjinskih zajednica, nego i na crkve i groblja. U ovom posljednjem slučaju radi se o pokušajima da se zatru tragovi historijskog prisustva manjina.

Četvrto, ako u najvećem broju slučajeva policija ne privodi, tužiteljstva ne tuže, a sudovi ne sude, što možemo očekivati? Nove napade, pogoršanje međuetničkih odnosa, frustraciju, strah, nepovjerenje.

Peto, antimanjinski jezik grafita je posve eksplicitan, njime se manjinama jasno poručuje da su – nepoželjne. Grafiti su interesantni i zbog odgovora na pitanje ko me pripada Srbija? Država, naravno, treba biti u posjedu etničke većine. U tome su posve suglasni pisci grafita, neki članovi (bivše) ustavne komisije, konzervativne i nacionalistički orijetirane frakcije političke elite, kao i veliki broj građana. S tim u vezi treba istaći sljedeće:

Prvo, etnički privatizirana država nije u stanju da iskaže jednako poštovanje prema pripadnicima različitih etničkih zajednica, već i time što je manjine isključila iz vlasništva nad državom. U etnički privatiziranim državama neka su pitanja, a time i odlučivanje o njima, rezervirana samo za većinu. Među manjinskim liderima ima onih koji su s time posve suglasni. Pitanje vojvođanske autonomije je, po njihovom mišljenju, srpsko – srpsko pitanje i o njemu manjine ne trebaju odlučivati. Odluka da se pitanje autonomije prepusti srpskim nacionalistima je, zapravo, odluka protiv auto-

Preko

Vojvodine,

ostavljene na

cjedilu od

strane

međunarodne

zajednice,

Piše:

Pavel Domonji

namirivat će se

srpski

nacionalisti.

Slijedi, dakle,

užasna

srbizacija.

Do daske.

nomije.

Drugo, kako se likvidacija autonomije odražava na Vojvodinu? Tako što je od višetetničke pretvara u multinacionalnu zajednicu; ove druge odlikuje težnja dobro organiziranih i brojnih manjina da se teritorijaliziraju, kako bi se na etnički omeđenom dijelu teritorije bavile izgradnjom vlastite nacije. Danas u tom pravcu djeluju zahtjevi Mađara za teritorijalnom autonomijom, prijedlog Vojislava Koštunice kako riješiti položaj Srba na Kosovu, a na posredan način i Zakon o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina.

BORBA UNUTAR MANJINA: Treće, u situaciji kada je vojvođanski identitet potpuno likvidiran, a identična namjera postoji i u slučaju autonomije, aktualizira(t) će se problem integracije. Sposobnost Vojvodine da integrira pripadnike različitih nacija sve je manja, što znači da se jaz između nacije kao etnokulturalne i političke zajednice produbljuje. Lojalnost manjina će, dakle, postati predmetom sumnji, a na račun Mađara, recimo, sve češće će se izricati optužbe da su separatisti sve dok se, u jednom trenutku, i sami ne počnu tako ponašati. Zastrašene, ostale će manjine jednostavno reducirati svoje zahtjeve i polako kopniti.

Četvrto, što (će) se odvijati(ti) unutar manjina? Procesi autoritarne nacionalne homogenizacije, prije svega. Podsjetimo se, pred prosinačke izbore lider jedne od manjinskih zajednica optužio je dvojicu svojih sunarodnjaka za nacionalnu izdaju, jer nisu htjeli s njim u (istu) izbornu koaliciju, onu koja je u svom nazivu imala riječ – tolerancija! Drugo, zaoštrit će se borba oko vodstva i prava na reprezentaciju manjinskih zajednica. Brzina kojom se danas pristupa transferu osnivačkih prava na nacionalna vijeća u funkciji je daljnjeg jačanja snaga koje već sada dominiraju nacionalnim vijećima. Ispod javne retorike o unapređenju manjinskih prava odvija se borba za moć, za kontrolu nad resursima i identitetskim strukturama.

Peto, manjine su, kao uostalom i većinska, složene zajednice, unutar njih postoje različite perspektive, orijentacije i interesi. U Pokrajini, na žalost, nema snaga sposobnih da te orijentacije, prvo, harmoniziraju i politički artikuliraju i, drugo, stanu na put segregaciji i reduciranju Vojvodine na etničke bantustane. U osiromašenoj zemlji, pritisnutoj iskustvom etničkih sukoba i primitivnom političkom kulturom svaka je etnizacija rizičan pothvat. Profite iz toga će vući manjinske koterije, ali ne i pauperizirane vojvođanske mase koje su, već sada, ujedinjene u rasizmu protiv izbjeglica. Tamo gdje nema etničke, nema ni interetničke solidarnosti.

U situaciji kada demokratizacija kašlje, a ksenofobija diše punim plućima, antimanjinski incidenti ne iznenađuju. Oni će se utoliko više umnožavati, ukoliko će se sve više tanjiti linija koja dijeli predlistopadsku od postlistopadske Srbije, a Kosovo bude sve bliže punoj neovisnosti. Preko Vojvodine, ostavljene na cjedilu od strane međunarodne zajednice, namirivat će se srpski nacionalisti. Slijedi, dakle, užasna srbizacija. Do daske.

Autor je šef Novosadskog ureda

Uzvratni posjet predsjednika SiCG Svetozara Marovića Zagrebu

Za prijateljstvo i suradnju bez arbitraže

*Potpisan protokol o suradnji na području europskih integracija * Vrijeme promjena državnih granica prošlo * Manjinska zaštita mora biti recipročna*

Piše: Dušica Dulić

Susret Marovića i Sanadera Za rješavanje »otvorenih« pitanja

Nitko u Europi nije više od Hrvatske i Srbije i Crne Gore zainteresiran za punu stabilizaciju političkih odnosa i prilika u jugoistočnoj Europi, rekao je u Zagrebu premijer Ivo Sanader nakon susreta s predsjednikom SCG Svetozarom Marovićem.

Kako je istaknuo, u razgovoru s Marovićem dodirnete su i neke »otvorene i bolne« teme – pitanje nestalih i zatočenih osoba koje Hrvatska traži. Predsjednik Marović me izvijestio da se na tome intenzivno radi, rekao je Sanader.

Marovića je obavijestio o tome da će hrvatska Vlada bezvizni režim, koji je na snazi do 30. lipnja, produljiti do kraja godine. »A očekujemo da će SiCG riješiti pitanje vojske koja je na granicama«, rekao je Sanader.

»Sva pitanja želimo rješavati po europskim, demokratskim i civilizacijskim pravilima, bez prijašnjih ideoloških zabluda«, istaknuo je predsjednik SiCG.

Hrvatski predsjednik Stjepan Mesić sastao se u ponedjeljak u Zagrebu sa svojim kolegom iz Srbije i Crne Gore Svetozarom Marovićem, a u sklopu posjeta potpisan je Protokol o suradnji na području europskih integracija između dviju zemalja.

Protokol su u Uredu predsjednika potpisali hrvatska ministrica za europske integracije Kolinda Grabar Kitarović i ministar za međunarodne ekonomske odnose u

Vijeću SiCG Predrag Ivanović.

Nakon razgovora u četiri oka, dvojica predsjednika ocijenila su da će ovaj potpisan Protokol potaknuti i konkretizirati suradnju dviju zemalja u približavanju europskim integracijama.

»Što se Hrvatske tiče, prepreka za suradnju u europskim temama nema. Vjerujem da će danas potpisani Protokol tu suradnju potaknuti i konkretizirati«, rekao je Mesić novinarima nakon sastanka.

Susret Svetozara Marovića i Vladimira Šeksa Odnosi u uzlaznoj liniji

Predsjednik Hrvatskoga sabora Vladimir Šeks razgovarao je s predsjednikom Srbije i Crne Gore Svetozarom Marovićem o bilateralnim pitanjima i eurointegracijskim procesima.

Predsjednik Sabora izrazio je zadovoljstvo što su odnosi dviju zemalja stabilni i u stalnoj uzlaznoj liniji te istaknuo kako su »nastavak dijaloga o svim otvorenim pitanjima i uspostava trajne suradnje važni za obje zemlje, ali i za stabilnost cijele regije«.

U tom kontekstu predsjednik Marović svoj je posjet ocijenio vrlo važnim zbog toga što je riječ »o prvom posjetu predsjednika Srbije i Crne Gore Hrvatskoj, ali i zato što on znači nastavak dobrih odnosa između dviju zemalja«.

Oba su sugovornika naglasila da prošlost ne smije opterećivati razvoj međusobnih odnosa, već je iz prošlih događaja potrebno izvući pouke te jasno pokazati da obje države odlučno projektiraju svoj put u budućnost, dodaje se u saborskom priopćenju.

Posjet pod lupom srbijanskih medija

»Predsjednik Srbije i Crne Gore Svetozar Marović i hrvatski predsjednik Stjepan Mesić zaključili su u ponedjeljak u Zagrebu da, usprkos promjenama vlasti u obje zemlje, odnosi dvije zemlje napreduju« – bila je prva informacija u središnjoj informativnoj emisiji Televizije B92. »Žato Hrvatska obnavlja svima domove, bez obzira tko je srušio i u kojoj prilici, ali moramo ljudima omogućiti da i rade. Imamo i interese za ulaganje u prostore gdje se ljudi trebaju vratiti, jer ako se netko vrati, treba imati i šansu da radi«, stoji u prenijetoj izjavi Stjepana Mesića.

Kako prenosi ista medijska kuća, Svetozar Marović je izjavio da je suradnja na području europskih integracija posebno važna, jer svi putovi za Brisel, kako je rekao, vode preko Zagreba, Beograda i Sarajeva, zbog čega je od presudne važnosti da se Europa uvjeri kako je ovo područje politički stabilno: »Želim ponoviti da se veoma radujemo što je Hrvatska danas u situaciji da očekuje poziv za kandidaturu, što također treba nakon toga očekivati, vjerujemo, i određivanje datuma za otpočinjanje razgovora o članstvu u EU i mi to zaista doživljavamo i kao naš uspjeh«, rekao je Marović. ■

Mesić je u svojoj izjavi istaknuo da su vanjskopolitički prioriteti Hrvatske ostali isti, a to su dobrosusjedski odnosi, jačanje regionalne suradnje i pristupanje procesima euro-atlantskog ujedinjavanja. Marović je rekao da njegova zemlja podupire približavanje Hrvatske EU-u, što je ocijenio uspjehom cijele regije jugoistočne Europe. »Radujemo se što je Hrvatska danas u situaciji da očekuje poziv za kandidaturu (za pristup EU-u)... To doista doživljavamo kao naš uspjeh, kao uspjeh naše regije. Ovdje bih želio ponoviti da smo vrlo zadovoljni i sretni što je Hrvatska napravila taj korak«, rekao je Marović.

Mesić je rekao da su u razgovorima spomenuta i otvorena pitanja, te da pitanje

nestalih osoba mora biti čim prije riješeno. Što se tiče granice, nastavio je Mesić, trebalo bi omogućiti što liberalniji pogranični režim – pogotovo prema vlasnicima i korisnicima zemlje uz granicu – a istovremeno bi stručne skupine trebale rješavati graničnu crtu. Manjinska zaštita mora biti recipročna i u europskom standardu, dodao je Mesić.

Jedan od hrvatskih zahtjeva je i povrat zemljišnih knjiga o čemu su dvojica predsjednika posebno razgovarala, među ostalim i u kontekstu povratka izbjeglica. Neriješena imovinsko-pravna pitanja jedan su od problema privlačenja stranih ulaganja na područja koja su bila zahvaćena ratom. Dvojica predsjednika suglasila su se da se

premalo ističe gospodarska suradnja iako je ona u porastu. Marović je podsjetio da je u posljednjih godinu dana povećana robna razmjena, te da ona otvara perspektivu daljnjeg unapređenja suradnje na gospodarskom području. Kako je dalje rekao, važna je i liberalizacija viznog režima zbog slobodnog protoka ljudi i roba. Predsjednici Hrvatske i SiCG-a također su govorili i o regionalnim pitanjima.

»Smatramo da je vrijeme promjena državnih granica prošlo. Ali ono što se može mijenjati je suradnja između država i preko granica. To je hrvatski interes prema Srbiji i Crnoj Gori, to je i hrvatski interes prema Bosni i Hercegovini. Suradnja, međutim, ne isključuje razvoj središnjih

Foto arhiv HINA

Postignut sporazum o prebacivanju zatvorenika

42 zatvorenika iz Lepoglave služit će kazne u Srbiji

Ministar za ljudska i manjinska prava Srbije i Crne Gore Rasim Ljajić i hrvatska ministarka pravde Vesna Škare Ožbolt postigli su u ponedjeljak u Zagrebu sporazum da 42 Srbina – koji izdržavaju zatvorske kazne u Lepoglavi – budu prebačeni u zatvore u Srbiju.

Kako je za B92 objasnio Ljajić, prva grupa osuđenika bit će prebačena u Srbiju već sljedećeg tjedna. Od ukupnog broja osuđenih, tridesetosmorici su kazne izrečene zbog izvršenih ratnih zločina. Ljajić je rekao i da će u Srbiju, najprije, biti prebačeni osuđenici sa blažim zatvorskim kaznama.

Direktor dokumentaciono-informativnog centra »Veritas«, Savo Štrbac, objašnjava za B92 da je temelj za prebacivanje srpskih osuđenika iz Hrvatske u Srbiju i Crnu Goru Europska konvencija o transferu osuđenika, koju je vlada u Beogradu ratificirala prije dvije godine. Drugi uvjet za njihov transfer ispunjen je u prosincu prošle godine, kada im je dodijeljeno državljanstvo Srbije i Crne Gore, kaže Štrbac.

»Zatražili su taj transfer zato što je propala razmjena negdje 1998. godine koju su dogovorili tadašnji ministri vanjskih poslova Hrvatske i SRJ. Onda su od tog sporazuma naknadno Hrvati odustali donijevši odluku na Saboru da u transfer ne mogu oni koji su osuđeni za ratne zločine«, rekao je Štrbac. ■

institucija Bosne i Hercegovine. To je hrvatski stav», rekao je Mesić.

Marović je kazao da smatra da unapređenje odnosa između dvije zemlje ne sumnjivo vodi prema stabilizaciji regije. Predsjednici su se isto tako suglasili da dvije zemlje imaju kontinuitet dobrih odnosa te da stoga služe kao primjer drugim zemljama u regiji.

S tim u svezi Marović je najavio da će dan kasnije u Zagrebu boraviti ministar obrane SiCG, te da će hrvatski ministar vanjskih poslova *Miomir Žužul* posjetiti Beograd 28. svibnja. Očekujemo da bi u drugoj polovici ove godine u službeni posjet SiCG mogao doputovati i hrvatski premijer *Ivo Sanader*, kazao je Marović.

Na novinarski upit o tome je li utvrđeno temeljno načelo pregovora o hrvatsko-srpskoj granici, i ako jest, je li to izvješće Badinterove komisije iz 1991. godine, Marović je rekao da je »temeljno načelo pregovora sporazum«.

»Temeljno načelo je sporazum. Znači naš je interes da to riješimo. Imamo iza sebe dobro iskustvo Prevlake... To pitanje će svakako biti riješeno na način koji će biti u interesu Hrvatske i u interesu Srbije i Crne Gore«, rekao je Marović i izrazio uvjerenje da neće biti potrebna arbitraža.

Mesić je kazao da je Badinterova komi-

Poziv izbjeglicama iz Hrvatske da podnesu zahtjev za obnovu

Uoči posjeta predsjednika Srbije i Crne Gore Svetozara Marovića Hrvatskoj, nevladina udruga za zaštitu ljudskih prava »Homo« iz Pule apelirala je u Beogradu na izbjeglice iz Hrvatske da podnesu zahtjev za obnovu imovine do konca rujna, jer je to krajnji rok koji je odredila hrvatska Vlada, objavili su u nedjelju beogradski elektronski mediji.

Nevladina udruga »Homo«, kako je rečeno i na konferenciji za novinstvo u Beogradu, spremna je organizirati masovni povratak Srba u Gacku dolinu, na čemu radi zajedno s OEES-om, UNHCR-om i hrvatskom Vladom.

»Imamo projekt za pet sela u Gackoj dolini. Imamo i obećanje hrvatske Vlade da će paralelno ići obnova... da će biti obnovljena škola i da će za djecu do četvrtog razreda ići autobusi kao i prije. Osjećaj sigurnosti sada je na jednom pristojnom nivou«, rekla je predstavnica udruge *Mirjana Galo*.

Ona je naglasila i to da »(hrvatski premijer Ivo) Sanader, ma koliko ga mi voljeli ili ne, izvršava ono što govori«. »On sada redovito posjećuje, otvaraju se obnovljene kuće i za Hrvate, vraćaju se kuće Srbima«, dodala je Galo. ■

sija utvrdila načela, odnosno da je granica na kopnu ta koja je bila između Republika na prostoru čitave bivše Jugoslavije. Komisija se nije upuštala u utvrđivanje granice na moru jer te granice između bivših Republika nisu bile utvrđene i »one se moraju utvrditi sporazumom«, rekao je Mesić. Na pitanje o povratku izbjeglica, Mesić je rekao da su se složili da treba olakšati i

ubrzati njihov povratak, dodajući da je to pitanje državni interes Hrvatske budući da se ona želi potvrditi kao zemlja zrele demokracije.

U izaslanstvu Srbije i Crne Gore nije bilo šefa diplomacije *Vuka Draškovića*. On je u isto vrijeme boravio na dvodnevnom skupu Jadransko-jonske inicijative u Portoržu. ■

Susret Stjepana Mesića i Filipa Vujanovića

Crna Gora nezadovoljna funkcioniranjem Državne zajednice

Predsjednici Republike Hrvatske Stjepan Mesić, Slovenije *Janez Drnovšek*, Crne Gore *Filip Vujanović*, te predsjedatelj Predsjedništva BiH *Sulejman Tihić*, u Bijeloj Vili na Brijunima su 23. svibnja razgovarali o produbljivanju suradnje radi lakšeg rješavanja otvorenih pitanja između tih država. U zajedničkoj izjavi za javnost hrvatski predsjednik Stjepan Mesić izrazio je zadovoljstvo prijateljskim ozračjem razgovora o temama vezanim za regiju, poput izgradnje Jadransko-jonske ceste, međusobne gospodarske suradnje te rješavanja regionalnih kriza. Po njegovim riječima, otvorena pitanja između tih država lakše će se

rješavati sada kad je Slovenija ušla u EU pa će biti u stanju, kako je rekao, objektivnije predstaviti ostale zemlje i njihove interese za ulaskom u EU. Predsjednik Crne Gore Filip Vujanović kazao je kako i ta zemlja želi preko Slovenije promovirati svoj ulazak u EU. Pritom je napomenuo kako Crna Gora nema otvorenih pitanja ni s jednom državom bivše Jugoslavije. On je izvijestio sudionike razgovora kako Crna Gora poput EU izražava nezadovoljstvo funkcioniranjem Unije SiCG, poglavito zbog njezina neučinkovitog funkcioniranja i izostanka suradnje s Haškim tribunalom, pri čemu, kako je rekao, Crna Gora ne snosi krivnju. ■

Janez Drnovšek, Stjepan Mesić, Sulejman Tihić i Filip Vujanović

Foto arhiv HINA

Ministar vanjskih poslova Republike Hrvatske Miomir Žužul

Hrvatska zabrinuta političkim istupima u SiCG

Mislimo da je slika o prošlosti potpuno jasna i da razgovor o tome može samo otežati konstruktivne razgovore o unapređenju odnosa, istaknuo je Miomir Žužul

BRIJUNI – Ministar vanjskih poslova **Miomir Žužul** ustvrdio je da je Hrvatska zabrinuta pojedinim političkim istupima u Srbiji i Crnoj Gori, naglašavajući pritom da srbijanski i crnogorski narod ima pravo izabrati svoje vođe te da se Hrvatska u to ne može miješati.

»Zabrinjava nas kako će takvi istupi utjecati na situaciju u Srbiji, pa i na odnose s Hrvatskom«, rekao je Žužul na konferenciji za novinare povodom održavanja međunarodne radionice o pitanju uspostave povjerenja u državama i među državama. Također, Žužul

je napomenuo da je razgovore na temu uspostave povjerenja vodio s ministrom vanjskih poslova Crne Gore **Dragišom Burzanom** te istaknuo da je Hrvatska otvorena za razvijanje dobrih odnosa sa susjedima.

»Za dobre odnose potrebno je dvoje. I nadalje ćemo razgovarati, želimo voditi razgovore o trenutačnim odnosima, a ne o tome što se događalo u prošlosti. Mislimo da je slika o prošlosti potpuno jasna i da razgovor o tome može samo otežati konstruktivne razgovore o unapređenju odnosa«, istaknuo je Žužul. ■

Danas u Beogradu

Bilateralni sastanak Žužul – Drašković

Glasnogovornik Ministarstva vanjskih poslova Republike Hrvatske **Dobroslov Silobrić** potvrdio je da će se prvi bilateralni sastanak dvojice ministara vanjskih poslova, **Vuka Draškovića** i **Miomira Žužula** održati 28. svibnja u Beogradu, kako je i najavljeno. U programu posjeta je i susret **Miomira Žužula** s predstavnicima vojvođanskih Hrvata u prostorijama Veleposlanstva RH u Beogradu. ■

Pismo predsjednika HNV-a ministru znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske

Hrvati u Vojvodini očekuju potporu

Nakon što je Predsjednik Nacionalnog vijeća hrvatske nacionalne manjine u Srbiji i Crnoj Gori, **mr. sc. Josip Ivanović**, uputio Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske dva pisma gdje se traži razgovor s ministrom **dr. sc. Draganom Primorcem** o problematiki studenata iz SiCG u Republici Hrvatskoj, kao i o nizu akutnih pitanja o ustroju hrvatskih odjela u obrazovnom sustavu Srbije a koji su razmatrani na sjednici Odjela za obrazovanje HNV-a, stigao je poziv za sastanak u Ministarstvu za 1. lipnja u Zagrebu.

U pismu je **Ivanović** ministra upoznao sa svim aktivnostima na polju obrazovanja na hrvatskom jeziku, kao i problemima koji zahtijevaju suradnju s matičnom domovinom i institucijama visokog obrazovanja u njoj. Naime, već je druga školska godina kako se izvodi nastava na hrvatskom jeziku u Vojvodini i angažirano je za sada 18 učitelja i 9 odgojiteljica »Naša je sreća što nemamo problema kada je riječ o kadrovima«, kaže se u pismu, »jer je veliki broj učitelja zainteresiran za rad u hrvatskim odjelima. Svi oni su se školovali u Srbiji i na srpskom jeziku, te tečajevi

hrvatskog jezika i njihov trud na samobrazovanju nisu dostatni. Po našim procjenama, a po planu HNV-a, njihova doedukacija bi se trebala odvijati institucionalno, sinkronizirano i organizirano.

Tu aktivnost bi najbolje mogla obaviti Visoka učiteljska škola u Osijeku, gdje postoje potrebni kadrovi i volja. Mi bismo voljeli da profesori s Visoke učiteljske škole vikendom u Subotici drže određena predavanja iz područja hrvatskog jezika, metodike povijesti i zemljopisa i drugih neophodnih predmeta, kako bi naši učitelji dobili određena znanja, udžbenike, te polagali te predmete i dobili odgovarajuću diplomu.

Po planu HNV-a od sljedeće školske godine htjeli bismo ponuditi izučavanje hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture u višim razredima osnovne škole i u nekim srednjim školama. Točan broj prijavljenih u ovom momentu nije moguće predvidjeti, ali je sigurno da će biti dosta prijavljenih učenika. Da bi se ova nastava izvodila stručno i profesionalno bila bi nam dragocjena Vaša potpora u vidu profesora hrvatskog jezika, a nadamo se da ćemo uskoro imati 'naše' kadrove koji su

na studijama u Hrvatskoj. Naš je cilj u dogledno vrijeme otvoriti gimnaziju na hrvatskom jeziku u Subotici za sve zainteresirane Hrvate diljem Srbije. Naravno, da bi ona proradila potrebne su određene pretpostavke koje uključuju i internet za čak izvan Subotice«, kaže se između ostalog u pismu, a osim ovog pitanja napominje se još i problematika udžbenika na nastavu u hrvatskim odjeljenjima.

J. D.

Novi hrvatski veleposlanik u SCG

ZAGREB – Prošloga je petka predsjedniku Srbije i Crne Gore Svetozaru Maroviću vjerodajnice predao novi veleposlanik Republike Hrvatske u Beogradu **Tonči Staničić**. Staničić je 1996. godine bio konzul u Beogradu, ima 49 godina, bivši je profesor krivičnog prava s Pravnog fakulteta u Splitu, a upravo zbog svojih pravničkih kvalifikacija tijekom rata bio je pregovarač pri razmjeni zarobljenika u Dalmaciji i Lici. ■

Završen 71. međunarodni poljoprivredni sajam u Novom Sadu

Bez premca do sada

Sajam je bio i mjesto susreta ministara poljoprivrede Srbije i Hrvatske, Ivane Dulić Marković i Petra Čobankovića

Piše: Nikola Perušić

Prema brojnim ocjenama ovogodišnji 71. međunarodni poljoprivredni sajam u Novom Sadu bio je najbolji do sada. Održan od 15. do 22. svibnja u brojnim dvoranama, kao i na otvorenom prostoru sajmišta, u potpunosti je ispunio svrhu: predstavljanje poljoprivredne mehanizacije, industrije, ambalaže i pratećih djelatnosti. Oko dvije tisuće izlagatelja iz šezdesetak zemalja privuklo je maksimalnu pozornost publike koja je prosto hrlila. Procjenjuje se, kako je posjećenost, unatoč ne maloj cijeni ulaznice od 350 dinara, povećana za 15 posto u odnosu na lani.

Jedna od atrakcija sajma bio je »ginisovac«, gigantski bik Ferninand težak 2,2 tona kojeg je uzgajivač iz Mionice za 5.000 eura prodao vlasniku stočarske farme sa Zlatibora. Pokraj Ferninanda, uzdahe posjetitelja mamio je i traktor Belarus 923, vrijedan 24.000 eura koji je u nagradnoj igri dodijeljen posjetiteljki Branki Svilar iz Indije. Konačno, nastupi tvrtki i proizvođača Đorđević iz Subotice bili su među najupečatljivijima, postavivši pravi vodorod na reklami svog novog proizvoda »Voda«, dok je i predstavljanje »Votke« bilo više no glamurno.

VIP SUSRETI: Sajam će zasigurno ostati u pamćenju po susretu ministara poljoprivrede Hrvatske i Srbije Petra Čobankovića i Ivane Dulić Marković te uspostavi dobre komunikacije među ministrima novih Vlada.

Predsjednik Izvršnog vijeća AP Vojvodine

ne Đorđe Đukić posjetio je štandove tvrtki, koje su dobile kredite Fonda za razvoj APV, dok je predsjednik Skupštine APV Nenad Čanak istakao, kako se nada da će političari obratiti više pozornosti na gospodarstvo. No, kandidati za predsjednika Srbije su sajam iskoristili samo radi svoje promocije. S druge strane, sajam je, izuzev pokrajinskih medija, prošao slabo zapaženo u javnosti. Činilo se kao da veliki broj okupljenih razumije kako se samo brzim protokom informacija i aktivnim poduzetništvom može učiniti nešto na probit-

ku, dok su centralni mediji letargično propustili da isprate ovaj sajam, koji je ocjenjen najvišom ocjenom.

NAGRADE: Premijer Vojvodine Đorđe Đukić uručio je 22 priznanja izlagачima tijekom svečanosti održane u Srpskom narodnom kazalištu. Velike šampionske pokale dobili su: »Karneks«, Industrija mlijeka »Imlek« iz Padinske Skele, »Soko Nada Štark«, »Aleksandrija« iz Beograda i »Vital« iz Vrbasa.

Uz njih pokale su dobili i: »Jagodinska pivara«, knjaževački »Timomed«, »Don caffè«, arandelovački »Knjaz Miloš«, beogradski »So produkt«, kruševački »Rubin« i »Vino Župa« iz Aleksandrovcu. Apsolutni šampioni kvalitete su »Frikom«, beogradski »Bovest« i »ITN Zemun«. Velike šampionske pokale u oblasti stočarstva dobili su »DPD Maglič«, ergela »Bulić« iz Surčina, novosadska »Neoplanta«, »Karp LTD« iz Krčedina, kragujevački »Kompas« i pančevački »Agroživ«.

Stručne komisije Novosadskog sajma ocjenjivale su 2.500 prehrambenih proizvoda i ambalaže, te 5.000 živih eksponata s Izložbe stoke.

Velika povelja »Dobar dizajn« Privredne komore Vojvodine i Novosadskog sajma uručena je tvrtci »Si & Si« radi izuzetnog doprinosa u razvitku i primjeni industrijskog dizajna. Oskudno odjevene ljepotice s ispisanim »V« na leđima, koje su uz glasnju muziku špartale u kupeu Mercedes

Josip Stipić

uzduž sajma, očito su odlično ilustrirale agresivnu promidžbu »Votke« i ove tvrtke. **POSLOVI:** Josip Stipić, zamjenik direktora »Podruma Palić« također odličnim ocjenjuje ovogodišnji sajam, što i ne čudi jer je ova tvrtka osvojila Veliku zlatnu medalju za vrhunsko bijelo vino Chardonnay, dok je sivi burgundac Pinot Gris osvojio srebrnu medalju upravo kao i pjenušac »Francuski poljubac«. Pokraj toga, Podrum Palić je prezentirao i svoju prirodnu oligo-mineralnu vodu »Vila« koja je osvojila srebrnu medalju u kategoriji prirodnih slabo mineralnih voda, te nagradu Dobar dizajn. Konačno, ova tvrtka je prezentirala i svoj najnoviji proizvod, sok Funny.

»Imali smo i to zadovoljstvo da se na ovogodišnjem sajmu u jednom planiranom susretu sastanemo i s rukovodstvom Agrokora iz Zagreba, odnosno Konzuma, čiji su

izvršni direktori došli i s kojima smo obavili vrlo sadržajne poslovne razgovore, te otvorili nove prostore suradnje. Mi smo bili nedavno u Zagrebu kod njih, a oni su sada došli u posjet nama, prema tome praktično od danas otvaramo poslovnu suradnju i nadamo se kako će i Zagrepčani i širom Hrvatske piti vina s pijeska« – ističe Stipić.

Jedna od brojnih hrvatskih tvrtki, koja se predstavila na sajmu, bio je i bjelovarski proizvođač kazana za rakiju »Svetnička«.

Tavančukski proizvođač na sajmu

Vladimir Svetnička je veoma zadovoljan izuzetnom posjećenošću sajma, a predstavnici »Svetničke«, koja se bavi ovim poslom već preko 100 godina, dodaju kako planiraju izlazak na ovo tržište putem zastupnika iz Novog Sada.

»Mogu iskreno reći kako smo dosta išli na Zagrebački poljoprivredni sajam i u zadnje vrijeme i na Novosadski, te tvrdim kako je posjećenost u Novom Sadu dvostruko veća od Zagreba« ističe Vladimir Svetnička. ■

Razvijanje gospodarskih veza i suradnje

U sklopu aktivnosti na polju razvijanja gospodarske suradnje s Republikom Hrvatskom, u petak, 21. svibnja u Subotici predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini, Petar Kuntić i predstavnik Odjela za poljoprivredu Bela Lipozenčić, te predstavnici Lokalne samouprave potpredsjednik SO Subotica Lazar Baraković i član IO SO Subotica zadužen za gospodarstvo i poljoprivredu Mirko Ostrogonac, sastali su se skupa s grupom poduzetnika iz Subotice s vodećim ljudima kompanije »Slavonija-slad« iz Nove Gradiške, »Poljopskrba – vanjska trgovina« iz Zagreba i »Delnice« iz Delnice. Razgovaralo se o mogućnosti ulaganja hrvatskih poduzetnika na prostoru Vojvodine, o vlasničkoj transformaciji koja je u tijeku te o eventualnim zajedničkim nastupima gospodarstvenika iz Vojvodine i Hrvatske na trećim tržištima.

J. D.

Agria osvojila plaketu

Plaketa, kojom se izražava priznanje za novitet mehanizacije u poljoprivredi, dodijeljena je među ostalima i subotičkoj tvrtki Agria. Vlasnik i direktor Agrie Bojan Baraković pojašnjava, kako se radi o unapređenju na pneumatskoj sijalici za kukuruz, čiji je sistem nagaznih točkova, zagrtanja brazde i pritiskanja zrna poboljšana, tako da prati svjetske proizvođače.

»Interes je ogroman, ali sve ovisi o realizaciji i o tome, koliko će ljudi biti sposobno financijski ispratiti svoje želje« kaže Baraković, ocjenjujući sajam. ■

Bojan Baraković

Nenad Čanak, predsjednik Skupštine AP Vojvodine

Maske su pale, spriječimo stavljanje novih

*»Poslije sastanka rukovodstva SVM-a i Lige socijaldemokrata Vojvodine ustanovljeno je da tu nema nesporazuma * Da je prijenos osnivačkih prava na nacionalna vijeća put kojim će se pokušati poboljšati kvaliteta rada glasila nacionalnih zajednica, široko je uvriježeno mišljenje«*

Razgovor vodio: Zvonimir Perušić

Dugo najavljivani prijenos osnivačkih prava nad manjinskim medijima sa Skupštine Vojvodine na manjinska nacionalna vijeća zaprijetio je ozbiljnijim narušavanjem vladajuće koalicije u pokrajinskom parlamentu, koju čine Demokratska stranka, Savez vojvođanskih Mađara i Liga socijaldemokrata Vojvodine. Dok su zastupnici DS-a i SVM-a javno agitirali i glasovali za taj prijenos, zastupnici Lige su bili za to da se na prošloj sjednici o toj temi ne raspravlja. Zastupnici SVM-a su na to burno reagirali napuštanjem sjednice i daljnjim nesudjelovanjem u njenom radu.

U cijelu se stvar uklopilo i nedavno organiziranje skupa negdašnjih »honvéda«, preživjelih mađarskih domobrana iz Drugog svjetskog rata, i to u prostorijama Magyar szóa, poduzeća čiji je osnivač još uvijek Skupština AP Vojvodine. Ovaj skup je vrlo oštro osudio lider LSV-a i predsjednik Skupštine Vojvodine Nenad Čanak, a jasno se opredijelio i protiv prijenosa osnivačkih prava na manjinska vijeća.

Međutim, protekloga tjedna u Subotici su se susreli čelnici LSV-a i SVM-a i od onda su tonovi mnogo mirniji.

HR: Jesu li izglašeni nesporazumi sa Savezom vojvođanskih Mađara?

Nije nesporazuma niti bilo. Mi smo imali jednostavno jedno nekoordinirano stanje, ajmo to tako nazvati, u pogledu pojedinih događanja, koja su iskrsnula neplanirano. Tu mislim na sastanak »honvéda« koji je organiziran u Magyar szóu i zbog toga je došlo do dosta neplaniranih reakcija i neodmjerenih riječi koje su mogle izgledati kao nesporazum. Međutim, poslije sastanka rukovodstva SVM-a i Lige socijaldemokrata Vojvodine ustanovljeno je da tu nema nesporazuma i da je u pitanju jednostavno ishitrena reakcija pojedinih ljudi s obje strane i dogovoreno je da se zauzme zajednički stav koji se odnosi na taj događaj, jer je to u političkom smislu neprimjereno i to

nije put kojim treba ići, s jedne strane, a s druge strane to ne smije stajati na putu razvoja značaja vijeća nacionalnih zajednica u Vojvodini i njihovog djelovanja na teritoriju AP Vojvodine.

HR: Je li samo skup honvéda bio sporna točka između SVM-a i LSV-a? Je li možda i prijenos osnivačkih prava nad manjinskim medijima sa Skupštine Vojvodine na manjinska nacionalna vijeća također bio sporan?

Prijenos osnivačkih prava je stvar koja se tu, da tako kažem, sporedno pojavila kao problem. Jer, da je prijenos osnivačkih prava na nacionalna vijeća put kojim će se pokušati poboljšati kvaliteta rada glasila nacionalnih zajednica, široko je uvriježeno mišljenje. I, bez obzira što ja osobno o tome mislio, ne mogu o tome donositi odluku, odluku o tome će donijeti Skupština Vojvodine. Samim tim sve te sporne stvari mi jednostavno ne trebamo ni usuglašavati, nego ih iznijeti na Skupštinu, pa ćemo se na Skupštini glasovanjem odrediti prema tome. Dakle, jedno je pitanje partijskih odnosa SVM-a i Lige, tu nema nesporazuma, a drugo je pitanje konkretnih poteza. Nemojte zaboraviti da, recimo, Nacionalno vijeće Mađara nije organ SVM-a, nego je to organizacija osnovana po saveznom zakonu, na koji mi nikakav utjecaj nemamo, koja po saveznom zakonu treba izvesti određene rezultate očuvanja nacionalnih specifičnosti pojedinih nacionalnih zajednica u domeni obrazovanja, informiranja i kulture.

HR: Što to sad konkretno znači u odnosu na predstojeću sjednicu Skupštine Vojvodine? Hoće li je biti 1. lipnja i hoće li prijenos osnivačkih prava biti na dnevnom redu?

Bit će sjednice 1. lipnja i ta će točka biti na

dnevnom redu, a rezultat glasovanja ostaje da se vidi.

HR: A jeste li Vi promijenili stav, budući da ste izjavljivali do sada da su nacionalna vijeća pod kontrolom nacionalnih stranaka, i da to u određenoj mjeri može gušiti slobodu medija?

Ja sam u to vjerovao i u to vjerujem i dalje iz jednostavnog razloga, što je ovakav model formiranja nacionalnih vijeća model koji je rađen po elektorskom sustavu, a elektori su izabrane osobe, znači na raznim razinama izbora. Takav način elektorskog sustava, koji treba formirati nacionalno vijeće, jednostavno dovodi u specifičnu poziciju ljude koji su tu kao predstavnici stranaka. Jer, nemojte zaboraviti, da vrlo rijetko i sporadično imate kod nas u političkom životu predstavnike grupa građana, to su uglavnom predstavnici stranaka. Dakle, stranački ljudi su elektori, a ne predstavnici nacionalnih zajednica kao takvih. I tu ja vidim manjkavost toga sustava. Ali, postoji nešto drugo. Koliko god ja bio protivnik svega toga, da bih imao pravo protiviti se, morao bih ponuditi nešto drugo i bolje. Ali, u uvjetima gdje mi nemamo drugo i bolje, gdje nemamo način da to funkcionira drugačije i bolje, jednostavno to ograničava i pravo na kritiku. Tako da ja nisam promijenio mišljenje o nacionalnim vijećima, međutim, ona su tu, nismo ih mi izmislili, i moramo s njima naći način da unaprijedimo odnose u Vojvodini, a ne da ih unažđujemo.

HR: Je li autonomija Vojvodine sada jača ili slabija, u odnosu na Miloševićovo vrijeme?

Autonomija je uznapredovala u jednom dijelu činjenicom da smo uspjeli ipak formirati niz vojvodanskih institucija, i s druge

Mi smo Hrvatsku riječ osnovali, sada je na njoj da brani samu sebe upravo onim što joj je u nazivu – riječju

strane da se nametnemo kao politički subjekt u međunarodnoj zajednici ulaskom u Skupštinu europskih regija. Ali, s druge strane, sve je to vrlo malo i slabo u odnosu na želje i potrebe, s obzirom da se položaj Vojvodine suštinski ne može promijeniti bez promjene Ustava. Mi smo bili nadoimak promjene Ustava i upravo ta promjena, do koje je trebalo doći, bila je razlog da se po svaku cijenu obori Vlada Srbije i da se organiziraju novi izbori, kako bi se spriječilo donošenje novog Ustava po kojem bi Vojvodina trebala imati zakonodavnu, izvršnu i sudsku vlast. Dakle, mi smo u situaciji da smo uhvaćeni u raskoraku. Nismo stigli završiti ono što smo započeli kao koalicija DOS i sada su u Srbiji na vlasti ljudi koji žele ukinuti Vojvodinu. To je potpuno jasno. Naravno, vidjet ćemo da li će im to poći za rukom ili ne, ali je činjenica da su protivnici autonomnosti u Vojvodini sada daleko glasniji i brojniji nego što su bili do sada, iako ni do sada to nije bio neki impozantan broj ljudi.

HR: Nezahvalno je prognozirati rezultate izbora, ali u svakom slučaju radikali su ojačali, pogotovo u Vojvodini, i pretpostavlja se da će imati ozbiljniji utjecaj na rad Skupštine Vojvodine. Što Vi očekujete od rujanskih izbora?

Očekujem da građani kažu što imaju. U krajnjoj liniji, to klizanje Srbije u desno pokazalo se i na izborima s kraja 2003. godine. Ti izbori su jasno pokazali da je Srbija otklizala u desno, da nacionalističke sna-

Bit će sjednice 1. lipnja i na dnevnom će redu biti prijenos osnivačkih prava, a rezultat glasovanja ostaje da se vidi

ge jačaju i da je to veliki problem. Taj veliki problem sada mi moramo nekako riješiti. A možemo ga riješiti jednostavno tako, što ćemo pojačati svoje djelovanje u, prije svega, partijskom i ideološkom smislu. I mi ćemo tako i učiniti, tu govorim o strankama građanske i demokratske orijentacije. Sada ići u defanzivu je najpogubnije što se može učiniti. Prihvatiti da su sve one žrtve Miloševićevog režima i njegovih relikata otprilike izvršile samoubojstvo, da su oni, koji su organizirali ubojstva političkih neistomišljenika sada heroji, to je put kojim se ne smije ići i to se ne može niti dozvoliti niti tolerirati. Ako nemamo snage tome se suprotstaviti, onda to govori o našoj slabosti, a ne o njihovoj snazi.

Dakle, mi moramo sada krenuti boriti se na tu temu i da stalno podsjećamo tko su i ta Demokratska stranka Srbije i ta Srpska radikalna stranka, da osvjetljavamo tko je ta stranka G17 Plus, koja se pokazala u vrlo kratkom periodu, za samo par mjeseci, kao organizacija koja radi apsolutno sve suprotno od onoga za što se navodno zalagala na prošlim izborima. Znači, moraju se maske skinuti do kraja, i ne dozvoliti da se navlače nove. To je ono čime se u političkom smislu sada moramo ozbiljno baviti. Što se same Skupštine Vojvodine tiče, odnos radikala prema njoj je vrlo jasan. Vi spominjete dolazak radikala u Skupštinu Vojvodine, a previdate da su oni otvoreni protivnici postojanja Skupštine Vojvodine. Dakle, njima nije interes ući u Skupštinu da bi se bavili njome i da bi predstavljali građane Vojvodine, nego samo zato da bi opstruirali njen rad i ugrozili ili ukinuli njeno postojanje. Dakle, to je ono što su sada realne opasnosti. Zbog toga je Liga socijaldemokrata Vojvodine pokrenula akciju »Obranim Vojvodinu«, jer se ljudi moraju podsjetiti što je i čemu služi Vojvodina, što je i čemu služi njena autonomnost i ovo što je do sada urađeno, bili su samo tragovi nekakvih pokušaja da se vrati ideja autonomnosti Vojvodine na političku scenu, ali je to iz Beograda vrlo uspješno opstruirano na svakom koraku.

I, s druge strane, posebno je velika zabuda da smo mi uspjeli vratiti neku autonomiju Vojvodine. Ne, nismo. Mi smo uspjeli samo za trenutak jednu količinu fondova, ili novca, preusmjeriti, ali ne i zaustaviti odliv iz Vojvodine. I to je suština problema u ekonomskom smislu. Dakle, da bude vrlo konkretni: očekuje nas vrlo teška borba, ali sam ja ipak optimist, jer u prote-

klih nekoliko mjeseci mnogo je maski palo i vjerujem da će građani svim ekstremistima prirediti veliko iznenađenje na jesen.

HR: Na Novosadskom poljoprivrednom sajmu bilo je četrdesetak izlagača firmi iz Hrvatske. Hrvatska poduzeća otvaraju svoja predstavništva masovno u Beogradu, ali ne i u Novom Sadu ili Subotici. Zbog čega je to, po Vašem mišljenju, tako?

Stvar je vrlo jednostavna. Posao ide tamo gdje se odlučuje, a ne tamo gdje se ima emotivan odnos. Dakle, da imamo autonomije, imali bismo novca, da imamo novca

moći funkcionirati po najvišim novinarskim standardima. Tako da bi bilo nezahvalno u ovom momentu uopće komentirati rad tih glasila, ali moram reći da sam zadovoljan onim što je do sada urađeno.

HR: Na Hrvatsku riječ se čekalo gotovo pola stoljeća. Postoji li mogućnost da se ona ukine, da se, zbog neke političke odluke, izostavi iz državnog proračuna?

Vi me sada pitate stvari na koje zaista nemam odgovor. Uvjeran sam da je daleko teže nešto ukinuti, nego ne dozvoliti da se osnuje. Mi smo to osnivanje napravili, i ne

i mogućnosti političkog odlučivanja, onda bi se, naravno, te firme otvarale tamo gdje se može odlučivati i gdje se može zaraditi. I to je najbolji dokaz o položaju Vojvodine danas.

HR: Među važnim odlukama Skupštine Vojvodine u ovom mandatu bile su i odluke o osnivanju novinsko-izdavačkih ustanova na hrvatskom i romskom jeziku – »Hrvatske riječi« i »Thema«. Pratite li te listove i što o njima mislite?

Osobno, mislim da treba proći još vremena da se ti listovi stabiliziraju, da steknu svoj jasan, prepoznatljiv profil, da se stabiliziraju redakcije, da se napravi tim, koji će

samo Hrvatske riječi, nego i Vojvođanske akademije znanosti i umjetnosti i mnogih drugih institucija. Ali, ono što je važno, to je da Hrvatska riječ sada treba sama sebe braniti i to upravo onim što joj je u nazivu – riječju. Vjerujem da list, koji je formiran kao glas grupe Vojvođana, pripadnika hrvatske nacionalnosti, ne bi smjelo više ikada zabraniti niti jedno birokratsko politikanstvo.

HR: Što mislite da bi trebale biti obveze Republike Hrvatske u odnosu na Hrvatsku riječ?

Republika Hrvatska ne treba imati nikakvih obveza prema Hrvatskoj riječi. Jer, Hrvatska riječ je vojvođansko glasilo na hrvatskom jeziku i prema Hrvatskoj riječi trebaju imati obvezu svi Vojvođani, bez obzira na njihovu nacionalnu i vjersku pripadnost. Republika Hrvatska je dobro došla da u skladu sa svojim mogućnostima eventualno pomogne Hrvatsku riječ kao demokratsko glasilo. Ali, ništa više od toga. ■

Mi smo uspjeli samo za trenutak jednu količinu fondova, ili novca, preusmjeriti, ali ne i zaustaviti odliv iz Vojvodine

Dogovor o bliskoj suradnji na izborima

DS i DSHV dijele iste vrijednosti

Utorak 25. svibnja je u prostorijama Pokrajinskog odbora Demokratske stranke u Novom Sadu održan sastanak rukovodstva Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini na čelu sa predsjednikom *Petrom Kuntićem* i pokrajinskog rukovodstva Demokratske stranke koje je predvodio gradonačelnik Novog Sada *Borislav Novaković*.

Tijekom srdačnog razgovora je potvrđeno kako obje stranke dijele iste vrijednosti i kako imaju zajedničke stavove u pogledu razvitka demokracije i poštivanja ljudskih i manjinskih prava. U tom smislu su predsjednički izbori odlučujući događaj koji će na dulje vrijeme odlučivati o sudbini ovih prostora. Stoga su se dvije stranke dogovorile o bliskoj suradnji kako bi se predsjedničkom kandidatu DS *Borisu Tadiću* pružila maksimalna podrška. Od početka višestranačja i osnutka DSHV-a, ovo je bio prvi ovako sadržajan sastanak DSHV-a s nekom od stranaka čije se sjedište nalazi u Beogradu.

»Ovaj razgovor je, kad je u pitanju pokrajinska organizacija DS-a početak suradnje s DSHV-om. Vrlo je važan povod predsjedničkih izbora jer vjerujem da pobjeda Tadića na predsjedničkim izborima stvara političko ozračje i dobar psihološki kontekst za pobjedu naše koalicije i na lokalnim, te pokrajinskim izborima. Nemoguće je oblikovati ideju Vojvodine kao moderne europske regije s punom ekonomskom autonomijom bez suradnje i ravnopravne zastupljenosti svih nacionalnih zajednica i zbog toga je ovaj sastanak uvod u našu buduću suradnju koja će biti kon-

tinuirana i ticati će se svih segmenata funkcioniranja države. Tadić u ovom trenutku ima najveći izborni potencijal i hoće li pobijediti ovisi samo od raspoloženja ljudi koji su mu inače skloni da izidu na izbore i tako potvrde svoju volju u prilog Tadićeve pobjede«, kazao je Novaković nakon sastanka.

J. D.

Predsjednici manjinskih vijeća kod srbijanskog premijera Najavljeno redovito financiranje nacionalnih vijeća

Najviši predstavnici Vlade Srbije razgovarali su u ponedjeljak sa predstavnicima Nacionalnih vijeća nacionalnih manjina, a ispred hrvatske je na skupu bio predsjednik HNV-a *mr. sc. Josip Ivanović*.

Osim premijera *dr. Vojislava Koštunice*, u razgovoru sa predsjednicima nacionalnih vijeća sudjelovali su i: potpredsjednik Vlade Republike Srbije *dr. Miroljub Labus*, ministar vjera *dr. Milan Radulović* i zamjenik ministricе prosvjete i sporta *Milan Brdar*.

U veoma konstruktivnoj atmosferi razgovora koji je trajao čitava dva sata predsjednici nacionalnih vijeća iznijeli su problematiku rada vijeća i probleme sa kojima se suočavaju manjinske zajednice u Republici Srbiji. Predsjednici nacionalnih vijeća su predsjedniku Koštunici izrazili zahvalnost za ovaj prijem i posebno za sredstva koja su odobrena za rad nacionalnih vijeća koja će ovih dana biti prebačena na račune vijeća.

Predsjednik Vlade Republike Srbije pažljivo je saslušao sve iznijete prijedloge i probleme i u zaključnoj riječi je obećao

da će ubuduće financiranje rada nacionalnih vijeća biti redovna stavka republičkog proračuna, da će predstavnike nacionalnih vijeća uključiti u aktivnosti i rad na promjeni ustava te svih zakona koji reguliraju područja koja su zakonom određena kao kompetencije nacionalnih vijeća. Nadalje, da će u suradnju s onim državama čije se manjine nalaze u Republici Srbiji uključiti u razgovore prilikom posjeta izaslanstava tih zemalja. ■

Smanjiti tenzije, osigurati sredstva

Reagirajući na primjedbe o učestalim incidentima uperenim poglavito protiv hrvatske i mađarske manjine u Vojvodini *dr. Vojislav Koštunica* je rekao kako će poduzeti korake da se te tenzije smanje.

Predsjednik HNV-a *mr. Josip Ivanović* izjavio je nakon susreta s premijerom Srbije da je za funkcioniranje zastupničkih tijela nacionalnih manjina iz proračuna izdvojeno oko 600.000 tisuća eura, od čega će hrvatskom Vijeću pripasti oko 43 tisuće. ■

Konstituiran Odbor HNV-a za odnose s RH

U četvrtak 20. svibnja 2004. godine u Uredu HNV-a održana je konstitutivna sjednica Odbora za odnose s Republikom Hrvatskom i prekograničnu suradnju Nacionalnog vijeća hrvatske nacionalne manjine u Srbiji i Crnoj Gori.

Za predsjednicu Odbora za odnose s Republikom Hrvatskom i prekograničnu suradnju imenovana je *Slavica Peić*, diplomirani inženjer agronomije iz Subotice, a za članove istog Odjela imenovani su: *Marija Turkalj*, poduzetnica iz Bačkog Monoštora, *Grgo Kujundžić*, ekonomist sa Palića, *Franjo Vujkov* i *Gavro Čović*, odvjetnici iz Subotice.

Na konstitutivnoj sjednici bio je nazočan i predsjednik Nacionalnog vijeća hrvatske nacionalne manjine u Srbiji i Crnoj Gori, *mr. sc. Josip Ivanović*. Nakon konstituiranja Odbora za odnose s Republikom Hrvatskom i prekograničnu suradnju usvajanjem Poslovnika o njegovom radu dogovoreno je da će se izraditi program rada Odbora na bazi Programa rada Vijeća za 2004. godinu. ■

Znanstveni skup o vrednotama u vrijeme relativizma

Vertikale vječnih vrednota i pluralizam

O čemu ovisi osobnost, moralnost i humanost čovjeka i društva

Piše: Z. Sarić

U organizaciji Hrvatskog akademskog društva Subotica i Teološko-katehetskog instituta Subotičke biskupije 21. svibnja održan je znanstveni skup pod nazivom »Vrednote i duševni život čovjeka u suvremenom društvu«. Znanstveni skup održan je u velikoj dvorani Hrvatskog kulturnog centra »Bunjevačko kolo«.

Sudionike skupa i publiku prvo je pozdravio u ime HAD-a prof. Tomislav Žigmanov, nakon čega je najavio temu znanstvenog skupa koji je za svoj predmet imao vrijednosne orijentacije. U ime Teološko-katehetskog instituta prisutne je pozdravio mr. Andrija Kopilović, ističući kako je uistinu od presudne važnosti u ovo vrijeme globalizacije, ali i relativizma, posvetiti pažnju temi o vrednotama, jer od njih ovisi osobnost, moralnost i humanost i čovjeka i društva.

Dr. Nikola Skledar

UZORI KOJIMA SE TEŽI: Prvi učesnik programa prof. dr. Nikola Skledar s Instituta za društvena istraživanja u Zagrebu izlagao je na temu »Vrednote u suvremenom društvu«. Dr. Skledar kazao je kako vrednote, kao složen i slojevit fenomen čovjekova svijeta, nije lako posve adekvatno odrediti i upravo zato što je teško dati jednu općevažnu definiciju vrijednosti, postoji mnogo filozofijskih, sociologijskih, psihologijskih i različitih operacionalnih njihovih određenja i shvaćanja. »Vrednote

možemo odrediti kao značajne, stožerne ideje, kao koncepte pozitivnih, poželjnih ciljeva i motiva, kao uzore i ideale kojima se teži. Vrijednim se smatra ono što zadovoljava neke važne, osobito društvene i duhovne ljudske potrebe. U suvremenom svijetu, međutim, osobito na prostorima zemalja u tranziciji, svjedoci smo posvećenije krize vrednota i otuđenja, osobito od kulturnih i humanih vrednota«, rekao je dr. Skledar ističući kako je osnovna i urgentna humana i kulturna zadaća suvremenog čovjeka težnja povratku i permanentnom unapređenju univerzalnih i svagda aktualnih ljudskih vrednota.

»Kršćanske vrijednosti u poslanicama apostola Pavla« bile su temom izlaganja mr. Andrije Kopilovića, koji je u svome izlaganju govorio o teologiji apostola Pavla. »Pavao nije o ljubavi samo zanosno govorio, nego je ljubav nosila i prožimala cijeli njegov život i cijelu apostolsku aktivnost. Pavlova ljubav nije plod samo nekog zdravog prirodnog ljudskog osjećaja za drugog čovjeka, već puno više od toga. Ona je izrasla iz Kristove ljubavi koja, kako apostol kaže, nama potpuno ovladava. Za Pavla je dokaz i pokriće te Kristove ljubavi prema nama njegova smrt za sve. Ona ga sili da ni on ne živi samo sebično za sebe, nego i za sve one za koje je Krist umro«, rekao je mr. Kopilović, konstatirajući kako Pavao svoje Evanđelje s razlogom zove »silom Božjom za spasenje svakom vjerniku«, jer pred njegovom silom su se pokazali slabim i poganska božanstva i njihovi hramovi, i spletke i sumnjičenja od strane Židova, i tamnice i kazne koje je Pavao, zajedno sa svojim suradnicima podnosio. »Križ je za Pavla očito postao metafora ne samo Kristove ljubavi, nego i potpune nemoći svijeta koji je osudom Isusa na križ iscrpio sve svoje mogućnosti. Zato Pavao, polazeći od nove stvarnosti života u Kristu, može reći da je taj i takav svijet njemu razapet, ali i on tomu svijetu. Drugim riječima, niti on od tog svijeta što očekuje, niti mu se želi na bilo koji način prikloniti«, rekao je među ostalim mr. Kopilović zaključujući kako Pavle u Poslanici Rimljanima kršćanski život definira kao pravednost Božju, jer Pavao će reći da Božja pravednost silazi s neba i preobražava čovječanstvo, ona je dobro što po svojoj biti pripada Bogu i koja postaje naše, a da time ne prestane biti nebesko.

Mr. Srećko Mihailović

O DOMINACIJI PROŠLOSTI: Mr. Srećko Mihailović s Instituta društvenih nauka u Beogradu izlagao je o nemogućnosti ostvarenja aspiracija u pogledu školovanja, stručnog usavršavanja, zapošljavanja, profesionalnog napredovanja, životnog standarda i sigurnosti sadašnje generacije mladih ljudi u ovoj zemlji, predstavljajući temu »Mladost-žrtva na oltaru prošlosti«. »Život danas u Srbiji sa stanovišta vladajuće filozofije politike određen je prošlošću. Barem dva reda argumenata govore o dominaciji prošlosti: gerontokratija, što u biološkom, što u filozofskom smislu te riječi, koja je odvela Srbiju u ratove u devedesetim godinama, i kao drugo, danas, na početku milenija, nakon kratke stanke, Srbija je ponovo okrenuta k prošlosti. To okretanje je nepobitno. A nisu sporne ni posljedice po djecu i omladinu«, rekao je mr. Mihailović, naglašavajući kako su katastrofalna društvena događanja, kao što su totalna društvena kriza, propast privrednog sustava, propadanje društvenih djelatnosti i institucija i vrijednosno rasulo s različitim intenzitetom, pogodila različite društvene agregate i grupe. Prema sociološkom istraživanju dr. Mihailovića zbog katastrofalne društvene situacije oblikovale su se tri generacijske grupe: 1. generacija (prisilno) okončanog života, 2. generacija pasjeg života (generacija prisiljena da bilo kako preživljava) i 3. omladinu, od-

nosno generaciju odloženog života. »Zbog nemogućnosti ostvarenja raznih aspiracija u prvoj polovici devedesetih dvije trećine mladih željelo je napustiti zemlju, a danas je takvih polovina. Mlada generacija je isto tako nisko potentna kao i ostali, opterećena je nesigurnošću kao i svi, očekuje pomoć i oslanja se na nju, iako je evidentno da nema pružene ruke, a jedino se više nada od ostalih, više očekuje od budućnosti, nešto je bolje orijentirana, zna što je dobro, hoće više i manje je opterećena mitovima. Da li je to dovoljno? Ipak, stiže se utisak da danas mladi ljudi u znatnoj mjeri ne pristaju biti izvršiteljima bilo koje zamisli koja ih marginalizira i dovodi u poziciju žrtve neuspješnih društvenih promjena«, rekao je mr. Mihailović.

Prof. *Jasminka Dulić* predstavila je rad na temu »Vrijednosni sustav i struktura ličnosti« koji je rezultat zajedničkog istraživanja u kojemu su sudjelovali još i prof. *Dujo Runje* i mr. sc. *Zlatko Šram*. Cilj ovog istraživanja bio je odgovoriti na pitanje – postoje li neki prepoznatljivi i unutarnje koherentni »duhovni« odnosno »materijalistički« ili pak neki novi vrijednosni sustavi čija je strukturiranost pod utjecajem određenih psihopatoloških dimenzija ličnosti kao što su anksioznost, depresivnost i agresivnost unutar muškog i ženskog subuzorka. Istraživanje je provedeno na populaciji srednjoškolaca u Subotici. Rezultati istraživanja su potvrdili da vrijednosni sustavi imaju svoj izvor u strukturi ličnosti pojedinca, odnosno da osobine ličnosti utječu na latentnu konfiguraciju vrednota. U najvećoj mjeri sociopatska agresivnost i hostilna depresija utječu na vrijednosni sustav, dok neuroticizam nije ona struktura ličnosti, koja u velikoj mjeri određuje internalizaciju određenih sadržaja vrijednosnih orijentacija, utvrđeno je ovim istraživanjem. Na kraju su autori ustvrdili da se samodestruktivnosti, kao obliku »samoostvarenja« koja je iskazana u utvrđenim »novim« vrijednosnim obrascima, a koji su generirani određenim poremećajima ličnosti, ne treba ni u kojem slučaju prilaziti kao nekakvim »subkulturalnim« obrascima ponašanja mladeži, jer je riječ o nečem mnogo ozbiljnijem.

ETNOCENTRIZAM I POJAM KRIVICE: Rad dr. *Dragana Popadića*, profesora socijalne psihologije na Filozofskom fakultetu u Beogradu, »Korijeni etnocentrizma« bavio se utvrđivanjem uzroka etnocentrizma – sklonosti da se vlastita etnička grupa smatra superiornijom od ostalih, a da se druge nacije omalovažavaju i diskriminiraju. Rad se zasnivao na analizi rezultata velikog empirijskog istraživanja, koje se sprovodilo svibnja prošle godine na uzorku od preko 3000 mladih iz cijele Srbije. Rezultati su pokazali da među mladima postoje individualne razlike u etnocentrizmu, te postojanje izrazitoga etnocentrizma u svim etničkim grupama, kao i kod mladih različitog nivoa obrazovanja. »Etnocentrizam je bio više izražen među oni-

Mr. Andrija Kopilović

ma koji su frustrirani i nezadovoljni vlastitim životom, nego među onima koji su optimisti i zadovoljni svojim položajem u društvu. Na istaknutost etnocentrizma imalo je izvjesnog udjela autoritaran porodičan odgoj, i dalje, postojala je tendencija da jača religioznost bude praćena izraženijim etnocentrizmom, što jest neobično, jer ni jedna religija ne propovijeda etničku netoleranciju«, rekao je dr. Popadić.

Vlč. *Mate Anić* pročitao je rad prof. dr. sc. *Ivana Kopreka* s Filozofskog fakulteta Družbe Isusove u Zagrebu »Odgoj i obrazovanje – mjesto posredovanja i prenošenja vrijednosti«, koji je bio spriječen prisustvovati skupu. Dr. sc. *Koprek* u svo-

me radu predočava kako sociolozi shvaćaju pluralizam kao činjenicu po kojoj u nekom društvu ne postoje zajedničke, jedinstvene vrijednosti i norme, prema kojima se određene skupine osjećaju obvezanima, a pod plaštem pluralizma danas se odvijaju procesi promjena, obnove, napuštanja i prilagodbe. Riječ je o društvenim okvirima u čijoj zavjetrini svi mi osjećamo nesigurnost pred ispravnim, istinitim i dobrim, te se mnogi zbog toga teško snalaze, jer su preopterećeni zahtjevom da sami sebi osiguraju smisao. Postavljajući pitanje – koja su to iskustva i koja vrsta znanja mogu mlade ljude osposobiti za to, da budu punoljetni građani u globalnom svijetu u kojemu žive, dr. sc. *Koprek* zaključuje kako odgoj ima zadaću osposobljavanja čovjeka da bude samosvjesni, kritički i odgovorni, solidarni član međuovisnog društva, što bi danas trebalo biti melem na letargiju i bolest duha današnjega čovjeka.

»Recepcija krivice i odgovornosti u Srbiji« bila je temom izlaganja prof. *Tomislava Žigmanova* koji je govorio o pojmovima metafizičke, moralne, političke i pravne krivice. »To znači da se krivica različito očituje u različitim sferama praktičnog očitovanja čovjeka. Pa ipak, ovi se upojeđinjeni oblici ne smiju razumijevati kao apsolutno odvojeni jedni od drugih, već su oni u nekom odnosu preplitanja. U srbijanskoj je javnosti prisutno veliko nerazumijevanje i površnost u govoru o krivici i odgovornosti. U našoj se javnosti često spominju 'kolektivna krivica i odgovornost', a da se ne kaže o kojoj krivici je riječ, a također se ne razumijeva moguća pluralnost subjekta brkanjem individualnih i kolektivnih krivica«, rekao je prof. *Žigmanov*, zaključujući kako je vrijednosni i uopće svjetonazorski temelj s kojeg se i u kojem se događa recepcija ovih pojmova ispod vremena modernosti, to jest opterećen je činiteljima predmodernog.

Sudionici znanstvenog skupa

Stotinu ljeta bać Lazara Lučića

Sreću donio »Ben Hur«

*U svom vijeku proživio dva rata * Bez mirovine u starosti *
Marljiv rad i jaka hrana, uvjet za dugovečnost*

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Duhan

Počeo sam pušiti još kao zdravo mlad, ali sam prestao u dvadesetoj godini, kada me je dida istukao i zabranio mi duhan. Već više od 80 godina ne pušim...

Danas, u svojoj 101. godini, dida Lazo živi i uživa u svojoj vitalnoj starosti, okružen ljubavlju i pažnjom svoje kćeri Marije, umirovljene sutkinje, i s radošću je pristao na ovaj, pomalo nesvakidašnji intervju za našu i vašu »Hrvatsku riječ«

► Kako biste se predstavili našim čitateljima?

Rodio sam se 1903. godine u Subotici, od oca Lučić Matije i matere Marije, u obitelji koja se četiri generacije unatrag bavila mesarskim pozivom. Osnovno školsko obrazovanje stekao sam, završivši šest razreda na mađarskom jeziku, a potom sam dvije godine išao u šegrtsku školu gdje sam, već po obiteljskoj tradiciji, završio za mesara i aktivno se zaposlio uz svog didu koji je vodio obrt. Kako smo imali našu mesnicu poglavito sam radio u njoj od 1918. godine, poslije I. svjetskog rata, pomažući didi koji je u mene imao najviše poverenja.

► Interesantno je, kako ste određenim spletom okolnosti i vremenima u kojima ste živjeli, dočekali briljantnu starost bez mirovine?

Istina je da sam ostao bez mirovine, iako imam 20 godina staža, ali to su bila neka druga vremena, ali na sreću imali smo zemlje i kada sam se prestao baviti mesom, počeo sam obavljati poslove oko zemlje i vinograda i postao sam – pudaar, što je moja žena uvijek voljela naglasiti:

»Udala sam se za mesara, a živim s pudarom«

► Rodili ste se u Austro-Ugarskoj Monarhiji, školovali se u njoj i onda je stigao I. svjetski rat...

Na početku tog velikog rata imao sam jedanaest godina i mogu kazati da sam sve četiri godine, koliko je trajao, proveo mirno u Subotici. Poslije rata sljedećih trideset godina sam proveo u mesnici i na tržnici, gdje smo također prodavali meso.

Gospodin ili ljepše i nježnije rečeno dida Lazar Lučić napunio je prošle godine punih stotinu godina od danas preda-leke 1903. godine, kada se 26. listopada rodio u Subotici. Cijeli svoj vijek postojanja, na čemu mu svi iskreno čestitamo i želimo mu još puno zdravlja i godina, proživio je u svom rodnom gradu, radeći kao mesar u obiteljskom obrtu svog dide, rastajući se sa svojom Suboticom samo nekoliko puta. I to na kratko.

► Po mnogim vašim suvremenicima period između dva svjetska rata smatra se najljepšim u modernoj povijesti starog kontinenta. Kako ste vi proživjeli to vrijeme?

Sad ću ti kasti, dalo se zaraditi. Dida je dobro i vrijedno radio, i ja uz njega. Imali smo pet posto zarade na prodanom mesu, a kako je meso uvijek tražen prehrambeni artikl, puno smo radili i solidno smo zarađivali. Deset godina po svršetku rata 1928. godine oženio sam se mojom Lozikom, imali smo četvero djece, ali su nam ostale samo dvije kćeri, Marija, umirovljena sutkinja, i Matilda, časna sestra, koje su i danas uz mene.

► Ukoliko nije indiskretno odajte nam kako ste upoznali vašu suprugu?

Sjećam se tog dana baš kao da je bio danas, išao sam s prijateljem u kino, igrao je »Ben Hur« i poslije predstave on mi je kazao, kako on ide među ženske, a ja sam na to odgovorio kako bih i ja pošao s njim. I tako smo upoznali neke divojke, dopratili ih kući, baš tu do Gajeve ulice, i jedna po jedna su otišle kući, a Lozika i ja smo ostali sami. Pošto nisam pušio, prestao sam, kada me je jednom dida istukao zbog duhana, uvijek sam imao čokolade u sebi, pa sam izvadio iz džepa i ponudio je. Sljedeći put kad smo se vidjeli, saznao sam više o njoj, bila je četiri godine mlađa od mene, i počeli smo se viđati, i na koncu smo se i uzeli te 1928. godine. Čak smo proslavili i 60. obljetnicu braka tzv. briljantnu svadbu.

► Drugi svjetski rat dočekali ste kao zreo, oženjen čovjek, za razliku od Prvog za vrijeme kojeg ste bili dijete.

U Drugom svjetskom ratu sudjelovao sam svega deset dana, služeći u konjici. Otišli smo do Tovarnika i poslije kapitulacije vratili smo se pješice u Suboticu. Negdje kod Bajše su nas Mađari uhapsili i sproveli u logor, ali sam, zahvaljujući poznavanju s jednim mađarskim poručnikom, koji me je prepoznao, i znanju mađarskog jezika, bio oslobođen. Po dolasku u Suboticu ponovno su me uhitili, ali sam se ponovno izvukao na znanje jezika. Čitavo vrijeme rata sam proveo u Subotici, baveći se svojim osnovnim zanatom.

► Nakon završetka Drugog svjetskog rata uslijed specifičnih svojinsko-pravnih odnosa prestali ste raditi kao mesar i započeli ste rad na zemlji.

Zvanično nisam imao obrt, jer za to tada nisam imao uvjeta, ali sam zato »radio« kod kuće. No, u to vrijeme sam se intenzivnije počeo baviti zemljom i postao, što bi moja žena kazala, »pudar umjesto mesar«. Dugo godina sam radio i na plebaniji, pomažući u svemu što je bilo potrebno.

► Poslije dva svjetska rata, nekoliko država koje ste političkim promjenama na ovim prostorima promijenili i čitavog stoljeća života, možete li nam odati neku Vašu formulu dugovječnosti kojoj zahvaljujete ove lijepe godine?

Zahvaljujući mesarskom zanatu i poslu kojim sam se cijelog života, s puno ljubavi bavio, uvijek sam mogao, ali i volio jesti meso. Nekada drugog nije znalo ni biti, nego samo mesa i malo

povrća ili voća, ali mesa uvijek. Uz naporan i marljiv rad, koji me je pratio tijekom cijelog aktivnog života, bilo s mesom ili na zemlji, nastojao sam uvijek dobro jesti. Kako sam obrađivao svoj vinograd, pravio sam domaće vino i više od dvadeset godina pio sam samo čisto bijelo vino, čak vode nisam ni uzimao. Nije mi »pasao« njen miris.

► Što danas volite pojesti?

Mesa i opet samo mesa. Volim pojesti i malo slatkog, ali je meso bilo i ostalo dominantno na mojoj trpezi. Dok sam mogao volio sam čak i sam kuhati, za razliku od moje Lozike koja baš nije volila biti za štednjakom.

► Kako izgleda jedan Vaš dan?

Ustanem oko šest sati, namjestim krevet, uglavnom sjedim u kuhinji, jer me noge slabije služe, volim slušati radio, posebno nogometne prijenose, volim društvo i uvijek sam oran za razgovor, a navečer idem spavati oko devet sati.

► Na koncu, kakav Vam je zdravstveni karton?

Imao sam desetak operativnih zahvata u životu, tri puta sam morao operirati oči, a prije desetak godina su mi ugradili i pace marker.

► Što biste savjetovali našim čitateljima u svezi očuvanja zdravlja i dugovječnosti?

Prije svega čovjek mora raditi u životu ono što voli, a ako rade moraju i jesti. I to dobro. Ja sam uvijek volio dobar astal. ■

Najdalje do Skoplja i Zagreba

Za proteklih stotinu godina života najdalje sam putovao do Skoplja i Zagreba, ali i to ne na duže vrijeme. Mogu kazati da sam čitav svoj vijek proveo u mojoj rodnoj Subotici.

VIJESTI

Na fešti partnerskog grada Segedina

Gradonačelnik Géza Kucsera je izvijestio novinare da je 21. svibnja izaslanstvo SO Subotica prisustvovalo svečanoj sjednici partnerskog grada Segedina, a u okviru obilježavanja njegovog Dana grada.

Subotica je sudjelovala na raznim manifestacijama tijekom trodnevnih svečanosti, imala je zapažen šator na tradicionalnom vašaru na mostu čiji je domaćin bilo JP »Palić Ludoš«, a omladinska ekipa Subotice je bila pobjednik prvog nogometnog turnira partnerskih gradova Segedina na kojem su igrale ekipe Darmštata iz Njemačke, Nice iz Francuske, Turkua iz Finske, Pule iz Hrvatske, Raha iz Ukrajine, Kotora iz Crne Gore i Temišvara, odnosno Marošvašarhelja iz Rumunjske. Subotica je u finalu pobijedila ekipu domaćina susreta.

Lav teško ozlijedio učenika iz Novog Bečeja

U subotu poslije podne, između 16 i 17 sati u Zoološkom vrtu na Paliću dogodio se incident u kom je teško ozlijeđen dvanaestogodišnji učenik iz Novog Bečeja *Ratko Milanković*, učenik osnovne škole »Darko Grožđanski«.

Direktor ZOO vrta *Mirko Šinković* je tim povodom rekao kako je kavez s lavovima, osim što je dodatno osiguran metalnom ogradom i bodljikavim rastinjem, također označen tablama na kojima stoji upozorenje posjetiteljima da je zabranjeno i opasno dražiti i hraniti životinje. Slična obavještenja, na nekoliko jezika, stoje i na ulazu u vrt, a otiskana su i na svakoj ulaznici. Dijete se nalazi izvan životne opasnosti, a u ponedjeljak ga je posjetio u beogradskoj bolnici direktor palićkog Zoološkog vrta.

Prema priopćenju vršitelja dužnosti direktora ZOO vrta dr. Mirka Šinkovića, dječak je preskočio zaštitnu ogradu i bodljikavo rastinje koje tamo postoji duž cijele ograde, a zatim stavilo nogu u rešetke kaveza. Lav ga je kandžama uhvatio za nogu, a djetetu je odmah zatim pružena prva pomoć, te je odvezeno u beogradsku Bolnicu. Policija je izvršila uviđaj, a tim povodom je u nedjelju održana i izvanredna sjednica Upravnog odbora Zoološkog vrta na kojoj je zaključeno kako su sve mjere bile poduzete. Gra-

donačelnik Subotice *Géza Kucsera* je na brifingu rekao kako treba još više pozornosti posvetiti zaštiti i ljudi i životinja u ZOO vrtu te da će se oformiti povjerenstvo koje će predložiti konkretne mjere i tehnologije zaštite.

Austrijanci zainteresirani za »Sever«

U utorak 18. svibnja održana je prva sjednica Tenderske komisije za privatizaciju 70 posto društvenog kapitala poduzeća »Sever Holding Internacional« a. d. Subotica, na kojoj je otvorena pristigla ponuda za spomenuto poduzeće. Konstatirano je kako je u predviđenom roku, prema instrukcijama iz javnog poziva, pristigla jedna ponuda, koju je dostavilo poduzeće »RNB Austrija RG, Sielberg« iz Austrije. Ponude ostala tri poduzeća koja su ot kupila tendersku dokumentaciju nisu podnijele do isteka roka.

Predsjednik Izvršnog odbora Skupštine općine Subotica *Árpád Papp* je jedan od članova Tenderske komisije koja će u narednih 30 dana evaluirati pristiglu ponudu, nakon čega će biti održana druga sjednica Komisije.

Árpád Papp izražava nadu da će privatizacija Severa biti uspješna, kao i da će švicarska tvrtka »BC Invest« koja je zainteresirana za kupovinu tvornice umjetnih gnojiva Azotara predstavljati prekretnicu u oporavku privrede Subotice.

»Osim ovoga, nastavljamo napore radi dovođenja inozemnih ulagača i smatram kako se u roku od par godina Subotica može izdici iz ambisa u koji je upala tijekom Miloševićeva režima« ističe Árpád Papp.

Ištvan Huđi predsjednik Socio-ekonomskog savjeta

Prema riječima člana Izvršnog odbora *Vladimira Dulića* zaduženog za socijalna pitanja, prošloga je četvrtka Socio-ekonomski savjet općine Subotica na svojoj drugoj sjednici konsenzusom izabrao za svojeg predsjednika *Ištvana Huđiju* na mandatno razdoblje od godinu dana. Nakon toga je formirano pet radnih grupa a zaključeno je da se u poduzećima »Slavica Parafarm« i AD THU »Palić« krše prava radnika, te da će se ukoliko se to stanje nastavi poduzeti odgovarajuće mjere po preporuci Radne grupe za pitanje zaštite radnih i socijalnih prava u procesu privatizacije.

Jednom mjesečno provjera sirena za uzbunu

Centar za obranu Saveznog ministarstva za obranu naložio je da se počne s redovitom provjerom ispravnosti sirena za uzbunjivanje stanovništva na cijelom teritoriju Republike Srbije, počevši od mjeseca svibnja, svake posljednje radne srijede u mjesecu, s početkom u 12.00 sati signalom »prestanak opasnosti«, jednoličnim tonom u ukupnom trajanju od jedne minute.

Održana sjednica Skupštine općine

Najspornija komunalna poduzeća

Iako je na dnevnom redu bio veliki broj tema i vodila se oštra i iscrpna rasprava, vijećnici Skupštine općine u ponedjeljak su vijećanje završili za nepuna tri sata. Svakako najaktivniji vijećnik *Mirko Bajić* predložio je odmah na početku da se pred skupštinom nađe i prijedlog da se izvan snage stavi odluka o ukidanju parova da u tri mjesne zajednice, koju je skupština prije izvjesnog vremena donijela. Taj prijedlog je odbijen, kao i zahtjev da se pred skupštinom raspravlja o stanju u Subotičkoj toplani.

Skupština je usvojila izvješće o završnom računu općinskog proračuna u prošloj godini koji je iznosio milijardu i 332 milijuna dinara. Tijekom rasprave *Mirko Bajić* je pitao što je sa sredstvima iz stambenog fonda, jesu li natječaji za stambene kredite okončani i po kojim kriterijima se određuje tko može biti općinski kadar. Vijećnik *Bela Tonković* je odgovorio da općina ima tri stambena fonda i svi poštuju zakonske odredbe.

Najvišu pozornost vijećnika privukli su izvješća o radu javnih komunalnih poduzeća u prošloj godini. Rasprava o radu dvanaest javnih komunalnih poduzeća je bila objedinjena, a najviše su se spominjala tri poduzeća. Gradska ministrica za komunalije *Maria Sóly* uglavnom je zadovoljna radom komunalaca, a jedino je primjedbe imala na poduzeće »Dimnjičar«. Njihov propust je kako je istaknula to što Općini nisu dostavili tražene podatke o poslovanju.

Mirko Bajić je pokazao dokumenta kojima je tvrdio da je »Dimnjičar« odgovarao na zahtjeve osnivača i tražio da se ne usvoje izvješća o radu Zavoda za urbanizam i Toplane.

Zanimljivo je da su dva općinska savjeta imala oprečne stavove o radu Dimnjičara. Savjet za urbanizam je odbacio izvješće, dok ga je Savjet za proračun i financije podržao. U ime savjeta za proračun vijećnik *Mihály Secsei* je rekao da je ovo poduzeće po završnom računu pozitivno poslovalo, i

da su učinci dobri.

Ni ovi argumenti nisu bili dovoljni i izvješće o radu Dimnjičara je odbijeno, uz radni zaključak koji je predložio Izvršni odbor. Od Dimnjičara se u roku od tjedan dana traži dopuna izvješća s podacima o broju dimnjaka, visini naplaćenih prihoda gdje se ne obavlja objedinjena naplata a tražen je i popis naseljenih mjesta u kojima se ne vrše usluge.

Skupština je razmatrala i ovogodišnje programe rada Javnih komunalnih poduzeća. Svi su dobili prijelaznu ocjenu, osim Dimnjičara, iako ovo poduzeće po tom programu radi već pet mjeseci. Vijećnici Skupštine općine su odlučili da Subotica kao općina pristupi euro-regiji Dunav-Ki-reš-Moriš-Tisa.

Sljedeća sjednica Skupštine općine je danas i očekuje se da će jednom zasjedanju prisustvovati i predsjednik Skupštine Srbije *Predrag Marković*.

J. Stantić

Seminar o poštovanju standarda za zaštitu nacionalnih manjina

Manjine su za civiliziranu državu

U organizaciji Vojvodanskog centra za ljudska prava iz Novog Sada a pod pokroviteljstvom Fonda za otvoreno društvo u subotu 22. maja 2004. godine, na Otvorenom sveučilištu u Subotici, održan je okrugli sto pod nazivom »Post-listopadska Srbija i poštovanje standarda za zaštitu nacionalnih manjina«.

Okruglom stolu prisustvovali su predstavnici nevladinih organizacija i udruženja mađarske i hrvatske nacionalne manjine, predstavnici mađarskih političkih partija, te ugledni stručnjaci iz oblasti međunarodnih institucija te renomirani pravni eksperti.

Nadia Skenderović Čuk šef kancelarije Vijeća Europe, govorila je o mehanizima i mogućnostima zaštite manjinskih prava na europskom nivou.

Oliver Schmidt predstavnik visokog komesara o nacionalnim manjinama pri OEBS-u i *Carolina Harvey* predstavnica Visokog komesara za ljudska prava Ujedinjenih nacija (UNHCR) govorili su o problemima koje su uočili u SCG a tiču se prvenstveno trgovine ljudima, te aktivnosti koje su spomenute organizacije preduzele

u slučaju Batajnica (gdje je pronađeno 900 leševa) u cilju istrage a u suradnji sa ministarstvom unutarnjih poslova, kako bi se ovaj zločin rasvijetlio te vi-novnici izveli pred lice pravde. Poseban osvrt na izborni sistem i izborna pravila kao i manjkavosti izbornog zakonodavstva izložila je *Marijana Pajvančić*, profesorica Pravnog fakulteta u Novom Sadu. Ona je tom prilikom istaknula da u iščekivanju pokrajinskih izbora ulazimo sa vrlo lošim zakonodavstvom koji može dovesti do vrlo neočekivanih promjena, također je istakla probleme koji će se pojaviti u vezi glasovanja dijaspor a skupčani su sa ažurnošću biračkih spiskova.

O bujanju nacionalizma kao negativne pojave i o odnosu individualnih i kolektivnih prava u svjetlu nacionalnih manjina, govorio je *Stanko Pihler* profesor

Pravnog fakulteta u Novom Sadu, ističući da su glavni problemi manjinskih grupa svedeni na tri osnovna postulata, odnosa prema matičnoj većini te postojanje opasnosti da bude zloupotrebljena od iste, odnos prema većinskom narodu, koji često nastoji asimilirati istu skupinu, i konačno odnos prema drugoj manjini, a tu se prvenstveno misli na odnos male manjine prema većoj, dodao je profesor *Pihler*, zaključujući da se koncept nacionalne države ne može premestiti ali se ista može civilizirati.

L. S.

U posjetu Hrtkovcima i Rumi

Vrijeme je da sve loše prođe

*Župa sv. Klementa nekada je brojila 2.500 župljana, danas ih ima tek 630, uglavnom Hrvata i Mađara **

U Rumi se nalazi i Hrvatski dom kojeg su Rumljani izgradili vlastitim snagama od 1925. do 1930. godine, da bi tijekom devedesetih u njemu bile smještene izbjeglice. Hrvati očekuju da se on vrati pravim vlasnicima.

Piše: Jasminka Dulić

Egzodus Hrvata iz Vojvodine tijekom devedesetih godina povijesna je činjenica. Zbog ratne politike radikalno je promijenjena etnička karta Vojvodine, a procjenjuje se da je najviše Hrvata izbjeglo s područja općina Apatin, Bač, Šid, Ruma, Sremska Mitrovica i Stara Pazova.

HRTKOVCI DANAS: Mjesto koje je postalo simbol stradanja i proгона Hrvata u Vojvodini – Hrtkovci nalazi se u Općini Ruma, smješteno duž puta Novi Sad – Šabac. Župa sv. Klementa nekada je brojila 2.500 župljana, danas ih ima tek 630, uglavnom Hrvata i Mađara. Hrtkovci danas prema popisu inače imaju 3.428 stanovnika, i dok je Hrvata ranije bilo oko 60 posto, danas ih ima tek manje od deset posto.

»Prema pričanju samoga naroda, koji je ostao ovdje, etničkog čišćenja je bilo, i mislim da se to ne može ni izbjeći, niti poreći, jer uvijek treba reći istinu kako je bilo. U ratnim previranjima jedan mještaniin je i stradao, to je bio *Mijat Štefanec* koji je mučki ubijen i sahranjen je ovdje na hrtkovčkom groblju. Nitko nije potpuno samovoljno otišao, već pod pritiskom, otišli su jer su jednostavno morali otići odavde. Izvršena je zamjena kuća skoro u 99 posto slučajeva sa Srbima iz Hrvatske i Bosne.

Buduća vjeronaučna dvorana

Ipak, stari Hrtkovčani teško zaboravljaju svoj zavičaj i redovito dolaze svake godine za velike blagdane, za Uskrs, Božić, za Klementovo i Petrovo, a za Svisvete dolaze pohoditi svoje pokojne na groblju«, kaže vlč. Željko Tovilo i dodaje: »Danas polako oživljava suživot jer mora se prihvatiti život, treba ga živjeti, a ne neprestano se obazirati na nacionalnu pripadnost, mislim da to vrijeme polako prolazi i da je vrijeme da prođe.«

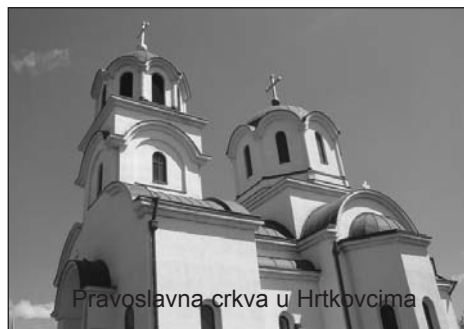
Stanovništvo se u ovom kraju bavi najviše poljoprivredom, gaji povrće, žitarice, bostan, a uvodi se i duhan. Najveća po-

teškoća je u plasiranju i naplati proizvoda, jer su to mali poljoprivrednici uglavnom, tako da je teško socijalno stanje. »Kad čovjek to promatra žalosno je gledati kako se čovjek muči, pati i da njegov trud uopće ne bude nagrađen na ovoj plodnoj vojvodanskoj zemlji i da se ne vrednuje ono što čovjek čini«, kaže vlč. Tovilo.

U okviru župne zajednice rade se i programi pomoći za djecu i mlade, te se organiziraju i izleti. Tako će 19. lipnja Srijem pohoditi šest stotina Zadrana povodom proslave 1700 godina Srijemskih mučenika, dok će 26. rujna u uzvratni posjet u Zadar ići Đakovačko-srijemska biskupija. »Pomoć postoji i od strane Caritasa, u obliku pomoći za autobusni prijevoz, kupnju knjiga i slično za srednjoškolce. Podijeljeno je u selu i osam mikro-kredita u iznosu od 320 eura koji se vraćaju za godinu dana, a kamata je u naravi – u obliku pomoći za božićne blagdane jednoj siromašnoj obitelji da im se uljepšaju ti dani«, kaže vlč. Tovilo.

Razbijeni vitraž u crkvi sv. Klementa

Pravoslavna crkva u Hrtkovcima

Novi pastoralni centar u Rumi

Namjera župnika Tovila je da vlastitim snagama, volonterskim radom mladih župljana, obnovi kuću u dvorištu župnog doma, koja je sada u prilično lošem stanju, i da se tu otvori vjeronaučna dvorana koja će biti i mjesto gdje će se ljudi moći okupljati. Kako nam je kazao vlč. Željko Tovo, župnik u Hrtkovcima od kolovoza prošle godine, trenutačno četrdeset i petoro djece i trideset i pet mladih pohađa vjeronauk.

RUMA: Veliko iseljavanje katolika desilo i u Rumi u periodu od 1990. do 1995. godine da bi danas u župi, koja obuhvaća grad Rumu i dvije filijale Voganj i Male Radince, ostalo negdje oko tisuću župljana. Od 32 tisuće žitelja u samom gradu Rumi bilo je 4.000 Hrvata, ali su mnogi otišli tijekom devedesetih godina, te ih sada ima oko 2.500 u cijeloj Općini. U Rumi je sjedište Srijemsko-mitrovačkog dekanata po dekanskoj službi sadašnjeg župnika *mons. Boška Radielovića*. Tijekom posjeta i obilaska crkve te starog župnog doma izgrađenih 1813. -1815. godine *mons. Radielović* je kazao kako se »Župna crkva danas nalazi u dosta lošem stanju, a najveći problem je kapilarna vlaga koja se penje do dva metra visine. Baš zbog vlage žbuka je s crkve počela otpadati te je i sasvim obijena 1995. godine s ciljem da se uradi nova. A kako je te iste godine odselio najveći broj župljana, i to onih najbogatijih, župa je zapala u veliku financijsku krizu iz koje nije ni do dan danas izašla, a žbuka je ostala samo u planovima. Najprije bi trebalo odstraniti vlagu, koja je i najveći problem. Još jedan veliki problem je slijeganje tla. Kako je u periodu nakon Drugog svjetskog rata veliki broj masivnih zgrada sagrađen iza crkve došlo je do slijeganja tla, te je crkva počela pucati u prostoru svetišta. Nakon svega navedenog vidi se da je situacija jako teška i zahtijeva hitno

reagiranje. Prvi korak u tom pravcu bio bi da se napravi stručna analiza statike crkve«.

»Novi Pastoralni centar je sagrađen uz mnogo napora i odricanja i blagoslov je obavljen na dan sv. Leopolda Bogdana Mandića 12. svibnja 2003. čije ime i nosi. Glavni dio troškova pokriven je iz pomoći »Renovabisa« iz Njemačke. Ovaj Centar je zamišljen kao kuća gdje će se okupljati, kako domaći župljani tako i katolici i svi ljudi dobre volje iz čitavog ovog dijela biskupije. Cilj centra je da okupi mlade, ali je isto tako namijenjen i starijim župljanima, njihovom druženju i podučavanju iz vjere. Tu se nalazi i učionica za vjeronauk, rad na

Katolička crkva u Rumi

kompjutorima, a u župi djeluje i Caritas, čija je prvenstveno briga za stare i nemoćne, te one najsiromašnije«, kazao je vlč. Radielović.

U Rumi se nalazi i Hrvatski dom kojeg su Rumljani izgradili vlastitim snagama od 1925. do 1930. godine, no, poslije je on bio pretvoren u oficirski dom, da bi tijekom devedesetih u njemu bile smještene izbjeglice. Hrvati očekuju da se on vrati pravim vlasnicima. ■

Hrvatski dom

Kud god krenemo anđeli su u susjedstvu

Pivat i divanit po šokački

Kako sam otišao ili zašto sam trebao ostati

VODICE – Na dočeku sončanske »Šoka-dije« u Vodicama poznata lica. Tamnopusi, kao i uvijek nasmijani, *Marina i Boban Mimak*, s troje djece, sada Vodičani, neka - da Sončani, iskreno su nam se obradovali. Lica su im blistala zbog susreta s rodbinom i prijateljima iz za njih daleke Sonte. S ponosom su nam pokazali svoju kuću i voćarnu »Đardin«. Dok je Marina kuhala kavu, Boban nam je otvorio dušu: »Puno ljudi mi je već postavljalo pitanje iz podnaslova. Teško je na njega odgovoriti, puno bi mi bilo lakše postaviti ga bilo kome. Iz Sonte sam skupa s obitelji iselio 1995. godine. Odveli su me um i realnost, ali ipak, dio srca, ili točnije duše, ostao je u rodnom selu. vjerujte, da nije bilo rata i danas bismo bili u Sonti ili bližoj okolici. I u Hrvatskoj bio je završen, nudile su se zamjene kuća, pa sam i ja otišao pogledati jednu, ovu ovdje u Vodicama. Odmah mi se činilo da je to otprilike u protuvrijednosti kuće i okućnice koju sam nudio u Vojvodini, pa nisam dalje ni tražio. Vodila me pomisao, da nije bitno kako je supruzi i meni, bitno je naći mjesto gdje ćemo lakše prehraniti obitelj, mjesto gdje je bolja i sigurnija perspektiva za djecu. Ekonomska stagnacija, pa i propadanje poduzeća u Vojvodini, te miris ratnog gnjeva u zraku, doprinijeli su učvršćenju odluke o odlasku, o koraku u nepoznato, u Vodice. Dolaskom na Jadran nismo ušli u vrt pun ruža, sreća što smo i supruga i ja odrasli u obiteljima koje su se oduvijek uzdržavale samo poštenim radom. Sretni smo što smo uselili u svoju kuću, Republika Hrvatska nam je još i pomogla prema svojim skromnim poratnim mogućnostima, no, i to nam je bio lijep poticaj za daljnji rad i stvaranje materijalne osnove za budućnost djece. Danas imamo mali trgovački obrt, simbolična imena 'Đardin' (vrt), a nadam se da ćemo supruga i ja uspjeti omogućiti djeci da iz našeg vrta »poberu ruže«. U Vojvodini, u Sonti i u Somboru, i danas nam živi mnogobrojna rodbina. Često se uzajamno posjećujemo, hraneći tako dušu, a za ostalo se pobrine - mo ovdje. Na neki način osjećamo se kao

spona dviju kultura hrvatske tradicije, pa puno truda ulažemo u organizaciju ovakvih susreta. Da nije njih, možda bi bio aktualan i drugi dio pitanja iz podnaslova. Na našu radost, suradnja je zaživjela i dao Bog da ovi susreti, kako u Vodicama, tako i u Sonti, budu što češći. Na koncu, ne smijem zaboraviti reći da je, uz Božju pomoć, čovjekov dom tamo, gdje mu je uža obitelj. Sreća nas prati, jer kud god da odemo, anđeli se odmah usele u kuću do naše.« Boban je završio svoju »ispovijest«, a Marina nas je počastila kavom i kolačima. Do-

dala je da u blizini, u Biogradu, živi mala sončanska kolonija: »Tu su naši bliski prijatelji, obitelji Adin i Nikolić, isto kao i mi iseljenici iz Sonte. Često se posjećujemo, posjedimo, oživimo uspomene iz Sonte. Znademo i onako lipo, po šokački, zapivat onu našu najlipšu: »Faljen Isus i Marija, tako piva Šokadija«. Nek se znade da nas imade i u srcu Dalmacije i da nismo zaboravili ni pivat, ni divanit, onako, po šokački, za dušu.«

Ivan Andrašić

Nama je dovoljno da znate za nas...

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karadordev put 2,

telefon (danonoćno): (024) 55-44-33

- Horgoš, Borisa Kidriča 7,

telefon (danonoćno): (024) 792-202

Raspored sprovoda i umrlice na Internetu: www.funero.co.yu

e-mail: funero@funero.co.yu

Zlatna misa mr. Antuna Kolarevića

ZEMUN - Na blagdan Blažene Djevice Marije Pomoćnice – Zemunske Gospe, 24. svibnja 2004. godine, u župnoj crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije u Zemu- nu, uz koncelebraciju devet svećenika i okupljenih dvjestotinjak vjernika, *mr. An- tun Kolarević* prikazao je Bogu svoju zlat- nu misu. Zemunski župnik i dekan obi- lježio je 50. obljetnicu svoga svećeništva uz geslo: »Gospodine, ti imaš riječi života vječnoga!« (Iv 6,68).

Na početku misnog slavlja jubilarca su pozdravili prigodnim recitacijama i govo- rom župljani župa Zemun, Novi Beograd, Surčin, Novi Banovci i Golubinci, a po- tom su doneseni simbolički darovi koji su označili 50 godina Kolarevićevog svećeništva: misal, obrednik, kalež i cibo- rij, štola, svijeća i cvjetni aranžman od 50 ruža. U svom govoru preč. Kolarević se osobito zahvalio Bogu koji mu je udijelio milost da može biti svećenik i dočekati ovaj jubilej, a također je uputio čestitku svim svećenicima Đakovačko-srijemske biskupije, koji ove godine proslavljaju zlatni ili srebrni jubilej misništva. Sve je prisutne osobito dirnuo govor bošnjačkog župnika vlč. *Vlade Mikruta*, koji je bio mi- nistrant u župi Osijek 1, dok je tamo preč. Kolarević bio kapelanom. Na njegov poti- caj se vlč. Mikrut odvažio poći u sjeme- nište, a 1990. godine na njegovoj 25. ob-

ljetnici misništva propovijedao je isti taj svećenik Antun Kolarević, koji danas sla- vi 50. obljetnicu.

Po svršetku misnog slavlja, golubinački tamburaši su odsvirali nekoliko crkvenih pjesama, a druženje se nastavilo u crkve- nom dvorištu uz nastup golubinačkog folklora, te prigodni domjenak za sve pri- sutne.

Dinko Kalmar

Sjećanje na dunavske Švabe

GAKOVO - Udruga Nijemaca iz Sombo- ra na čelu sa Antunom Bekom bila je s ostalim njemačkim udrugama organizator skupa održanog u subotu 22. svibnja u Gakovu u znak sjećanja na dunavske Šva- be. Na inicijativu dunavskih Švaba na ga- kovačkom groblju je podignut spomenik u obliku križa visine 7 metara u znak sjećanja na događaje od 1945. do 1948. godine, kada je na tom mjestu postojao lo- gor, gdje su mnogi Švabi pomrli od gladi,

hladnoće i bolesti u odsustvu bilo kakve medicinske pomoći. Logor u Gakovu je postojao puna 33 mjeseca, a 1948. se za- vršava jedan ciklus povijesti Švaba s ovih prostora. Na skupu bili su prisutni pred- stavnici njemačke nacionalne manjine iz Sombora, Subotice, Beograda, predsjed- nik udruge dunavskih Švaba *Rudolf Rei- man*, *Leo Mayer* iz USA, *Andreas Mora* iz Kanade, *Hans Supritz*, *Jozef Jerger*, pred- stavnici SO Sombor na čelu sa *Martom*

Odri, predstavnici mjesne zajednice Ga- kovo, župnik *Josip Pekanović* iz Sombo- ra, predstavnici Srpske pravoslavne crkve, te gosti iz Hrvatske. Program je uvećao puhački orkestar iz Kupusine, MOH Ju- ventus Kantat iz Sombora i zbor iz Apati- na. Skup je završen svetom misom na nje- mačkom jeziku u karmelićanskoj crkvi u Somboru.

Zlatko Gorjanac

Berešci u Bektezu

BEKTEZ – U subotu 22. svibnja u Bektezu u Republici Hr- vatskoj održani su »VIII bekteški susreti«, koje svake godine organizira kulturno-umjetničko društvo iz Bekteza. Ove godi- ne specijalni gosti su bili članovi HKPD »Silvije Strahimir Kranjčević« iz Bačkog Brega, koji su se predstavili igrama: tandrčak, logovac, kukunješce, šokačkim kolom i mnogim bećarcima. Domaćinima se zahvalio počasni predsjednik Društva iz Brega *Joza Kolar*, uručio im je darove i pozvao ih da budu njihovi gosti. KUD »Bektez« je mlado društvo osnovano 1997. godine i od tada redovito održava ove susre- te. Pokraj Berežaca na ovom susretu sudjelovala su i društva iz Zagrađa, Tomislavgrada, Privlake, Samobora, Našica, Gra- barja, Donje Obreske i Novog Vinodolskog.

Z. G.

Margarin »Rama« iz Sombora

SOMBOR – U Fabrici ulja i biljnih masti »sunce« u Somboru počela je proizvodnja u svijetu poznatog margarina »Rama« proiz- voda vodeće svjetske kompanije »Unilever«, čiji je godišnji prihod dva puta veći od cjelokupnog godišnjeg prihoda gospodarstva Sr- bije. Somborska »Rama« se proizvodi u cijelosti od domaćih siro- vina i u tehnološkoj liniji koja u cijelosti zadovoljava zahtjeve pro- izvodnje tog margarina. Domaćem tržištu je ponuđeno pakovanje od 250 grama. Uskoro se očekuje izvoz »rame« i na tržišta susjed- nih zemalja. »Unilever« je prva svjetska mega-kompanija u proiz- vodnji hrane, koja je našla interes za proizvodnju u našoj zemlji.

A. R.

Stjepan Mesić u Vukovarsko-srijemskoj županiji

Motivirati proizvodnju i izvoz

VINKOVCI – Predsjednik Republike *Stjepan Mesić* posjetio je Reprodukcijski centar i farmu za uzgoj kunića »Kunis« d.d. iz Bošnjaka i »Dilj« u Vinkovcima u Vukovarsko-srijemskoj županiji. »Kunis« d.d., je 2002. godine, dok je bila u stečaju, kupila vinkovačka tvrtka »Euro« i obnovila proizvodnju. Rukovoditelj proizvodnje *Ranko Galić* izvijestio je predsjednika Mesića da u »Kunisu« godišnje kolju 350 tisuća kunića, 95 posto ih se izvozi u Nizozemsku, a ostalo se plasira na domaće tržište. Sa standom od deset tisuća ženki »Kunis« je najveći proizvođač kunića u Hrvatskoj, a Uprava planira, u suradnji s obiteljskim gospodarstvima, povećati broj kunića na 700 tisuća godišnje.

Predsjednik Mesić je tom prigodom izjavio da je ova tvrtka primjer što Hrvatskoj treba uz sve otežavajuće okolnosti koji prate proizvodnju: »Ovdje se sve proizvedeno uspijeva skoro u potpunosti izvesti.« Upi-

tan što je s jačanjem gospodarstva u Hrvatskom Podunavlju, predsjednik Mesić je rekao: »Ovo je područje nekada donosilo veliku dobit i bili su u vrhu po visini osobnog dohotka. Danas su zahvaljujući prije svega ratu došli u ovu poziciju. Krivi su i menadžment i regulativa koja je više forsirala uvoz nego proizvodnju. Očekujem da ćemo doći do regulative koja će motivirati proizvodnju i izvoz. Moramo dobiti takav zakonski okvir koji će hrvatski proizvod prije svega plasirati na hrvatsko tržište ali i izvan granica, to se odnosi i na Vukovar i na cijelu regiju. Dok se ne osposobi Luka Vukovar i dok se osigura kapital, odnosno uvjeti za dolazak kapitala tada će se ljudi orijentirati na proizvodnju.«

Predsjednik Mesić odgovorio je i na pitanje o granici sa Srbijom i Crnom Gorom: »Tu je ostao problem koji ne bi smio biti veći problem ukoliko s jedne i s druge strane postoji volja za rješavanjem. Više zem-

lje ima Hrvatska na drugoj strani, nego Srbija na našoj strani. Na otvorenim europskim granicama nema takvih problema jer zakon vrijedi jednako na obje strane ali nažalost kod nas to može biti vrlo veliki problem. Zato ja pozivam drugu stranu da daju svoj doprinos u rješavanju tog problema. Tražit ćemo i povrat gruntovnih knjiga jer mi je na prošlom susretu predsjednik *Marović* rekao da će pokušati ubrzati taj problem ali se nadam da će i to nakon našeg skorog susreta doista biti i riješeno.«

Zamoljen da komentira suđenje u Beogradu za ratne zločine na Ovčari koje su neki proglasili farsom, Mesić je odgovorio: »Tek kad dobijemo presudu onda ćemo vidjeti jeli to bilo pravo suđenje. Zna se koliko je ljudi poginulo, zna se da su oni svi žrtve, da su izvedeni iz bolnice i svi koji su u tome sudjelovali moraju odgovarati za taj strašni zločin. Suđenje ne pratim detaljno, nisam siguran da je krenulo sve kako treba, no vidjet ćemo kakva će biti presuda i vjerujem da će i srpsko pravosuđe shvatiti da samo sankcioniranjem zločina koji su se dogodili mogu dobiti pravo građanstva u Europi.«

Kome smeta osuda vandala?

Novo pripćenje Savjeta MZ Bački Monoštor

BAČKI MONOŠTOR - Rušenje nadgrobničkih spomenika u Bačkom Monošturu prije dvije sedmice, kada su za sada nepoznati počinitelji ponovno oštetili dvadesetak grobova, naišlo je na opću osudu mještana sela, političkih stranaka i kulturnih organizacija Monoštora. U pripćenju za javnost, iza koga su stali mjesni odbori 5 političkih stranaka u Bačkom Monošturu na čelu sa Savjetom mjesne zajednice, nanoštrije se osuđuje ovaj vandalski čin.

Ako je suditi po novom pripćenju za javnost Savjeta MZ Bački Monoštor od 22. svibnja, tekst pripćenja, u kome se ni na koji način ne kategoriziraju krivci, niti upućuje na određenu grupaciju kojoj ne poznati počinitelji pripadaju, nije kod svih izazvao pozitivnu reakciju. U novom

pripćenju se navodi nezadovoljstvo Savjeta MZ pripćenjem Srpske radikalne stranke u emisiji »Panorama« TV K-54, u kome se napadaju svi i svatko bez nekog vidljivog razloga. U novom pripćenju se navodi da je »moguće, kao što iz Radikalne stranke insinuiraju, da su počinitelji ovog gnusnog čina mještani Monoštora, no i tada su vandali i mi želimo da budu otkriveni.«

Zaključak predsjednika Savjeta MZ je da mu »nije jasno gdje su se gospoda radikalni prepoznali u tekstu«, kao i preporuka da ponovno pročitaju pripćenje gdje mogu pronaći jedinu kategorizaciju počinitelja – vandali.

Aleksandar Forgić

Milan Đukić u Apatinu

APATIN – U petak 21. svibnja u Apatinu je boravio predsjednik Srpske narodne stranke iz Republike Hrvatske *Milan Đukić*. Kako je ova stranka u oporbi i vladajućoj Hrvatskoj demokratskoj zajednici kao i srpskim strankama koje imaju saborske zastupnike, u svojem izlaganju ih je, prema očekivanjima, kritizirao. Čuli smo retoriku svojstvenu i našoj političkoj sceni, a u drugom dijelu izlaganja Đukić je govorio o praktičnim situacijama veza- nim za povratnike u Republiku Hrvatsku.

I. A.

DialUp, Full i Day nalozi
Wireless internet
Izrada web prezentacija
Prodaja računara i opreme

DialUp, Full és Day üzemmód
Wireless internet
Web honlapok kidolgozása
Számítógép és alkatrészek árúsítása

SuOnline.NET

Trg Cara Jovana Nenada 15, Subotica. Tel/Fax: (024) 559-200

Kako je umirao moj narod (31.)

Nastavlja se progon hrvatskih katolika

Biskup đakovačko-srijemski msgr. Čiril Kos pohodio je od 3. do 9. kolovoza 1993. godine srijemski dio svoje biskupije. Na blagdan Snježne Gospe, 5. kolovoza biskup Kos slavio je misu u najvećem marijanskom svetištu Gospe Tekijske na Tekijama kod Petrovaradina. Po završetku tekijanskog slavlja biskup je pohodio pojedine župe, od zemunskog i rumskog, do kukujevačkog dekana. Vlasti tzv. Republike Srpske Krajine nisu mu dozvolile ulazak u Ilok, gdje je biskup želio pohoditi samostan i fra Marka Malovića, jedinog svećenika na okupiranom dijelu đakovačko-srijemske biskupije. Čak ga je SAO-policajac na ulazu u područje zapitao kome pripada Ilok. Kad je biskup odgovorio: »Pripada meni, odnosno đakovačko-srijemskoj biskupiji«, SAO-policajac je uzvratilo: »Pripadao je nekad!«

Dan uoči blagdane Snježne Gospe msgr. Čiril Kos susreo se u tekijском svetištu sa svećenicima iz srijemskog dijela biskupije. Dvadesetorica nazočnih svećenika iznijeli su pred biskupa poneke od najaktualnijih i najbolnijih problema s kojima se susreću u svom pastoralnom djelovanju. Svakako zajednički i najbolniji problem svih je iseljavanje župljana zbog okolnosti u kojima im je teško preživjeti kao Hrvatima katolicima. Negdje manji, negdje veći pritisci evidentni su i svakodnevn i teško im je izdržati, iako su lojalni građani države u kojoj žive. Najveće župe, najviše su stradale. Na njih je i bio najbrutalniji udar i pritisak. Dobro je poznata istina o stradanju Slankamena, Hrtkovaca, Beške, a u najnovije vrijeme i Kukujevac.

MASAKR U KUKUJEVCIMA: Srpanjski masakr u Kukujevcima u kući dobrostojećeg zemljoradnika *Nikole Oskomića* u Ulici Vladimira Nazora zaprepastio je i uznemirio već prestrašeni Srijem. U noći 20. srpnja na okrutan način izmasakrirana je obitelj Oskomić, pedeset dvogodišnji Nikola, njegova dvije godine mlađa supruga Agica te njena tetka osamdeset sedmogodišnja starica *Marija Tomić*. Zvjerski su mučeni i zaklani. Egzodus Hrvata iz Kukujevaca i okolice nakon tog masakra naglo se povećava iz dana u dan, a ima odjeka i u drugim srijemskim župama s katoličko-hr-

vatskim življem.

U Srijemu su teško stradale i poneke crkve i župni uredi. Minirana je crkva u Novim Banovcima, zapaljena iznutra u Neštinu, zapaljivim mecima zapaljen je toranj crkve u Erdeviku, od podmetnute eksplozivne naprave teško je stradala crkva u centru Rume, porazbijani su prozori i vitraji na crkvama u Starom Slankamenu i Indiji, prostrijeljeni prozori crkve u Beočinu, zapaljeno liturgijsko ruho i knjige nasred crkve u Vrdniku. Kamenovani su župni uredi u Novom Slankamenu, Hrtkovcima, Srijemskoj Mitrovici, Nikincima, Petrovaradinu. U Gibarcu je zapaljen, u Irigu je postavljena eksplozivna naprava. Provaljeno je u samostan sv. Jurja u Petrovaradinu, pokradeno je nešto od elektronske opreme. Isto je učinjeno i u Kukujevcima, gdje su ukradeni župni pečati, provallen je i pokraden i župni ured u Indiji.

Mons.dr.Čiril Kos,biskup

Svećenici su govorili i o sve težoj ekonomskoj situaciji. Mnogi vjernici, osobito umirovljenici i samci, starci i starice, dovedeni su na rub egzistencije, odnosno gladi. Javna je tajna, jer novine o tome ne pišu, podatak, da je samo početkom kolovoza u jednom danu u Novom Sadu počinjeno 29 samoubojstava i to mahom staraca i starića, jer su dovedeni u situaciju da nemaju što pojesti. Mnogi su ostali bez posla i na minimalnoj plaći. Od mjesečne plaće ili mirovine ne može se kupiti ni kruh za svađan dan u mjesecu. Cijena jednog kilograma mesa premašuje prosječnu plaću ili mirovinu.

»Ova (moja) knjiga je slika; riječju (i mojom), fotografijom (i mojom) i dokumentom (i mojim) satkanog dramatičnog i krvavog mozaika o stradanju (i mog) Naroda (i moje) i katoličke Crkve u koju je utkana (i moja) mala ljudska i svećenička sudbina, ali istovremeno (i manje) i slika moga stradanja, koje je utkano u sudbinu mog naroda i moje Crkve.«

Piše:
Marko Kljajić

PASTIRI U SVOJE STADO: Srijem, koji je pohodio biskup Kos, i danas proživljava i doživljava slike slične onima iz prvih dana njegove kapelanske službe na području Srijema. Napustilo ga je 35.000 Hrvata, a život u pretežito hrvatskim mjestima, kakva su Novi Slankamen, Hrtkovci, Kukujevci, Gibarac, Petrovaradin, sada je umnogome izmijenjen. Dolazak biskupa Kosa bio je najavljen vlastima u Novom Sadu te je pograničnim organima ostalo jedino da izvijeste svoje nadležne, konstatirajući – »Stigao je!«. U Hercegovinu biskupa je dočekaio biskupski vikar za Srijem, msgr. *Stjepan Miler*. Biskup Kos želio je označiti i proslaviti svoj svećenički biskupski jubilej i s vjernicima Srijema. Mise u srijemsko-mitrovačkoj konkatedrali i bazilici te u svetištu Gospe Snježne na Tekijama kod Petrovaradina bila su mjesta na kojima se msgr. Kos susreo sa svećenicima Srijema i vjernicima i s njima obilježio i proslavio svoj misni i biskupski jubilej.

Tekijansko svetište kod Petrovaradina najveće je svetište na području Đakovačko-srijemske biskupije i najveće okupljalište vjernika katolika i Srijemu, npose o blagdanima sv. Ane, 26. srpnja i Snježne Gospe 5. kolovoza. Kao svetište, datira još iz predturskih vremena, a na značenju posebno dobiva nakon poraza Turaka od kršćana pod vodstvom Eugena Savojskog, 5. kolovoza 1716. godine, koji je pripisan moćnom zagovoru Bogorodice. U 26. župa u Srijemu danas žive i rade 23 svećenika (šest ih nije izdržalo), biskup im zahvaljuje i čestita »Što nisu stado koje im je povjereno napustili i prepustili vukovima«. Na području biskupije koje je pod okupacijom od Tovarnika do Vinkovaca, od Iloka do Osijeka i u cijeloj hrvatskoj Baranji u 36 župa ostao je samo jedan svećenik – fra Marko Malović, koji obavlja službu u Iloku, i jedan svećenik u B. Manastiru koji je u mirovini.

O djelu Antuna Karagića, pisca kazališnih komada i novela (5.)

Hod po mukama

Rákócijev staljinistički režim ponovno zatvara Karagića, koji u uzama provodi deset godina

Piše: Đuro Franković

Antun Karagić

U ratnim i poratnim godinama Antun Karagić piše kazališni komad »Iznenadjenje« s podnaslovom »Iznenadni događaj« u 3 čina (4 slike) koji se događa 1944. godine. Autor je komad počeo pisati u Riđici te ga je 27. svibnja 1946. godine završio u Gari. Glavni akteri su nam poznati iz njegove novele »Nikola i Marta«. U djelu javljaju se i nova shvaćanja o fašizmu i komunizmu, iz čega logički proizlazi i sukobljavanje u samom naselju među višenacionalnim stanovništvom. Dapače, u igrokazu sukobljavanja i prodiranje štetnih ideologija više dolazi do izražaja nego u pripovijetci.

U rukopisu ostaje mu i komedija »Švajcarka«. Ovo djelo nema veće vrijednosti, ali nam može pokazati smjer kamo je poslije rata krenulo Karagićevo djelo: u njemu opisuje gramzljivost onih koji su u promjeni vlasti promijenili samo kapu.

NE GUBI VOLJU: No, njegov hod po mukama nastavlja se. Rákócijev staljinistički režim ponovno ga zatvara. U uzama je proveo deset godina, bio je robijaš zloglasnog logora u Recsku. Stvara i u tim teškim danima, da bi na taj način mogao preživjeti sve užase pakla. Međutim, sve njegove rukopise je uprava logora pokupila s obećanjem da će mu biti vraćeni kada bude oslobođen. Naravno, autor ih nikada nije dobio u ruke! Iz zatvora izlazi osiromašen, fizički i psihički slomljen, sklanjajući se kod rodbine.

Životnu volju nikada nije izgubio – ponovno stvara! Godine 1966. prije smrti završava tragikomediju u tri čina »Faun«. Igrokaz nas vodi u gradsku sredinu gdje se poslije Drugog svjetskog rata, u godinama »socijalizma«, javljaju nova gospoda, dakako, gramziva. Oni nastupaju u ime radničke klase, s kojom nemaju ničega zajedničkoga. Autor unutar radnje tragikomedijske pokazuje i degeneriranost i incestne nakane u jednoj obitelji. Glavne likove ne bira više iz bunjevačke sredine.

O njegovim kazališnim djelima suvremena kritika donosi: »Upravo kada naziremo pravog dramatičara, koji sjajno vodi svoje likove prema konačnom raspletu odjednom toliko pojednostavljuje postavljene probleme da se konflikt rasplina, dramska napetost nestaje, a djelo se brzim potezima privodi prečesto ne baš logičnom kraju. Karagić dobro uočava probleme sela, seoskih gospodarstava i bunjevačke zajednice, ali se gubi u detaljima i ne nalazi prava rješenja. Motivi se stoga neprestano ponavljaju, likovi pripadaju istim tipovima bez vlastitih karakternih osobina. Temelj fabule uvijek čini ljubavni zaplet u kojem likovi moraju savladati određene prepreke kako bi ispunili i ostvarili svoje želje i čežnje.

Dramska napetost proizlazi najčešće iz sukoba pojedinca s moralnim normama zajednice kojoj i on pripada, ali koja ne prihvaća ništa što je izvan njezinog vrijednosnog sustava.«

U njegovim djelima žene su nositelji napretka, dok su očevi čuvari starog načina života. Moralno čiste, obrazovane žene i mladi ljudi su uvijek nacionalno svjesni, koji često stradavaju jer se suprotstavljaju asimilatorskoj težnji od strane mađarske vlasti. Oni su, kao općenito i žene u ostalim kazališnim komadima, pokretači i nositelji radnje, uzroci zapleta.

POSLOVICE I IZREKE: Karagić svoj jezični izričaj obogaćuje i bunjevačkim poslovicama i izrekama.

Antun Karagić pisao je i novele, koje je samo rijetko tiskao, no one su mu obično poslužile za razradu radnje igrokaza. U njima,

kao i u dramskim djelima, dolazi do izražaja socijalno raslojavanje bunjevačkog sela. Njegovi sunarodnjaci, vezani za zemlju, slabo su nacionalno svjesni. Iz bogatijih kuća šalju mlade na školovanje, ali se oni brzo asimiliraju, pa i ako se vrate, donose u sela neke nove navike koje rastaču drevne pučke tradicije, u čijem održavanju Karagić vidi jedini uvjet opstanka hrvatskog nacionalnog bića. U njima se pojavljuju i drugi likovi: žene koje gube moral, čistoću. Plejada je to svakojakih ljudi: poštenih i nepoštenih iz bunjevačke zajednice,

no nepoštene najčešće uzima iz drugih redova; pojavljuju se oboljeli od tuberkuloze, psihičko-biološki problemi, ubojstva i traume naslijeđene iz Prvog svjetskog rata, nemoral gospodskog svijeta, itd.

Radnja novela Antuna Karagića je baš kao i radnja njegovih igrokaza, tipična, jednostavna, s jasno uočljivim likovima, a s melodramskim zapletom i pomalo nedorečenim zapletom, pa često djeluju kao da su nedovršene. Glavni junaci žive prema vlastitim porivima, njihove postupke vode nagoni, strasti. Njegovi tipovi obično tragično završavaju. Piscu nije pošlo za rukom da od njih načini prave karaktere.

Novele su mu: »Doktor Toni«, »Razbojnik«, »Anka Berićevo«, »Nikola i Marta«, »Vjerenik« (ove dvije potonje su tiskane u Sušnici). Uz njih u rukopisu mu stoje i ove pripovijetke: »Dančo Somborčević«, »Pored velikog jezera«, »Crne kobile«, »Joso«, »Čika Marko«, »Joso i Štefan« i »Služavka«.

Antun Karagić je umro u pečuškoj bolnici 12. prosinca 1966. godine, a pokopan je 16. prosinca na bajskom groblju Svetog Roka.

Kraj

Panorama Pečuha

Duhovi

Nedjelja pedesetnice

Piše: vlč. mr.
Andrija Kopilović

*Potrebno je
svima nama
shvatiti da je
Duh Sveti
veličanstveni
dar svijetu.
Potrebno se
sjetiti da još
uvijek Duh
čeka da ga
primimo u
svoj dom i na
radna mjesta,
da mu
dopustimo
ući u
strukture
društva da bi
tako razorio
zlo i stvorio
bolji svijet.*

Dobro je da i u našem listu barem u značajnijim oblicima pratimo događanja liturgijske godine. Mnogi Crkvu promatraju samo fenomenološki. Ona je povijesna stvarnost i tako činjenica koja se registrira fenomenološki. Međutim, mnogi, pa i kršćani, rijetko priznaju sebi onu duboku istinu da je Crkva stvarnost »ovostrana«, ali isto tako stvarnost koja je zakoračila u transcendentalno do te mjere da je i »onostrano«.

Crkva je zajednica, ali bitno funkcionira po principu tijela. Stoga je duša duše Crkve sama Božanska osoba – Duh Sveti. Stoga ovaj svoj doprinos više nudim kao razmatranje na koje sam nedavno naišao u želji da ga podijelim s vama sada, kada Crkva i Katolička i Pravoslavna i sve ostale kršćanske Crkve slavimo svoj zajednički početak: Duhove. Želja mi je ovim tekstom da oni čitatelji koji žele razumjeti Crkvu i njeno poslanje iznutra, barem pokušaju razmišljati u ovom pravcu: Na Duhove Katolička crkva slavi svoj rođendan. To je blagdan Duha Svetoga. Na taj dan Crkva je počela svoj povijesni hod od Jeruzalema do svih naroda svijeta, sve do kraja vremena. Danas se ona očitovala svijetu, postala vidljiva zbog Isusovih djela u njoj.

BEZ DUHA NIŠTA NE VRIJEDI: Isus Krist je jedini Spasitelj svijeta. No, bez Duha Svetoga taj spas ne bi mogao do kraja svijeta biti ostvaren. Isus Krist je uzeo na sebe naše grijeha i patnje, bolesti, smrti i krivice. Sve je to uništio na svom križu, a onda u svom uskrsnuću nas uskrisio i tako započeo novo čovječanstvo. No sve bi to ostalo uzaludno, kada Duh Sveti ne bi kroz povijest čovječanstva to spasenje primjenjivao na sve ljude. Isusu je bilo važno da Duh Sveti siđe na apostole i Crkvu. On je rekao: »Ne idite iz grada dok se ne obučete u Silu odozgor.« Papa Pa-

vao VI. je napisao: »Ima u evangelizaciji niz metoda koje su dobre, ali ni najsavršenije od njih ne bi mogle zamijeniti tiho djelovanje Duha. Bez njega ništa ne vrijedi, ni najvještija priprava navjestitelja. I najuvjerljivija oštroumnost bez njega je pred ljudskim duhom bespomoćna. Sve psihološke i sociološke do u tančine razrađene sheme bez njega se ubrzo pokazuju bezvrijednima.«

To se obično zaboravlja. Crkve bruje riječima, propovijedima, diskusijama i novim metodama, a o Duhu Svetomu kao da se jedva što čuje. Kao da se bojimo molitve. A baš kroz molitvu Duh Sveti silazi u naše djelovanje i ljudsko društvo. Ljudi bi u Crkvi htjeli nadomjestiti djelovanje Duha Svetoga pa čak i Isusa Krista. Smatraju da biti kršćanin znači raditi drugačije nego drugi ljudi, angažirati se bolje i savršenije. Zaboravljaju da sve to ostaje samo ljudsko djelo. Time se u svijetu ništa bitno ne mijenja. Tek Duh Sveti donosi u svijet novu kvalitetu, on stvara novi svijet i omogućava uništiti ratove, progna ništva, mržnju, nepraštanje, nečovještvo, zablude, prijevare i svaku zloću. Isusa Krista pronalazimo i spoznajemo proučavanjem Svetog pisma i teologije. On je Božja riječ i stoga se propovijedanjem ljudima daje da ga prepoznaju. No Duh Sveti je tajnovita osoba koja se dobiva samo intimnom stvarnošću molitve. Molitva je prostor u koji Duh dolazi da stupi među nas i stvara u nama nova stvorenja i novu povijest. Molitva je otvorenost uma i srca Bogu. Samo molitva je mogućnost da postanemo drugačiji i bolji. Bez molitve Božja riječ, a to znači Isus Krist, uopće ne može stići u naša srca. Sv. Alfonz Liguori kaže da se bez molitve nitko ne može spasiti. A prorok Joel kaže: tko god zazove Ime Gospodnje bit će spašen. Majka Terezija kaže da nam Bog daje sa-

mo ono što ga molimo. Molitva je prema tome čudesna stvarnost i veličanstveni prostor u kome se stvara novo društvo. Sadašnji papa naglašava, da bi bilo potrebno napraviti čitavu mrežu molitava nad svijetom kako bi se zaustavila zločina i kako bi nastalo humanije društvo. No molitva ne znači samo izgovaranje i recitiranje molitvenih formula. Kad kažemo moliti, onda mislimo na šutnju ili riječi koje duboko iz srca izviru, otvaraju čitavo naše biće transcendentnome, te nas tako stavljaju u komunikaciju s Bogom.

VELIČANSTVENI DAR: Kristovo uskrsnuće još uvijek čeka pred našim vratima da nas zaodjene u svemoguću Božju snagu i tako započne u nama obnavljati nas i svijet oko nas. Nažalost, još uvijek živimo kao da će Isusov spas doći tek poslije smrti. Zaboravljamo da je on sada tu, sad je moguće činiti Isusova djela, sad je moguće dobiti darove Duha Svetoga i njegove kreposti. Blagdan Duhova stoga urgira, on od nas zahtijeva, kuca i lupa na naša vrata da mu otvorimo. Ako danas zavapimo Bogu da nam dadne svoga Duha i njegove darove, postat ćemo drugačiji, pobijedit ćemo zlo i svjetlo će obasjati naša lica.

Potrebno je svima nama shvatiti da je Duh Sveti veličanstveni dar svijetu. Potrebno se sjetiti da još uvijek Duh čeka da ga primimo u svoj dom i na radna mjesta, da mu dopustimo ući u strukture društva da bi tako razorio zlo i stvorio bolji svijet.

Tako ovih dana slavljenja za nas vjernike nastaju i dani obveze koju moramo trajno preispitivati: da li živimo u Duhu i po Duhu? I konačno da li se u našim mislima, riječima i ponašanjima očituje ta spoznaja da je Crkva povijesna, ali u isto vrijeme i natpovijesna stvarnost sa daleko dubljom zadaćom i poslanjima, nego što je to na prvi pogled vidljivo. ■

Promocija Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca

Djelo od prvorazrednog značenja

Subotička promocija prvoga sveska Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca održana je 25. svibnja u Hrvatskom kulturnom centru »Bunjevačko kolo«. U okviru Hrvatskog akademskog društva prije dvije godine započet je rad na projektu izrade Leksikona, što je rezultiralo nedavnim izlaskom iz tiska prvoga sveska Leksikona kojim je obuhvaćeno osamdesetak natuknica i uputnica koje počinju slovom A.

postavki koje bi omogućile koncentriranje i objedinjavanje skupnih napora. Pa ipak, ovaj prvi svezak Leksikona rezultat je skupnog rada i takvu praksu treba pozdraviti«, rekao je prof. Žigmanov, nakon čega je dao riječ predsjedniku Hrvatskog akademskog društva Duju Runje.

»Pred nama je prvi svezak Leksikona podunavskih Hrvata, djelo koje je rezultat dugog, strpljivog i samoprijegornog rada autora. Iz samog naziva je razvid-

duha, nego živi život jednog naroda i zalag novih snaga. Bez Leksikona ostali bi uskraćeni za jedan slijed i poticaj. To nisu činjenice koje nas ostavljaju ravnodušnima, već dio istine našeg postojanja. Iako znanstveno djelo sa svom znanstvenom metodologijom koju zahiti znanost, Leksikon se može s lakoćom čitati. Toliko jednostavan, a s druge strane tanano slojevit, kompleksan i složen. S nadom da će se uskoro pojaviti novi svezak, još bolji i kvalitetniji, otvoren za sve autore koji imaju nešto reći, uzimajući u obzir dobrotamjerne i konstruktivne kritike, čestitam uredništvu na ovom izdanju«, rekao je Dujo Runje.

TIMSKI RAD: U daljem tijeku programa promocije govorio je glavni urednik Leksikona dr. Slaven Bačić koji se zahvalio suradnicima, kao i Saveznom ministarstvu nacionalnih i etničkih zajednica, vladi Republike Hrvatske, Skupštini općine Subotica i Pokrajinskom tajništvu za propise, upravu i nacionalne manjine koji su pomogli tiskanje prvoga sveska Leksikona. »Projekt izrade Leksikona specifičan je u našoj zajednici. Mnogi kulturno-znanstveni pothvati podunavskih Hrvata bili su plod pojedinačnih napora, dok je rad na izradi Leksikona bio timski. Uspjeli smo napraviti kompaktan tim koji je uspio odgovoriti na većinu svojih zadataka. Ovo je ogledni, pilot svezak, na kojemu je rađeno godinu dana. U tih godinu dana iskristalizirao se izbor natuknica. Očekujemo dobrohotne sugestije, a moje je osobno uvjerenje da su svi autori koji su sudjelovali u izradi prve sveske spremni za dalji rad«, rekao je dr. Bačić, nakon čega je povjesničar umjetnosti Bela Duranci govorio o važnosti Leksikona. »Leksikon je izazov da iščitavamo svijest o sebi i sami pridonesećemo da ta svijest bude utemeljena. Ovaj Leksikon je knjiga koja umjesto neutemeljenih mitova ukazuje na svijest o sebi preko dokumenata koji upućuju na dalja čitanja. Potreba je stati s njegovim sadržajima, dok ga čovjek ne usvoji kao priručnik svoje svakodnevice«, rekao je Bela Duranci.

Prvi svezak Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca nije općeg tipa. Natuknice se odnose na regionalni prostor, podaci su vezani za užu regiju i baš zbog toga su dragocjeni, jer ih drugdje nema. Natuknice u prvom svesku Leksikona karakterizira pristup povijesti i današnjici Hrvata s prostora između Dunava i Tise.

Z. Sarić

Dr. Slaven Bačić

Voditelj programa prof. Tomislav Žigmanov pozdravio je skup i istaknuo kako kulturna javnost unutar hrvatsva ovdje, mora biti ponosna što se pojavio jedan ovakav proizvod, koji je pionirski poduhvat i čija je svrha sakupiti faktografske podatke, dati osnovna objašnjenja i povijesni pregled, uz kritičku analizu i idejnu ocjenu obrađenih zbivanja, pojava i ličnosti koje su važne za hrvatske subetničke skupine Bunjevaca i Šokaca.

KAMEN TEMELJAC NAŠE KULTURE: »Naša lokalna povijest nije sintetizirana i memorirana, i ne samo prošlost, nego i sadašnjost. Zato je ovaj projekt dragocjen. Pojava prvog sveska Leksikona događa se unutar zajednice u kojoj još ne postoji adekvatan institucionalni okvir u kojem bi se rad na ovakvome projektu mogao profesionalizirati. Do sada nije bilo sličnih projekata, dakle nije bilo uzora, premda su postojale individualne inicijative, ali takvi radovi objavljeni su samo u periodici. Manjkalo je iskustva u ovakvom tipu rada, ali je glavni problem nedostatak strukturalnih i institucionalnih pret-

no da se radi o djelu od prvorazrednog značenja za svaki narod, a time i za Bunjevce i Šokce. Ono samo po sebi i za sebe neprijeporno govori o stanju svijesti i stupnju razvoja jednoga naroda. Izlazak ove knjige jeste kamen temeljac naše kulture. Prvi svezak Leksikona bu- di nadu da smo kao narod sazreli, te da imamo artikulaciju u političkom i kulturnom smislu, da cijenimo prošlost i da na njoj učimo. Pogledajte koliko samo naroda nema djelo ove vrste, a brojniji su i nemaju stanovitih problema kada je riječ o financijama«, rekao je Dujo Runje napominjući kako će ova knjiga mnogima pomoći da o dijelu naše povijesti rasuđuju jasnije, sude istančanije i luče oštrije, jer se u prvom svesku Leksikona otkriva naša zasuta i razasuta baština diljem Podunavlja. »Ova knjiga pokriva mnoga znanstvena područja, ona govori o životu jednog naroda, njegovim usponima i padovima. Po svojim ozbiljnim pretenzijama, po širini horizonta, ovo djelo s pravom pretendira za uzeti časno mjesto koje će mu u budućnosti morati priznati. Ovo djelo nije mrtva historija, niti isprazno slovo bez

Priprema za veliki jubilej

Izaslanstvo Hrvatskog kulturno umjetničkog društva »Vladimir Nazor« iz Sombora, koje će činiti predsjednik Društva Šima Raič, pročelnica Dramskog odjela Marija Šeremešić i pročelnik Folklornog odjela Antun Knežević boravit će na Braču od 28. do 30. svibnja. Posjet je organiziran u okviru odluke o projektu koji se priprema radi proslave jubileja od 130 godina rođenja *Vladimira Nazora*. Ova proslava se očekuje u 2006. godini, kada će se susresti sva društva koja nose naziv »Vladimir Nazor«.

Likovna kolonija »LIKAR 2004.« u Osijeku

Hrvatsko društvo likovnih umjetnika amatera »LIKAR« iz Osijeka je po treći put organiziralo koloniju »LIKAR«. Kolonija je održana u subotu 24. svibnja na kojoj su sudjelovali i članovi Likovnog odjela Hrvatskog kulturnog centra »Bunjevačko kolo« iz Subotice. Kao predstavnici iz Subotice sudjelovali su predsjednik Likovnog odjela Josip Horvat, te članovi odjela: Geza Verebeš, Cilika Dulić Kasiba i Ružica Milutinović. Na koloniji je sudjelovalo oko 70 likovnih umjetnika iz Hrvatske, Mađarske i Vojvodine. Bilo je i riječi oko održavanja narednih kolonija te međusobne suradnje ovih umjetnika.

Novi broj »Zvonika«

Treće nedjelje ovoga mjeseca izišao je novi broj katoličkog lista »Zvonik«, za mjesec svibanj. Da je pred nama veliki blagdan »Duhovi« govori i sama naslovna strana ovog broja. Iz najnovijeg broja »Zvonika« izdajamo ustaljene rubrike kao što su »Riječ urednika«, u kojoj vlč. *Andrija Anišić* među ostalim bilježi kako samo radosna, »raspjevana crkva« može biti privlačna, zatim »Meditacija« koju piše vlč.

Marko Forgić, te intervju s dr. *Andrejom Napiórkowskim*, a čitatelji mogu pročitati i kako su vjernici u svojim župama dočekali radost Uskrsa, kao i o mnogobrojnim događanjima diljem Vojvodine. Mladi donose izvješće sa susreta Hrvatske katoličke mladeži u Šibeniku, kao i o tome kako je proslavljen dan mladih u Baču. Sjemeništarcu donose izvješća o događanjima oko njih. U stalnoj rubrici »Upoznajmo bibliju«, dr. *Tadej Vojnović* piše o temi »Izak prima obećanje od Boga«. Kao i uvijek, i u ovom broju postoje stranice za najmlađe čitatelje. Na stranicama za mlade

možete pročitati mnoštvo zanimljivosti. U novom »Zvoniku« o ekumenizmu piše vlč. *Jakob Pfeifer*, a možete čitati i o osobnim iskustvima vjernika. Povijesni kutak u ovom broju donosi temu »Crkva otaca karmelićana u Somboru od 1904., do 2004. godine«, o čemu piše mons. *Stjepan Bere tić*. »Trebaju li nam pučke pobožnosti« je naziv teme o kojoj piše mr. *Andrija Kopilović*. Vjerujemo kako će novi broj »Zvonika« zainteresirati mnoge čitatelje, te ga preporučamo i Vama.

Izložba likovnih radova s kolonije »Bunarić 2003.«

Likovni odjel HKC »Bunjevačko kolo« organizira izložbu slika nastalih na likovnoj koloniji »Bunarić 2003.«. Izložba

će bit otvorena 28. svibnja u 19 sati u vestibulu Gradske kuće, a zainteresirani mogu pogledati likovne radove do 17. lipnja, kada se izložba zatvara.

Predavanje o Strossmayeru

Prof. dr. *Stanislav Marijanović* s Filozofskog fakulteta u Osijeku održat će predavanje o Josipu Juraju Strossmayeru (1815. -1905.) u Hrvatskom kulturnom centru »Bunjevačko kolo« 2. lipnja s početkom u 19 sati.

Premинуo književnik Dubravko Horvatić

U Zagrebu je 20. svibnja preminuo hrvatski književnik *Dubravko Horvatić* (Zagreb, 1939.). Horvatić je završio klasičnu gimnaziju u Zagrebu, a 1962., diplomirao je komparativnu književnost i povijest umjetnosti na Filozofskom fakultetu. Bio je jedan od utemeljitelja i prvi voditelj Galerije Studentskog centra (1963. -1964.), tajnik Društva književnika Hrvatske (1965.), te urednik nekoliko listova i časopisa (»Modra lasta«, »Telegram«, »Hrvatski tjednik«). Od 1972., do 1990. godine, u razdoblju u kojemu je bio prešućivan, proganjan i zabranjivan, djelovao je kao profesionalni književnik. Godine 1990., ponovno se zapošljava kao urednik u Nakladnom zavodu Matice hrvatske, odakle 1995., odlazi u mirovinu. Od 1995., do 1998. godine bio je glavni i odgovorni urednik »Hrvatskog slova«, tjednika za kulturu. Dubravko Horvatić objavio je više od pedeset pjesničkih zbirki, te proznih knjiga. ■

Prezentacija nakladničke kuće »Školska knjiga« iz Zagreba

U susret hrvatskim izdanjima

U Hrvatskom kulturnom centru »Bunjevačko kolo«, 21. svibnja održana je velika promocija školskih udžbenika, lektire i dječjeg tiska SMIB nakladničke kuće »Školska knjiga« iz Zagreba. Na početku sve prisutne je pozdravio predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća *mr. Josip Ivanović*.

Ispred »Školske knjige« prisutnima su se obratili *Siniša Mitrović* i *dr. sc. Dunja Merkler*. Kako je bilo rečeno, Subotičani se mogu početi veseliti, jer se u skorije vrijeme treba otvoriti i prodajno mjesto Školske knjige u Subotici.

RAD U RADIONICAMA: Na ovoj prezentaciji nije bilo samo predavanja, nego su organizirane i razne radionice. Autori ovih udžbenika su ujedno bili i predavači, te su zainteresirani mogli čuti i vidjeti kako izgleda jedan sat prirode i društva, matematike, jezika i glazbe. Najviše se govorilo za djecu osnovnog školskog uzrasta, o tome kako raditi s djecom, kako im pružiti pravi odabir programa te kako sve to sprovesti

u stvarnost. Kroz prirodu i društvo ili kako je predavač napomenuo kroz prirodoslovlje, sve prisutne je proveo *dr. Ivan De Zan*. Kroz glazbeni svijet prisutni su se družili s *dr. Anom Stanišić*. O jeziku su govorile i s prisutnima radile *dr. Ana Pintarić* i *dr. Sandra Centner*. Matematika je bila tema koju je predstavila *dr. Gordana Paić*.

VODEĆA KUĆA: »Školska knjiga« je već desetljećima vodeća hrvatska nakladnička kuća i jedan od najuglednijih nakladnika u ovom dijelu Europe, osobito kad je riječ o školskim udžbenicima, znanstvenoj, kulturološkoj i drugoj stručnoj literaturi. Osnovana 1950. godine, odlikuje se iznimnom tradicijom i iskustvom utemeljenima na usmjerenosti prema obrazovanju, kulturi i znanosti. Izdavački program Školske knjige obuhvaća udžbenike od predškolskoga do visokoškolskog obrazovanja, priručnike, lektiru, rječnike, gramatike, znanstvenu, stručnu i popularnu literaturu, dječje listove, stručne časopise, slikovnice i druga izdanja.

Ž. Cvijanov

Dr. sc. Dunja Merkler i Siniša Mitrović

Ante Alfirević (1875.-1945.)

Ante Alfirević, teološki i prozni pisac rođen je u Kaštel-Sućurcu 26. siječnja 1875., a preminuo je u Zagrebu 17. siječnja 1945. godine. Nakon osnovne škole klasičnu gimnaziju polazio je u franjevačkom sjemeništu u Sinju, a zatim u Splitu, gdje je 1896. maturirao. Iste godine odlazi na Gregorijansko sveučilište u Rim na studij filozofije i teologije. Za svećenika je zaređen 1901., a za doktora filozofskih i teoloških znanosti promoviran je 1902. godine. U Splitu je bio duhovni odgojitelj u Biskupskom sjemeništu i profesor kateheta na Državnoj klasičnoj gimnaziji. Godine 1919. odlazi u Zagreb i pristupa isusovačkom redu. Rektor Bogoslovnog sjemeništa i Filozofsko-teološke visoke škole u Sarajevu postaje 1937., a 1941. vraća se u Zagreb i do 1944. ravnatelj je Nadbiskupskoga dječakškog sjemeništa i Nadbiskupske klasične gimnazije.

Prvi Alfirevićev roman »Kroz trnje ovoga svijeta« objavljen je u »Hrvatskoj straži« (1904.-1905.). Među prikazima iz stranih književnosti izdvajaju se prilozi o *H. Sienkiewiczu* i *E. Zoli*, a napisao je kritičke prikaze o *A. G. Matošu*, *A. Aškercu*, *M. Cihlaru* *Nehajevu*. Studije i članke iz područja spiritizma, psihologije, o katolicima i socijalnom pitanju, kao i o pitanjima školstva objavio je u više časopisa. U Splitu je osnovao vjerski list »Dan« 1904. godine. Djela Ante Alfirevića su: »Euharistijski kongres u Zagrebu« 1923., »Starokatolici i Strossmayer« 1924., »Teozofizam i kršćanstvo« 1924., »Život bl. Roberta kardinala Bellarina« 1924., »Sv. Juda Tadej« 1927., »Svetost katoličke Crkve u XX. vijeku« 1929., »Sveti Ćiril i Metod« 1935., »Bliže k bogu« 1938.

Održan IX. festival folklor Vojvodine u Tavankutu

Djeca su ukras svijeta

Tavankut je u nedjelju 23. svibnja bio po deveti puta domaćin dječje smotre folklor. Ovaj festival nosi naziv »Djeca su ukras svijeta«. Da je to doista tako, dokazalo je 300 sudionika ove smotre koji su pružili publici radost smijeha, veselja i dječje iskrenosti.

Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo »Matija Gubec« je organizator ovog festivala. Kako nam je rekao koreograf *Ivica Dulić*, smotra se organizira još od 1996. godine u cilju afirmiranja djece i mladih.

RADOST NAJMLADIH: Iz svih društava na nastupima uglavnom sudjeluju reprezentativne grupe, te djeca koja marljivo rade i vježbaju i nemaju gdje da pokažu svoje znanje. Bila je to jedna od vodećih ideja za organiziranje ove smotre. Na smotri su sudjelovala djeca iz osnovnih škola, a i manja, priča nam *Ivica Dulić*. Iako je za 17 sati bio predviđen svečani mimohod kroz selo, ovoga puta to nije ostvareno jer vremenski uvjeti to nisu dozvolili. U 18 sati ovogodišnji festival otvorio je zamjenik predsjednika HKPD »Matija Gubec« *Ladislav Suknović*. »U Tavankutu je svako proljeće radosnije i ljepše uz radost dječjeg osmijeha«, kazao je *Ladislav Suknović*.

Iako su organizatori pozvali čelnike subotičke općine i hrvatskih zajednica na koncert, uzvanici se nisu pojavili. »Uz Hrvatska kulturno-umjetnička društva želimo uključiti i

KUD-ove drugih nacionalnosti«, rekao je *Ivica Dulić*.

LJEPOTA RAZLIČITOSTI: Na festivalu se moglo vidjeti bogatstvo nošnje i običaja. No, nijedan festival folklor ne bi mogao proći bez pratnje tamburaša. Tako da pokraj bogatstva zlatoveza, dukata, svile, šlinga, prisutni su mogli uživati i u glazbi. Ove godine na festivalu je sudjelovalo sedam folklor-nih društava: Hrvatski kulturni centar »Bunjevačko kolo« ogranak iz Starog Žednika, Hrvatska udruga kulture »Lajčo Budanović« iz Male Bosne, Kulturno-prosvjetna zajednica Hrvata »Šokadija« iz Sonte, Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo »Silvije Strahimir Krančević« iz Bačkog Brega, Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo »Tomislav« iz Golubina-ca, Omladinsko kulturno-umjetničko društvo »Mladost« iz Subotice i kao domaćini Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo »Matija Gubec« iz Tavankuta.

Ovaj festival odiše ljubavlju i radošću djece. Na kraju svim sudionicima točnije svakom društvu, zamjenik predsjednika *Ladislav Suknović* dodijelio je zahvalnicu. Gosti i domaćini su se razili u nadi da će se i dogodne naći na jubilarom Desetom festivalu dječjeg folklor.

Ž. Cvijanov

Uspjeh Subotičkog tamburaškog orkestra

Tradicija se nastavlja

Da je Subotički tamburaški orkestar jedan od najboljih, potvrđuju mnoga dosadašnja priznanja i mnogobrojne osvojene nagrade. Ove nagrade i priznanja nisu samo plod rad velikog orkestra, nego tradiciju nastavljaju i najmlađi članovi.

U subotu 15. svibnja u Somboru je održan festival dječjih tamburaških orkestara. Na ovoj Pokrajinskoj smotri dječjeg stvaralaštva Vojvodine sudjelovao je i Dječji subotički tamburaški orkestar. U kategoriji ovih orkestara najmlađi članovi Subotičkog tamburaškog orkestra osvojili su zlatnu medalju i uvrstili se u red najboljih u Pokrajini. Na ovom uzrastu ovo je najveći rang takmičenja.

Na republičkoj smotri tamburaških orkestara u Rumi 21. svibnja sudjelova-

li su članovi juniorskog i velikog Subotičkog tamburaškog orkestra. Ova smotra na nivou cijele Republike Srbije nije bila takmičarskog karaktera. Nastup juniorskog orkestra, kako nam kaže umjetnički ravnatelj ovog orkestra *Stipan Jaramazović*, bio je veoma za-pažen. U ukupnoj konkurenciji od deset orkestara juniorski orkestar je bio najmlađi, ali je programom i izvedbom dokazao da mu je mjesto na ovom festivalu. Veliki Subotički tamburaški orkestar je također nastupio na ovom festivalu. Kako kaže *Stipan Jaramazović*, orkestar je izveo izuzetno zahtjevan program. Izveli su četiri kompozicije: T. Vidošić »Oj more duboko«, J. Siberius »Tužni valcer«, Z. Mulić »Suncokreti« gdje je kao vokalna solistica nastupila *Antonija Piuković* i kao zadnju točku njihovog

programa izveli su Bunjevačko monačko kolo, u kojem je došla do izražaja virtuoznost ovog orkestra. Nastup je pozdravljen dugotrajnim pljeskom. Žiri je poslije nastupa imao zadatak dati opis izvedbe svakog orkestra. Subotički tamburaški orkestar je dobio mnoštvo pohvala. Program kojeg su izveli članovi velikog Subotičkog tamburaškog orkestra je dio programa koji orkestar sprema za koncertnu turneju po Izraelu, napomenuo je *Stipan Jaramazović*.

Ž. Cvijanov

Promocija knjige »55 godina Baletne škole u Novom Sadu«

Umjetnost koja traje

U organizaciji Centra za ženske studije i Osnovne baletne škole »Raičević«, u Subotici je održana promocija knjige pod nazivom »55 godina Baletne škole u Novom Sadu«. Promocija je održana 20. svibnja u Plavoj vijećnici Gradske kuće.

O knjizi i baletnoj sceni u Vojvodini govorila je autorica knjige *prof. dr. Svenka Savić*, redovita profesorica psiholingvistike na Odjelu za srpski jezik Filozofskog fakulteta u Novom Sadu, zatim ravnateljica Novosadske škole *Olga Malivuk* i ravnateljica Osnovne baletne škole »Raičević« u Subotici *Milica Vasiljev Raičević*. Baletna škola u Novom Sadu osnovana je 1947. godine pod nazivom Kazališna škola-baletni odjel, sa zadatkom razvijanja kadrova za potrebe baleta SNP u Novom Sadu. Godine 1979., škola mijenja naziv u »Baletna škola« koji nosi i danas.

OSOBNOST ISKUSTVA: Od tada pa do danas Baletna škola raste i širi se, usavršava program i profil rada. Mnogi učenici su odlazili i odlaze u svijet, gdje šire slavu ove škole, prezentiraju svoja znanja i prikupljaju nova, istodobno u školu dolaze stručnjaci za balet iz cijelog svijeta. U knjizi »55 godina Baletne škole u Novom Sadu« odabran je specifičan način prikazivanja njenog razvoja. O tome govore osobna iskustva diplomiranih učenica i učenika. Povijest ove škole su gradile osobe, danas uglavnom poznati igrači, koji nemaju prilike govoriti o sebi, budući je balet komunikacija pokretima. Od ukupnog broja diplomiranih u ovoj školi, manji dio je ostao u Baletu SNP, a veći dio je svoju budućnost potražio u nekim drugim plesničkim centrima. Uočen je i razlog za odlazak. Jedan od razloga zašto mladi ljudi odlaze u druge centre je taj, što je baletni vijek izuzetno kratak, te ako nema mnogo šansi za igranjem ovdje, sreća se traži na drugom mjestu. Još jedan od razloga odlaska mladih ljudi

se odnosi na muške igrače. Jedan od tih razloga je pogrešno shvaćanje profesije »baletni igrač«, kao i mala zarada u ovoj profesiji. U drugim sredinama ova profesija se više društveno i ekonomski vrednuje« rekla je *prof. dr. Senka Savić*.

STVARNOST ŽIVOTA: Iz životnih priča igrača i igračica, koji su stasali iz Baletne škole u Novom Sadu, u knjizi je prikazan način na koji su se formirali novi trendovi u igri, uglavnom uz velik napor i doprinos individua, koje su željele nešto novo da uvedu ili mijenjaju. Također je prikazana surova svakidašnjica u kojoj rade i pedagozi i igrači u situaciji, kada još mnogo toga u zakonodavnom domenu nije regulirano. Životne priče diplomiranih učenica pokazuju koliko je toga urađeno u podizanju plesničke svijesti. Učenice Baletne škole su izgrađivale kulturnu mapu igre, zahvaljujući osobnoj inicijativi, hrabrosti i upornosti. To naročito pokazuje osnivanje i trajanje baletne škole »Raičević« u Subotici, zatim u Kikindi, Zrenjaninu, i drugim mjestima u Pokrajini. Do sada taj nevidljivi dio rada i ljubavi plesačica nigdje nije jasno prikazan kao u ovoj knjizi.

IZ ANTOLOGIJE POEZIJE BUNJEVAČKIH HRVATA

Ljudevit Vujković

LJUBAV

Zašto nam je ljubav, k'o pogrebna zvona

Nad mrtvacem koja tugaljivo zvone?
Zašto nam je ljubav nesretna i bona
Kao suze oka, koje same rode!?

Zašto nije ona k'o kad majsko cv'jeće

Proljetnim jutrom iz mrtvila se budi,
I kad pruži usne da ih sunce sreće
Nježno, snažno, moćno, osjećajno
ljubi?

Zašto ljubav nije k'o kad blagost n'jema

Zvezdanoga neba grudi naše širi,
Pa da bol i uzdah nama vječno dr'jema,
Mjesto bure da nam povjetarac piri?

Da je ona takva, svud bi sreće bilo...

Za taj život to već blagostanje znači,
Jer bi rekli »To je naše majke krilo,
Tuga, žalost više neće da nas tlači«.

LJUDEVIT VUJKOVIĆ (1907.-1972.) rodom je iz Subotice, gdje je završio Trgovačku akademiju. Poslije završenih studija nalazi se u službi Gradske skupštine kao činovnik-pripravnik. Nakon Drugog svjetskog rata obavlja odgovorne funkcije, među ostalim bio je i direktor Narodne banke i na tom je mjestu umirovljen. Naročito je zaslužan kao sportski radnik, koji je neumorno njegovao tradicije vrhunskog sporta i atletike u Subotici. Kao pjesnik našao se na raskršćima između književne tradicije preporodnog razdoblja i modernih stremljenja u poeziji njegova doba. Osim pjesama kao budnica »Bunjevačko momče« ili ljubavnih pjesama, on je ostavio i pjesme trajnije vrijednosti, refleksivne, s motivima životne prolaznosti i pjesničke neprolaznosti u ljudskim intimnim težnjama. Bio je stalni suradnik »Danice«, »Klasja naših ravni« i drugih časopisa izvan Subotice. ■

Josip Kosor

Zagovornik ekspresionističkog stila

Josip Kosor rođen je 27. siječnja 1879. godine u selu Tribunju pokraj Drniša. Kada je imao četiri godine, roditelji su mu se preselili u Slavoniju, u selo Otok pokraj Vinkovaca. Tu je završio osnovno školovanje, a od dvanaeste godine, kao općinski pisar nastavlja se sam obrazovati i probijati kroz život. Mijenja i poslove i mjesta, te u dvadeset i trećoj godini odlazi u Zagreb gdje započinje svoju književničku karijeru.

Afirmira se kao pisac, a onda, ambiciozan i samopouzdan, nemiran i radoznao, u dvadeset i šestoj godini života kreće u svijet. Upoznao je svjetski kulturni i književni život, od Beča, Münchena, Berlina, Züricha, Ženeve, Pariza, Londona, Petrograda, Odese, Kijeva, Moskve, Londona i ponovo Pariza. Kontaktira s *Hermanom Bahrom*, *Stefanom Zweigom*, *Stanislavom Przybyszewskim*, *Maksimom Gorkim*, *Stanislavskim* i drugima. Tripot je bio i u Južnoj Americi, treći put kao osamdesetogodišnji starac. Od Drugoga svjetskog rata živio je uglavnom na Lapadu pokraj Dubrovnika, gdje je i umro 23. siječnja 1961.

Josip Kosor je pisao pripovijetke, romane, drame, pjesme i putopisnu prozu. Njegove drame pobuđivale su pažnju europskih književnih centara. Na-

ročito mu je bila zapažena drama »Požar strasti«, štampana prvi put na njemačkom u Münchenu 1911. godine. Drama »Požar strasti« bila je izvedena na stranim pozornicama. Štoviše, premijerna predstava održana je istoga dana u dva njemačka grada, u Münchenu i Mannheimu. Drama »Žena« bila je prvo izvedena u pragu, a u Londonu su mu štampane četiri drame i zbirka pjesama. Glavna izdanja djela Josipa Kosora su »Optužba«, pripovijesti, Zagreb 1905., »Crni glasovi«, pripovijesti, Zagreb 1905., »Rasap«, roman, Zagreb 1906., »Požar strasti«, drama, Zagreb 1912., »People of the Universe«, drame, London 1917., »Žena«, drama, Zagreb 1920., »Razvrat«, roman, Zagreb 1923., »Miris zemlje i mora«, pripovijesti, Zagreb 1925., »Atlantikom i Pacifikom«, putopis, Zagreb 1927. godine.

PRIPADNIK MODERNISTIČKIH STRUJANJA: Hvatanju koraka s Europom hrvatske književnosti na početku dvadesetog stoljeća uvelike je pridonio i Josip Kosor. U hrvatsku modernu Kosor ulazi sa svojim proznim ostvarenjima, pripovijestima i romanima, poglavito od 1903., pa nadalje, kojima stječe priznanja i kritike i svojih kolega pisaca. Kada se već kao afirmirani pripovjedač okušao i kao dramski pisac, Kosor postaje baštinik novog europskog umjetničkog kretanja – ekspresionizma – i pisac prvog dramskog teksta u hrvatskoj književnosti s izrazitim ekspresionističkim obilježjima. Ekspresionizmu je, u svim njegovim mogućim stilskim i idejnim usmjerenjima, ostao vjeran do kraja svoga književnog djelovanja. U stilu je Kosor prvotno pripadnik modernističkih strujanja, a zatim odani zagovornik ekspresionističkog stila, dok je u žanrovskom smislu podjednako pripovjedač i dramatičar.

Upravo je izniman uspjeh prve njegove drame »Požar strasti« donekle odredio njegov kasniji temeljni put kao pisca dramske riječi. Do »Požara strasti«, Kosor je objelodanio dvije zbirke pripovjedaka i roman »Rasap«. Sva se ova prozna djela uspješno uklapaju u

poetički habitus hrvatske moderne. »Pripovijesti su mu, iako utemeljene na realističkoj fabuli, prožete iracionalnim elementima (mistične pojave, halucinacije likova, vizionarske slike, problematika ljudske duše, a sve to začinjeno 'ekstatičnim' stilsko-jezičnim registrom – leksika i sintaksa puna emocionalnog naboja, dinamični sintaktički ritam i sl.). Potonje će, s dominantnim poniranjem u čovjekovu i unutrašnju mistiku, u potpunosti prevladati u pripovijestima iz zbirke »Mime« (1916.), i u zanimljivom »Razvratu«, političkom romanu koji društvena zbivanja i prilike u Kraljevini Jugoslaviji secira i kritizira kroz krajnje ekspresionističku vizuru glavnog lika«, piše među ostalim o djelu Kosora književni teoretičar *Ivica Matičević*.

STILSKA SVJEŽINA: »Požar strasti« Kosorov je najveći književni uspjeh, drama igrana na pozornicama austrijskih i njemačkih teataru, nekoliko puta obnavljana u hrvatskim kazališnim kućama u Zagrebu, Osijeku i Dubrovniku, drama koja je ušla u antologije hrvatske dramske riječi. Drama »Požar strasti« polazi od naturalističkog koncepta čovjeka i njime motivirane akcije, odnosno od uvjerenja da likovi u drami djeluju prema svojim temeljnim osjetilnim stanjima, a oni se svi mogu svesti, kako to ističe Matičević, na primitivno nagonsko ponašanje kojemu je izraz strast čovjekova spram zemlje, odnosno spram žene. U dvjema suprotstavljenim obiteljima Kosor vidi utjelovljenje i sukob dobra i zla. Sukob oko zemlje i žene postaje tako slika iskonskog sukoba. Ovu dramu karakterizira originalna stilsko-umjetnička izražajnost mitskog supstrata u slavonskom okruženju kojoj je u temelju rabljenje ekspresionističkog stila i dramske tehnike. Kosorova drama uspješno spaja dva stilsko-izražajna i idejna razdoblja u hrvatskoj dramskoj književnosti prve polovice dvadesetog stoljeća: naturalističko-simboličko i ekspresionističko. Dramu »Požar strasti« je djelo koje obilježuje stilsku svježina u odnosu na tradiciju.

Završen XI. međunarodni festival kazališta za djecu

Gostovanje Zagrebačkog kazališta lutaka

Subotica kao domaćin XI. međunarodnog festivala kazališta za djecu, dočekala je goste iz: Rusije, Njemačke, Moldavije, Ukrajine, Bosne i Hercegovine, Slovenije, Albanije, Bjelorusije, Mađarske, Slovačke, Bugarske, Poljske, Hrvatske i Srbije i Crne Gore.

U nedjelju 16. svibnja otvoren je festival, a završen je u četvrtak 20. svibnja. Mnogi gosti ovog festivala su posjetili i druge gradove u zemlji. Na taj način im se pružila mogućnost da upoznaju i druga kazališta, a na ovakvim festivalima ostvaruju se i nova poznanstva i kontakti koji rezultiraju novim projektima.

LUTKE ZA RADOST DJECE: Zagrebačko kazalište lutaka je najstarije hrvatsko profesionalno lutkarsko glumište, osnovano 1948. godine. U proteklih pedesetak godina kazalište je okupljalo vrhunske umjetnike i stručnjake, od dramskih pisaca i pjesnika, slikara, kipara i glazbenika, do koreografa, kostimografa, redatelja i glumaca. Svi su oni svojom kreativnošću i profesionalnošću odgojili generacije gledatelja, te postigli ne mali ugled u svojoj domovini i u svijetu. O tome svjedoče brojne nagrade i priznanja na najpoznatijim svjetskim i domaćim festivalima. Danas kazalište zapošljava oko pedeset djelatnika raznih zanimanja. Lutke se izrađuju u vlastitim radionicama. Predstave su uglavnom namijenjene djeci predškolskog i školskog uzrasta. Kako nam je rekao ravnatelj ovog kazališta *Nikola Čubela*, Zagrebačko kazalište lutaka sudjeluje na ovom festivalu već treću godinu.

»Imamo dobro iskustvo, osjećamo da smo prihvaćeni i mi i naša predstava. Publika je oduševljena, a najvažnije nam je da djeca uživaju u predstava-

ma«, kazao je ravnatelj kazališta. Gospodin Čubela govori kako mu je drago što se može susresti s Hrvatima iz Subotice i cijele Vojvodine. Ovo kazalište je potpomoglo u izradi lutaka za predstavu »Ždribac zlatne grive« koja je realizirana u subotičkom Dječjem kazalištu, te, kako kaže ravnatelj kazališta, sretan je što može pomoći Hrvatima izvan svoje domovine. Ove godine pred ovim kazalištem su veliki ciljevi i mnoga događanja. Ravnatelj kazališta izdvojio je: »Ljetni festival« od 6. do 12. lipnja u Rijeci, gdje će izvesti predstavu »Palčić«, koju su prije dvije godine prikazali i subotičkoj publici. Od 19. lipnja do 5. srpnja ove godine sudjeluju na Šibenskom festivalu. Tamo izvedu poznatu bajku »Ivica i Marica«. Očekuje ih još i festival u Zagrebu od 28. kolovoza do 5. rujna. Ovo kazalište je trenutno bez svog doma, ali u toku ove jeseni očekuju da će se useliti u nov vlastiti dom. Naime, u jeseni 1998. godine započeli su građevinski radovi obnove zgrade kazališta. Glavni projektant je *Nenad Kondža*, a projektant pozornice i gledališta je češki arhitekt *Miroslav Melena*. Po završetku ovo kazalište će biti opremljeno u skladu s najboljim europskim dostignućima i standardima.

»UMIŠLJENA MIŠICA«: Ove godine na XI. međunarodnom festivalu kazališta za djecu, Zagrebačko kazalište lutaka prikazalo je predstavu »Umišljena Mišica«. Priča ima oblik basne. Na sceni su životinje koje osjećaju, misle i postupaju kao ljudi. Svaka djevojčica mašta o svom princu, kao što i svaki dječak mašta o svojoj princezi. Tako u ovoj predstavi i Mišica mašta o svom princu. Dovoljno lijepa i umišljena Mišica priželjkuje svog muža. U predstavi Mišica odbija prosce, jer ne zadovoljavaju njene kriterije. Jedan je de-

beo, drugi glup, treći star, četvrti nervozan, a peti je onaj pravi Mačak. Umišljena Mišica se zaljubljuje u Mačka i umjesto zagrljaja ona završava u njegovom trbuhu. Obijest je pobijedila razum, te je nastala kobna greška, no sada jadna Mišica uviđa grešku u trbuhu svog muža. Ali ne bi bilo lijepo da se to tako završi. Za sve postoji rješenje, pa tako i u ovoj predstavi. Na sreću pojavljuje se Mišić koji ima travu »Kiha-vicu« i koji svesrdno želi pomoći Mišici. I eto sretnog kraja, bolestan Mačak izkiha svoju ženu.

Kako je to rekao i ravnatelj kazališta Nikola Čubela, najveća nagrada je kada se u tijeku predstave čuje smjeh djece, kao i aplauz na koncu predstave.

Ž. Cvijanov

Pajica Bašić, »Subotički Bunjevci«, Bunjevačka matica, Subotica, 2003.

Još jedna ideologijska magla o Bunjencima

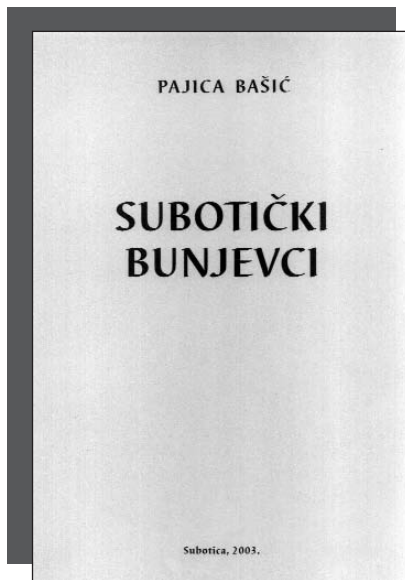
Proces uspostavljanja samostalnih nacionalnih država na tlu bivše Jugoslavije početkom devedesetih godina, na bačke se Bunjevece reflektirao i kroz obnavljanje niza projekata koji imaju za cilj negiranje njihove pripadnosti hrvatskoj naciji. U tu se svrhu koriste najrazličitija sredstva, a na kulturološkome planu to znači i pružanje potpore različitim publikacijama koje će pomoći gornju nakanu.

U jedan od takvih projekata može se uvrstiti knjižica subotičkog geografa *Pajice Bašića* naslovljena »Subotički Bunjevci« (Bunjevačka matica, Subotica, 2003.). Riječ je o njegovu proširenom diplomskom radu »Bunjevci u opštini Subotica«, obranjenom 1999., na Institutu za geografiju Prirodoslovno-matematičkog fakulteta u Novome Sadu.

NEKRITIČKO KOMPILIRANJE: Formalno, *Subotički Bunjevci* su kompilacija, temeljena na odabiru određene literature, s naglaskom na etnografiji. Nakon »uvodne reči«, i osnovnih geografskih podataka o Subotici, autor postupno, kroz iznošenje »etnodemografskih karakteristika Bunjevaca« (»poreklo i ime«, »promena brojnosti« i »naselja i razmeštaj«), prelazi na središte svoga interesovanja, a to su »etnografske i druge karakteristike Bunjevaca«, pod kojima je obradio »verispovest«, običaje, nošnju, društveni život, »govor Bunjevaca« te »bunjevačka udruženja, novine i stranke«. Knjiga završava kratkim autorovim zaključkom, životopisom autora iz pera *Marka Peića*, recenzijom »profesora književnosti« *Jadranke Tikvicki* te popisom literature.

U suštini, međutim, riječ je o nekritičkom kompiliranju odabrane literature (uz zavidnu razinu tiskarskih, pravopisnih i materijalnih pogrešaka) radi postizanja određenoga ideologijskog cilja – propagiranja ideje o Bunjencima kao posebnom narodu. U prilog tim tvrdnjama, naravno, nisu izostali ni *B. Unyi*, *Horthyjev* ideolog za pitanje ugarskih Bunjevaca i Šokaca, famozna »zvanična odluka Centralnog komiteta Komunističke partije, da se Bunjevci ubuduće imaju tretirati kao Hrvati« (ne na-

vodi se koji CK, gdje i kada je odluka izdana) kao ni teza o Bunima, narodu koji je postojao pored Gota, Vizigota, Ostrogota, Sarmata, Vandala, Avara, Langobarda itd. Zato knjižica »Subotički Bunjevci« uglavnom ostaje na liniji ranijih sličnih pokušaja, osim jedne novine, a to je napuštanje priče o Bunjencima kao »pokatoličenim Srbima« jer, kako autor priznaje, za to nema nikakvih naročitih dokaza. No, problematičnost se djela svakako ogleda na nekoliko razina.

MATERIJALNE GREŠKE I METODOLOGIJSKI PROPUSTI: Prva su pravopisne i tiskarske greške od kojih vrvi cijela knjižica (što je već preraslo u tradiciju nakladnika): najbrojniji primjeri prvih su proizvoljna uporaba velikog početnog slova za vlastita imena i točke kao za označavanje rednog broja (skoro na svakoj stranici), a od tiskarskih čini se kardinalnom da je na naslovnici i u CIP-u kao godina izdanja označena 2003., a na unutrašnjoj korici je to 2002. Drugu razinu predstavljaju materijalne pogreške: autor govori o Kalačko-bačkoj biskupiji (15), umjesto o nadbiskupiji; spominje »zagrebačku Akademiju« (16) umjesto JAZU; govori o »Franciškancima« (18) a to su franjevci; zgrade naziva nabojsnicama (29) umjesto nabijanicama; spominje *M. Rodnića* (54) a riječ je o *M. Radniću*;

navodi časopis »Zemljodelac« (55) umjesto »Zemljodjelac«; tu su i neobične konstrukcije o »novinama pisanim bunjevačkim govorom« (51) ili »bunjevačkom govoru izdatom u Subotici 1990.« (53); autor govori o asimilaciji i mađarizaciji (54, 56), ali ne i o srbizaciji; netočno se tvrdi da je Pučka kasina za vrijeme II. svjetskog rata prestala s radom (55) itd.

Najznačajniji su, međutim, metodološki propusti, koji se, kada je riječ o pisanju o bačkim Bunjencima kao zasebnoj entitetu, mogu svesti u nekoliko točaka koje se listom pojavljuju i ovdje: a) ikavica nije specifičnost Bunjevaca, već je njome govorila većina hrvatskog naroda u Slavoniji, Dalmaciji, Hercegovini i Bosni sve do polovice XIX. stoljeća, a istodobno je bila i književni jezik na kojem su objavljivani hrvatski rječnici, prijevodi, proza, poezija itd.; b) vjera je značajni čimbenik formiranja nacionalne svijesti u južnoslavenskih naroda; c) povezivanje bačkih Bunjevaca s ostalim Bunjencima – u Mađarskoj, Hercegovini, Bosni i Hrvatskoj; d) asimilacijske težnje domicilnih većinskih naroda; e) pretežno oslanjanje na srpske autore, dok se suprotna stajališta prešućuju.

APOLOGETSKA KNJIŽICA: Sve u svemu, riječ je o još jednoj apologetskoj knjižici, koja je na tragu iste one politike koja je nakon 1918., osporavala Bunjencima u Bačkoj da budu Hrvati, a uskrsla krajem osamdesetih godina XX. stoljeća. Akcije stvaranja separatnog bunjevačkog korpusa koje za cilj imaju odnarođivanje Hrvata u Bačkoj, a koje podržavaju domicilne vlasti i paradržavne institucije, morale bi napokon postati ozbiljnim predmetom političkih razgovora predstavnika Hrvatske s vlastima Srbije i Crne Gore, u kojima će se hrvatska strana zalagati za prestanak ovakvoga poticanja i potpore, osobito kod razgovora o međusobnoj zaštiti manjina. To je problem kojem su Hrvati na sjeveru Bačke otvoreno izloženi u zadnjih desetljeće i pol te je potrebna i adekvatna skrb matične države radi zaštite manjine u susjednoj zemlji.

S. Bašić

HRCKOVA SVEZNALICA

KAKO SE GUSJENICA KREĆE?

Gusjenice gmižu. Imaju majušne nožice koje se pripijaju uz tlo i polako pomiču unaprijed dugačko guseničino tijelo. U kretanju joj pomaže i sam oblik tijela: ono je sastavljeno od dvanaest gipkih dijelova, sličnih spojenim prstenovima.

ZAŠTO KRAVA STALNO ŽVAČE?

Krava je preživar – biljojed koji se najčešće hrani svježom travom i senom. Preživari imaju želudac od četiri dijela. Kada krava proguta nedovoljno sažvakanu travu, ona se razmekša i djelomice svari. Docije se vraća u usta na preživanje pa se isitni i tek tada odlazi na varenje. Zato krava gotovo neprekidno žvače.

ZAŠTO KAKTUSI IMAJU BODLJE?

Kaktusi rastu u pustinjским predjelima u kojima veoma rijetko pada kiša. To su sušni predjeli. Stablo kaktusa je debelo i mesnato i pravi je rezervoar za vodu. Da bi se zaštitio od životinja koje bi ga rado pojele, on ima oštre bodlje – koje su ustvari kaktusovo lišće.

Priredio i ilustrirao: Zoltan Sič

DAČKI BISERI

- Učenica pita: »Učiteljice, kako ide ovaj zadatak?«
Učiteljica: »Ne kaže se ide.«
Učenica: »Dobro onda, kako stoji ovaj zadatak?«
- Na satu matematike – izrada zadataka na ploči.
Učenik učiteljici: »Ti mene ne voliš.«
Učiteljica: »Zašto?«

Učenik: »Zato što nećeš da me prozoveš kod ploče da radim zadatak.«

- Razgovor o lijepom ponašanju:
Učenica: »Ne treba kada si u društvu i nešto te svrbi da se svrbiš.«

Bisere prikupila učiteljica iz OŠ »Matija Gubec« u Ljutovu
Stanislava Stantić Prčić

HRCKOVE ZGODE

Crta i piše: Zoltan Sič

RADUJEM SE SVIBNJU

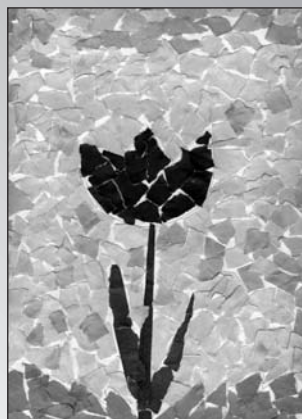
Svibanj mi je drag mjesec. Tada se sve zeleni i ima puno cvijeća. Rode i laste nam uljepšavaju proljeće.

Sunce jače grije. Toplije je i mogu se igrati na poljani. Sunce je pomoglo da moja bašta ima puno cvijeća.

Ponekad vjetar jače puše, ali ne dugo.

Nikita Ivakić II. b

OŠ »22. oktobar« Bački Monoštor

Tatjana Čović, II. b
OŠ »Vladimir Nazor«, Đurđin

»ŠTO JE MENI HRVATSKI?«

»... On je treptaj srca koji je prešao u uspavanku, dječju pjesmu, pjesmu općenito, priču, bajku... On je naša mogućnost da u riječi prenesemo svoja raspoloženja, svoje nade i čeznuća, svoje zebnje i slutnje. Meni je hrvatski sredstvo u kojem su se okupile sve naše priče, predaje i legende, tako bliske i domaće, o nama: našim mjestima, događajima, ljudima.

Na njemu je trajao i traje naš razgovor s precima, sa svima vrednostima ovoga naroda. Na njemu će ostati znaci naše prisutnosti ovdje i sada. On je, ukratko, neprekinuto hrvatsko trajanje.«

Profesor dr. Stipe Botica

Pripremila: učiteljica Ana Čavrgov

Mario Saulić, I. h
OŠ »Matko Vuković«, Subotica

MOJ KUĆNI LJUBIMAC

Imam psa Džonija. On mi je omiljena životinja. Sada ću vam ga opisati. Moj pas se zove Džoni. On je jako simpatičan. Ima crnu, gustu dlaku. Oči su mu smeđe. Jako voli malu djecu. Kada sam završila domaću zadaću, izašla sam van igrati se. Bilo mi je jako dosadno. Tada sam zvala Džonija da se igra sa mnom. Dok sam se igrala s njim, počeo me lizati. Kasnije sam ga jedva skinula s mene. Kada sam ušla unutra, mama se počela smijati. Tada sam se jako naljutila. Kasnije sam shvatila, da mi je samo pokazao koliko me voli.

Sada mu uvijek dopustim da me poliježe po ruci. Nikada ga ne bih prodala.

Snežana Romak, III.

OŠ »Sveti Sava«, Bikovo

Aron Milic, 6,5 godina
Dječji vrtić »Marija Petković«, Subotica

HRVATSKI JEZIK S ELEMENTIMA NACIONALNE KULTURE

Voljela bih ići na satove hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture, pošto bih voljela znati i hrvatski. Ima puno stvari za koje ne znam što su. Volim sve znati. Voljela bih ići na satove hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture, kako bih više znala.

Sandra Stantić, III. c
OŠ »Matija Gubec«, Ljutovo

Nikola Skenderović, II. a
OŠ »Matija Gubec«, Tavankut

Ivana Piuković, 5,5 godina
Dječji vrtić »Marija Petković«, Subotica

I. Upiši brojeve koji nedostaju:

5	5	5
2	2	2
2	2	☐
5	5	☐

Zadatak pripremio:
Dujko Runje

II. Doušnik je javio sultanu: »Presvijetli i premudri care nad carevima, gospodar sviju mora, jedan zlatar te potkrada – kvari zlato u našim dukatima.«

Sultan je odmah zvao vezira i zapovjedio mu: »Ti si odredio zlatare koji će praviti dukate. Jedan od tvojih devet zlatara kvari zlato i pravi lakše dukate. Otkrij tko me potkrada. Ako ne otkriješ krivotvoritelja iz dva vaganja, ode tvoja glava.«

Veliki se vezir, mudrac nad mudracima, naklonio sultanu i rekao mu: »Ništa lakše od toga.«

Kako je vezir otkrio koji zlatar pravi lažne dukate?

Rješenje: Vezir je od svakoga zlatara uzeo jedan dukat. Podijelio ih je u tri skupine po tri dukata. Dvije je stavio na vagu, a jednu skupinu ostavio po strani. Kako je u prvom vaganju vaga ostala u ravnoteži, vezir je zaključio da je lažni dukat u trećoj skupini. Skinuo je dukate s vage i iz treće skupine uzeo dva dukata i stavio ih na vagu. Da je jedan dukat pretegnuo, znao bi koji je lakši, no kako su oba dukata bila jednako teška, zaključio je da je lažan upravo onaj dukat kojeg nije vagao.

Zadatak pripremio: Zdenko Samaržija

Volim slušati...

Radio

Piše: Dražen Prčić

Radio je, bez sumnje, najbrži i najpristupačniji medij. Dovoljno je posjedovati najjednostavniji (najjeftiniji) radioaparatus, nekoliko baterija i »most« do najsvježijih informacija je »otvoren«. Možete ga slušati u kući, automobilu, na ulici, plaži, u divljini ili jednostavno bilo gdje, uz uvjet da već spomenute baterije nisu ispražnjene.

RADIO SUSTAV: Radio je komunikacijski sustav koji funkcionira koristeći elektromagnetske valove koji se šire kroz prostor. Zahvaljujući svojim specifičnim karakteristikama radiovalove uobičajeno razvrstavamo prema njihovoj frekvenciji tj. učestalosti (broju ciklusa u se-

POVIJEST: Mnogi izumi na polju izučavanja elektriciteta doprinijeli su razvoju i finalizaciji patentiranja radio sustava, ali se za najrealniju povijesnu odrednicu nastanka ideje o ovom medijskom fenomenu uzima 1873. godina i publikacija Britanca *James Clerk Maxwella* u kojoj je znanstveno pojasnio teoriju elektromagnetskih valova. Nekih petnaest godina kasnije već spomenuti Nijemac Hertz generira radiovalove električnim načinom. Sljedećih godina postupno su otkrivana brojna svojstva i mogućnosti ovih valova, pa je tako ustvrđeno kako oni mogu dosegnuti ogromne daljine (1901. godine ustanovljena je transatlantička komunikacija). Ali cijeli razvoj radijskih sustava tekao je, na neki određeni način i sa razvojem moderne elektronike oličene u pronalasku elektronskih cijevi. No, povijesnim ocem radija smatra se talijanski inženjer i izumitelj *Gu-*

glielmo Marconi koji je uspio prvi razviti emitiranje i slanje signala na duljinu (1896. godine – 1,6 km, 1897. – 29 km, 1899. – uspostavio je komercijalnu vezu između Engleske i Francuske, da bi 1901. – uspio »premostiti« i cijeli ocean). Za svoje izvanredne uspjehe na polju radijske inventivnosti 1909. godine Marconi je podijelio Nobelovu nagradu za fiziku s njemačkim fizičarem *Karl Ferdinandom Braunom*.

PRAKTIČNA STVARNOST: Poput televizije, s kojom je često u neraskidivoj egzistencijalnoj svezi (Radiotelevizija), radio danas doživljava tehnološki napredak, posebice razvojem svemirsko-satelitske komunikacije. Uz pomoć satelita »pre-

Rat svjetova

1938. godine radioverzija H. G. Wellsove drame »Rat svjetova« u režiji čuvenog Orsona Wellesa izazvala je neslućene razmjere panike i masovnu histeriju kod slušatelja, koji su bili uvjereni kako se radi o stvarnom doživljaju o kojemu se, putem radiovalova, izvještava uživo. ■

kundi). Kratki valovi imaju najvišu frekvenciju, dok posve logično dugi imaju najniži ciklični niz. Oznaka Hertz, kojom se mjeri brojka ciklusa u sekundi, nadjenuta je u čast njemačkom radio pioniru *Heinrichu Hertz*u, pa tako 1 kilohertz iznosi 1000 ciklusa u sekundi, megahertz je 1.000.000, a gigahertz iznosi čak 1.000.000.000 ciklusa u trajanju od samo jedne sekunde. Interesantno je kako u vakuumu svi elektromagnetski valovi putuju ujednačenom brzinom od 300.000 km u sekundi. Laički pojašnjeno, cijeli radijski sustav djeluje na principu odašiljača i prijamnika (receivera), uz pomoć kojih se vrši »distribucija« različitih radiovalova.

Radioprijenosi

Godinama prije izuma praktične televizije, a mnogo godina i poslije njezinog izuma, dok nije komercijalno stigla u naše krajeve, generacije i generacije naših starih provodile su brojne sate, slušajući radijske prijenose mnogih značajnih svjetskih događaja – prije svih sportskih prijenosa nogometa, košarke i ostalih sportova sa davnih olimpijada, svjetskih i europskih prvenstava. ■

mošćen« je cijeli svijet. Radio se sluša na svim kontinentima, slušaju ga i odrasli i djeca, i bogati i siromašni, jednostavno svi oni koji bi željeli biti informirani ili se jednostavno žele zabaviti uz glazbene brojeve kojima obiluje svaki radijski program. Razvojem telefonije radio je prerastao u posve »živi« medij u čijem stvaranju direktno, u komunikaciji voditelj-slušatelj, učestvuju oni kojima je program i namijenjen. Stoga je današnji utjecaj radija, zbog njegovih mogućnosti brze korekcije informacija, nenadmašiv u odnosu prema drugim javnim medijima. Prije svega u svojoj apsolutnoj dostupnosti svakome stanovniku našeg planeta. ■

Moje putovanje

Les Menieurs

Proljetno zimovanje

Piše: Zlatko Rajčić

Iako nisam skijaš, i zimski ugođaj bih uvijek radije zamijenio za ljetnu žegu, poziv prijatelja *Snežane i Josipa* (subotičkog Kluzoa) da im se pridružim u ovogodišnjem zimovanju, skupa sa svojom suprugom *Katicom*, jednostavno nisam mogao iz nekoliko razloga odbiti. Razlog broj 1: Destinacija: Les Menieurs, Francuska, jedna od najatraktivnijih snježnih europskih oaza, skijaški resort u čijoj neposrednoj okolici se nalaze olimpijski Albertville, Chamonix, Val Thorens. Razlog broj 2: Izuzetno društvo. Razlog broj 3: Izuzetno povoljna izvansezonska cijena aranžmana.

SUBOTICA – FRANKFURT – GENEVA – LES MENIEURS: Posebnu čar ovog nezaboravnog zimovanja predstavlja je prava cestovna avantura putovanja iz ravne nizinske Subotice do konačnog odredišta visoko u Alpama. U jedanaest dana, koje smo proveli na putovanju i zimovanju, prevalili smo gotovo 4.500 kilometara na unaprijed zacrtanoj relaciji. Prva odrednica i posjet prijateljima koji žive u Njemačkoj bio je Frankfurt, u kojem smo se zadržali dva dana. Odmorni i svježiji zaputili smo se

trećeg dana, put Geneve, švicarskog bisera koji leži na istoimenom jezeru. Nakon kratkog predaha utrošenog na razgledanje jedne od švicarskih »metropola«, produžili smo za Francusku, prolazeći kroz glasoviti tunel ispod Mont Blanca (11,6 km). Jedina neprijatna stvar na ovakvom predivnom putovanju su za naše financijske pojmove preskupe putarine kojih smo se naplaćali tijekom cijelog puta. Ali, to je cijena europskog ugođaja...

LES MENIEURS: Smještaj u Les Menieursu obuhvatao je apartmane u neposrednoj blizini ski staza, koje su povezane u nevjerojatni kompaktni sklop od 600 km gotovo beskonačnih laganih, srednjih i teških padina. S obzirom kako su Snežana i Josip izuzetni skijaši (posebice Snežana – omiljene discipline su joj slalom i veleslalom), dok smo moja Katica i ja izuzetni simpatizeri skijanja, ali bez realne želje za prelaskom u njihov razred, dnevni planovi su nam se bitno razilazili. Zajedno bismo doručkovali, popili prvu kavu i onda bi se oni zaputili na staze, a nas dvoje u razgledavanje okolice. Les Menieurs, u kojem se nalazila naša »baza«, leži na 1850 m nadmor-

ske visine, Saint Martin (1350 m), dok se primjerice Val Thorens, na čijim se stazama voze utke Svjetskog kupa, nalazi na već ozbiljnijih 2350 m. Obilazeći Chamonix, jedno od najmondenskih svjetskih zimovaništa, za koje ovog puta nismo bili financijski »spremni«, uživali smo u pogledu na najviši europski vrh Mont Blanc, koji se iznad starog kontinenta izdiže na čitavih 4807 m nadmorske visine. U danima kada se nisu skijali, Snežana i Josip bi nam se pridružili u neskijaškim aktivnostima razgledavanja prirodnih ljepota, kojih u ovom krajoliku ima bezbroj. Kada bi premor od hodanja na razrijeđenom planinskom zraku signalizirao vrijeme za odmor, osvježavali smo se u kafićima i restoranima kojih, posve logično za turističku meku, ima i pre više. Evo kraćeg pregleda europskog cjenika: Čaj i kava oko 3 eura, točeno pivo pola litre 5 eura, sokovi i bezalkoholna pića oko 4 eura, pizza između 7-10 eura. U odnosu na naše relacije i cijene koje polagano postaju sve europskije, a spram mjesta na kojem smo konzumirali navedene artikle, moglo bi se slobodno reći da i nije pretjerano skupo, koliko smo polazeći na put, zamišljali.

LES MENIEURS – CANNES – MONTE CARLO – SAN REMO – TRIESTE:

Na povratku u našu staru i dobru nizinu i njen najsjeverniji grad, posve normalno promijenili smo maršrutu i zaputili se mediteranskom putanjom kroz filmski Cannes, mondenski Monte Carlo, festivalski San Remo i na koncu, u spomen na stara dobra vremena, švicarski Trieste. Kako je ovo zimovanje bilo u povoljnom terminu izvan zimske sezone, a proljeće je već uveliko hvatalo zalet, silaskom sa visokogorja na razinu mora, ljetna garderoba trenutačno je zamijenila tešku zimsku opremu. Proljetno zimovanje smo tako, kako i dolikuje, završili u kratkim rukavima. ■

Od 27. svibnja do 8. lipnja Njemačka je domaćin nogometnog EP (U-21)

Uvertira nogometne mladosti

Piše: Dražen Prčić

Iako se glavni ovogodišnji nogometni događaj uveliko približava i apsolutno plijeni svu moguću medijsku pozornost, Euro 2004 u Portugalu na trenutak će prepustiti reflektore javnosti predstojećem EP mladih, koje počinje ovog tjedna u Njemačkoj. Završni turnir najboljih reprezentacija, koje čine nogometaši do 21 godine starosti, ovog puta ima dodatnu draž i natjecateljski naboj s obzirom da će se tri prvoplasirane momčadi izravno kvalificirati na Olimpijske igre u Ateni. S druge strane svaki pravi ljubitelj i poznavatelj nogometa zna, kako se upravo na ovakvim prvenstvima »rađaju«, ali i potvrđuju mladi asovi, koji već standardno igraju u svojim klubovima rame uz rame s velikim zvijezdama koje su, na početku svoje karijere, također igrale za svoje (U-21) nacionalne momčadi.

HRVATSKA REPREZENTACIJA:

Brojni nogometni znalci slažu se u zajedničkoj konstataciji, kako sadašnja hrvatska mlada reprezentacija ima objektivnu snagu, spram pojedinaca koji su već uknjižili solidan broj nastupa i za A selekciju, da na predstojećem šampionatu starog kontinenta ostvari visok plasman i uspije »dohvatiti« grčku vizu. »Mladi vatreni« pokazali su već više puta da unatoč »golim bradama« i »svježim« rodnim listovima igraju zrelo nogomet poput svojih starijih kolega, a neki od njih poput (Kranjčara, Babića i Srne) predstavljaju i glavne uzdanice u svojim klubovima.

Vratari: Marko Šarlija (1982.)

Tomislav Pelin (1981.)

Tomislav Vranjčić (1983.)

Braniči: Dino Drpić (1981.)

Igor Gal (1983.)

Vedran Ješe (1981.)

Mario Lučić (1981.)

Tomislav Mikulić (1982.)

Josip Milardović (1982.)

Vezni igrači: Nikola Šafarić (1981.)

Marko Babić (1981.)

Marijan Buljat (1981.)

Mario Carević (1982.)

Niko Kranjčar (1984.)

Siniša Linić (1982.)

Danijel Pranjić (1981.)

Dario Srna (1982.)

Napadači: Domagoj Abramović (1981.)

Eduardo da Silva (1983.)

Goran Ljubojević (1983.)

Dario Bodrušić (1983.)

Dario Zahora (1982.)

Analizirajući popis izbornika Novoselca, već na prvi pogled vide se glavni »aduti« na kojima će se zasnivati koncepcija osvajanja »grčke vize« i visokog plasmata. Imena trija koji čine: Marko Babić (Bayer Leverkusen), Dario Srna (Šahtjor) i Niko Kranjčar (Dinamo), igrači koje Otto Barić »pozajmljuje« svom kolegi iz mlade reprezentacije, a posve ozbiljno računa na njih u

Portugal, trebala bi biti objektivni garant ispunjenja želje s kojom su ispraćeni u Njemačku. Uz njih tu su i nekoliko igrača koji već u nogama imaju nekoliko prvoligaških sezona u 1. HNL, prije svih Carević (Hajduk), Ješe (Zagreb), Ljubojević i Pranjić (Osijek), Drpić i Zahora (Dinamo), a znakovito je i »vatreno krštenje« Brazilca s hrvatskom putovnicom da Silve koji će po prvi puta odjenuti majicu svoje druge domovine.

Skupina A

27. svibnja, 18.15h

Hrvatska – SiCG

29. svibnja, 15.30h

Hrvatska – Bjelorusija

1. lipnja, 20.45h

Hrvatska – Italija

Uz reprezentaciju Hrvatske u skupini A se nalaze SCG, Italija i Bjelorusija, a po svemu sudeći upravo prvi susret na otvaranju protiv vršnjaka iz SCG mogao bi biti i presudan za konačni plasman na tablici i proboj u polufinale. Uz već standardnu auru favorita, koja krase svaku talijansku selekciju, i mladi Bjelorusi su pokazali igru ma kroz kvalifikacije i plasmanom na završni turnir, da također neće biti »lagan za logaj«. Aktualna stvarnost nogometne igre pokazuje, kako »najvažnija« sporedna stvar na svijetu ne mora strahovati za svoju budućnost, jer su i manje zemlje uspjele uhvatiti priključak za velikim nogometnim silama. A ista ta »budućnost« zaigrat će u Njemačkoj tijekom Europskog prvenstva za igrače do 21 godine. ■

Godine starosti

Iz popisa mladih reprezentativaca vidi se, kako mnogi njih imaju više od 21 godine – kako glasi službeni naziv (U-21) reprezentacije. Ali svi oni su igrali tijekom kvalifikacija, koje su trajale gotovo dvije godine, i prema pravilima Uefa oni imaju pravo braniti ono što su izborili. ■

Reprezentacija SiCG (U-21)

Poslije višegodišnje stanke i neuspješnih pokušaja mlada reprezentacija SCG-a uspjela se izboriti za nastup na završnom turniru najboljih europskih nacionalnih momčadi. Prva uzdanica ove talentirane momčadi bit će Danko Lazović (Feyenord), ali je interesantno, kako njegov suigrač iz navalnog reda Radomir Đalović nastupa u 1. HNL za momčad Zagreba. ■

Sportske vijesti

Nogomet

Prvoligaško »Medimurje«

Nogometaši Medimurja uspjeli su iz drugog pokušaja (Pula 1856, 2:0, 0:2, 7:6 poslije penala), izboriti plasman u najelitnije hrvatsko nogometno natjecanje. U razigravanju s, sada već bivšim prvoligašem Cibaliom iz Vinkovaca, momčad iz Čakovca bila je bolja u dva susreta (2:0, 2:2) i posve zaslužno polučila plasman u 1. HNL.

Europsko prvenstvo (U-21)

Njemačka je, počevši od 27. svibnja do 8. lipnja, domaćin Europskog prvenstva u nogometu za mlade reprezentacije za koje mogu nastupati igrači do 21 godine starosti. Plasman na ovaj završni summit europskog »mladog« reprezentativnog nogometa izborile su i najbolje selekcije Hrvatske i SCG koje će nastojati izboriti plasman na jedno od prva tri mjesta i time »ovjeriti« vizu za OI u Ateni 2004. Interesantno je, da se u prvom susretu na prvenstvu sastaju upravo ove dvije susjedne države, dok se u njihovoj zajedničkoj kvalifikacijskoj skupini nalaze još i selekcije (U-21) Italije i Bjelorusije.

Vaterpolo

Final Four u Budimpešti

Ovog vikenda (28. – 29. svibnja) Budimpešta je domaćin Final Four vaterpolske Eurolige, a u polufinalnim susretima sastaju se Primorje (Hrvatska) – Honved (Mađarska) i Jadran HN (SiCG) – Šturm 2002 (Rusija).

Tenis

Čile obranio naslov

Tenisači Čilea ponovno su pobjednici momčadskog ATP Svjetskog prvenstva s pobjedom nad Australijom (2:1) u finalu ovog »zagrijavanja« za Roland Garros.

Rezultati: Gonzales – Hewitt 7.5, 6:2, Massu – Philpoussis 6:3, 6:1, Garcia, Massu – Arthurs, Hanley 4:6, 4:6.

Ždrijeb Roland Garrosa

Mario Ančić

Na zemlji pariškog Roland Garrosa, jedinog Grand Slam turnira koji se igra »sporoj« podlozi, tijekom sljedeća dva tjedna borit će se najbolji od najboljih sa svjetske ranking ljestvice, a među njima i brojna hrvatska tenisačka kolonija: *Ivan Ljubičić, Ivo Karlović, Mario Ančić* kod muških, a *Karolina Šprem, Silvija Talaja, Jelena Kostanić i Sandra Mamić* kod djevojk.

Najbolji tenisač SCG, Janko Tipsarević prvi je tenisač koji je uspio, nakon 14 godina, izboriti plasman u glavnom ždrijebu za svoju državu, dok će u ženskoj konkurenciji igrati *Jelena Dokić* i *Jelena Janković*.

Formula 1

Trulli prvi na VN Monaca

Talijanski vozač *Jarno Trulli* prekinuo je Schumacherov pobjednički niz od pet pobjeda zaredom, osvojivši šestu utrku sezone voženu na stazi u Monte Carlu za VN Monaca. Vozeći u Renaultovom bolidu Trulli je zabilježio vrijeme od 1:45:46, 601 i popeo se, kao prvi, na pobjedničko postolje. Drugi je bio Button (+ 0.497), dok je treći na cilj stigao *Barichello* u vremenu + 1.15.766.

Ultimate fight

Povratak Cro Copa

Mirko »Cro Cop« Filipović vratio se pobjedom, poslije neugodnog poraza u prošloj borbi ultimate fighta, nad japanskim borcem *Hiromitsuom Kaneharom* na turniru »Bushido III« koji je održan proteklog vikenda u japanskoj Yokohami. Filipović je pobijedio na poene jednoglasnom odlukom sudaca.

Bereško – subatičke huncutarije

• Matori Skenderović »Kajgana« veleposjednik je bio veliki navijač Bačke i pomalo huncut!

Jednom se na Sandu igrao vječiti derbi sa četom reprezentativca Bate Beleslina, a »Kajgana«, znajući da su glavni »sponzori« Sanda bankari i veletrgovci, sa bujnim stomacima i srebrnim štapovima i lakovanim engleskim cipelama, a kako je padala kiša, ode svojim »čezama« do trga ispred franjevačke crkve gdje je bilo okupljalište fijakera br. 1 u Subatici, i lijepo isplati sve fijakeriste da se te nedjelje »parkiraju« kod Bačkinog igrališta od 3-7 sati poslije podne!

Tada ode na Sand i sjedne u svoju plaćenu ložu, na iščuđavanje svih nazočnih, jer još ni juniori nisu svršili prvo poluvrijeme!

Kad je glavna utakmica imala početi, tek počnu pristizati prvi navijači Sanda, velika gospoda, kunući jer nisu znali da fijakeristi imaju štrajk! Pitali su telefonom sa igrališta Gradsko poglavarstvo, ali odgovora nije bilo niti je itko što znao o štrajku!

Potkraj utakmice, Bačka je vodila 2 na - prama 0, »Kajgana« se digne i iziđe, sjedne u svoje »čeze« koje su ga čekale s omiljenom kobilom »Bila« i otperjaši kući kod sv. Ivana, a »sponzori« Sanda lije - po pješice sa igrališta koje se nalazilo na mjestu današnje štamparije »Birografika«, što je bilo podosta za njihove trbušine po kiši i blatu, sve kunući proklete fijakeriste i njihov štrajk. Tada netko dojavu na igralište Sanda telefonom iz policije, da su svi fijakeristi zakupljeni i stoje »parkirani« kod Bačkinog igrališta!

Tada je Sandovcima zamirisala »kajgana« od 33 jajeta i sve im je postalo jasno, da je matori Skenderović »odrišio kesu« i napravio

im veliku huncutariju za derbi koji su usput i izgubili unatoč igri Bate Beleslina, reprezentativca!

• Bački Breg je od vajkada imo pomoćnog službenika-dobošara, koji je pored ostalog, na određenim mjestima u selu izvikivao razna obavještenja. Bile su to vijesti iz općinskog ureda i drugih organa vlasti. Dobošara su koristili i mještani kada su hteli prodati stoku, zemlju, kući i slično, a dobošaru je to tada bio dodatni izvor prihoda. Dobošar Marko Radičev zvan Satar nije ništa zapisivo, već je sve pamtio iz glave. Jednog dana Satar je popio malo veći broj špricera nego obično i u pola posla obavješćavanja u selu posve zaboravio sve ono o čemu je mještane trebao obavijestiti. Naime na jednoj čošu udario je u doboš, narod je izašao na ulicu i čekao da čuje novosti, a on nikako da se sjeti što tribao da im kaže. Stao mozak, kako to seljaci znaju kazati. Udarao je, udarao, ne bi li se sitio, ali je sve bilo uzalud. Narod je postajao sve nestrpljiviji, od starijih je pala i poneka psovka, ali ništa nije pomoglo. Videći kako se ne može sititi, udario je još nekoliko taktova u doboš i uzviknuo na sav glas:

»Narode, nema ništa novog!«

Nastala je galama, gađali su ga busenovima zemlje, a on je brže-bolje sio na biciklu i pobjegao. Kad je stigao na sljedeću čošu, svega se sitio. Čak i redosljed po kojemu je trebao obavijestiti narod o novostima. Međutim, nije se smio vratiti, jer je vidio da ljudi uzrujano komentiraju događaj. Natavio je dalje dobovati po selu i obavješćavati druge, kao da ništa nije ni bilo!

Priredili: Milivoj Prčić (Subotica) i Ivan Kovač (Sombor)

Recept

Ražnjići sa sirom

Specijalitet slavonske kuhinje

Sastojci:

Za 3 osobe

1 par suhih kobasica

200 g šunke

200 g suhe pancete

140 g Livanjskog sira

2 zelene paprike

Opis:

Kobasice narezati na pet komada i svaki uviti u odrezak pancete. Šunku narezati na odreske i u svaki umotati komad sira. Paprike očistiti i narezati na komade. Na ražnjić naizmjenično nabadati sir, kobasice i papriku. Peći na roštilju i povremeno okretati.

Ilustrirao: Attila Szalai

SLOVENSKI HIT-FILM O ODNOSU BOSANCA I SI OVFENKE, UPRAVO SE PRIKAŽUJE U KINO-DVORANAMA	OMAMILJU- JUĆE	ČOVJEK OSJETLJIV NA PROMJENE VREMENA	PROIZVOD	GLUMICA ULLMANN	RASVJETNI PLIN	MALTRE- TIRATI, GNJAVITI	SVETOZAR (KRAĆE)								
OSJEĆAJ MANJE (ILI VEĆE) VRJED- NOSTI															
PIĆE ZA POSPJE- SENJE APETITA															
GLASOVNA PROMJENA POD DJE- LOVANJEM GLASA "J"															
LEGURA OD BAKRA I CINKA				KONČASTA TVOREVINA GORJE IZA KOGA SU DOSLI SLAVENI											
GLUMICA AIMEE					POKAZNA ZAMJENICA OPERNA PJEVAČICA LEWINITZ										
LAGANO KOPATI ILI NE DATI MIRA (FIG.)							MANGUP, NEOTE- SANCI								
SASTAVNI VEZNIK	GRAD U ITALJI					"FLUOR"									
	VELIKI HRVATSKI SLIKAR					JEDNA DIMENZIJA									
PRIČA IZ ŽIVOTA BOGA			TURSKA PIFMIČKA TITULA NASELJE- NIK, KOLONIST												
"AVENIJA"		STAZA ZA SAONICE KOREJSKA MARKA VOZILA						SASTAVIO: IVICA SUBAT	MJESTO ZA ZIMSKI ODMOR	GRČKI JUNAK (VELEUČI LIŠTE)	DIO LUKE ZA PRIVEZ BRODOVA	MJESTO BUZU ZADRA	CIPARSKI POKRETI OTPORA U 2. SVJET. RATU	REŽISER I GLUMAC SLOVEN. HIT-FILMA (NA SI ICI)	
ISPALJILI PROTU- GRADNE RAKETE								GL. GRAD HRVATSKE "DISK GAP BAND"							
MISLITI, SMATRATI					POKAZA- TELJ SLIKAR VIDOVIĆ										
JEDNAKO, RAVNO- PRAVNO (FRANC.)				ZAGONE- TASTVO MORE (FRNC.)											
LINDA EVANS		PJEVAČICA KROJE- POVA KRATKE DRAME				POEN U SPORTU OGNJE OD MILJA					NANCY (KRAĆE) DIVLJA MAČKA				
PJEVAČICA ČUBRIĆ					"KISIK" DIRIGENT TOSCA- NINI			PJEVAČICA SVOBODA POTEZ OŠTRIM PREDME- TOM					"KALIJ" OGULJENE RAJČICE U LIMENCI		
NJEMAČKI GRAMA- TIČKI ČLAN			PREME- TALJKE OMILJENI JUTARNJI NAPITAK									NAJVEĆA RIJEKA U ITALJI UREDNIK "LATINICE", DENIS			
MJERA ZA PAPIR				ŽIDOVSKI FILOZOF ACOSTA OPERNI PJEVAČ ŽINEC						HARINGA MAĐARSKI PISAC, GERENC					
 ZADNJI AI RUM IBRICE JUŠIĆA "STOLNOTENISKI KLUB"					NAJVEĆI JE KINESKI SVAĐA, KARANJE						"AKADE- MIJA LIKOVNIH UMJET."	ČITAVA, POTPUNA			
SPOMENIK U OBLIKU LUKA U ČAST POB- JEDNIKA								SPRAVA ZA CRITANJE KRUGOVA "SPORTSKO DRUŠTVO"							
ORLIŠA, DIV					RAZDVO- JITI "GRAM"										
ŽENSKO DIJETE			HRVATSKI POLITIČAR, SAVJETNIK STJEPANA MESIĆA												

PETAK 28.5.2004.

IRT 1	HTV 1	IRT 2	HTV 2
07.05 – Dobro jutro, Hrvatska		07.00 – TV vodič	
09.05 – Čudesne pustolovine kapetana Cousteaua		09.30 – Reprizni domaći program	
09.30 – Zvučnjak		11.00 – Tenis Roland Garros, prijenos	
09.50 – Patuljkove priče			
10.00 – Jezični petak			
10.50 – Engleski jezik			
11.00 – Hugo, TV igra			
11.25 – Gusarski otoci			
12.00 – Podnevni dnevnik			
12.35 – Istinska ljubav			
13.25 – Glazbena TV			
14.05 – Res publica			
14.50 – Jezični petak			
15.40 – Engleski jezik			
16.00 – Popuna		13.05 – Lijepa mala plaža, film	
16.30 – Trenutak spoznaje		14.35 – Deep Space 9 (5.)	
17.00 – Hrvatska danas		15.20 – Vijesti za gluhe	
17.20 – Među nama		15.30 – TV kalendar (R)	
17.55 – HR kod, glazbena emisija		15.45 – Istinska ljubav, serija	
19.30 – Dnevnik		16.30 – Fangs, dokumentarna serija	
20.05 – Zlatni vrč, dramska serija		17.20 – Inspektor Rex 4., serija	
20.45 – Coca-Cola Music Stars		18.10 – Panorama	
21.45 – Coca-Cola Music Power		18.50 – Prijatelji 7.	
21.55 – Meridijan 16		19.15 – Upitnik, kviz	
22.35 – Umorstva u Midsomeru 5.		19.30 – Glazbena TV (R)	
00.25 – Željezni orao 3, film		20.05 – Demokracija u šoku	
02.00 – Ispod kože, film		21.05 – Bande New Yorka, film	
03.20 – Lijepa mala plaža, film		00.00 – Strani koncert	
04.50 – Na rubu svijeta, film		01.00 – Deep Space 9 (5.), serija	
06.05 – Vrijeme je za jazz		01.45 – Prijatelji 7.	
07.25 – HR kod, glazbena emisija		02.10 – Fangs, dokumentarna serija (R)	
		03.00 – Inspektor Rex 4., serija	

nova	NOVA TV
07.00 The Best of Nova TV	18.00 Serija
08.00 NOVA KIDS TV	19.00 24 sata na Novoj TV
10.30 Moja voljena, serija	19.25 Yu-Gi-Oh, crtana serija
11.20 Serija	20.00 Jackpot, kviz
12.25 Vrijeme danas	20.30 Hoćeš-nećeš, zabavna emisija
12.30 TV prodaja	21.00 Lude 70-e, serija
12.45 Top speed	21.30 DJ Le Defi, igrani film
13.35 Drugo lice	23.25 Hoćeš-nećeš, zabavna emisija
Petar Vlahov show	23.55 Lude 70-e, serija
14.35 Teksaški rendžeri, igrani film	00.25 DJ Le Defi, igrani film
16.15 Vrijeme sutra	02.15 Glazba
17.00 Moja voljena, serija	

SUBOTA 29.5.2004.

IRT 1	HTV 1	IRT 2	HTV 2
08.05 – Crtani film (R)		06.10 – Istinska ljubav	
08.35 – Dr. Vidra		10.00 – Među nama (R)	
08.45 – Moj dragi planet, crtani film		10.30 – Opera matineja: Mojsije	
08.50 – Jašući na sjever		12.35 – Kruške i jabuke	
10.20 – Parlaonica		13.10 – Oprah Show	
11.15 – Glazbena TV – TOP 10		13.55 – Formula 1	
12.15 – Bioproгноza (R)		14.55 – Glas domovine	
12.30 – Duhovni izazovi		15.30 – Bjelorusija – Hrvatska, pr.	
12.45 – Prizma		17.35 – Coca-Cola Music Stars	
13.55 – Hit do hita		18.40 – Deep Space 9	
15.10 – Dokumentarna emisija (R)		19.30 – Glazbena TV – TOP 10	
15.40 – Diploma za smrt		20.05 – Hrvatska – Slovačka,	
16.30 – Brijanteen			
17.25 – Uz Reebok na Olimp		nogometna utakmica	
17.35 – Zlatni vrč		22.05 – Dokumentarni film	
18.45 – Po ure torture		22.55 – Bljeskalica	
19.30 – Dnevnik		01.10 – Deep Space 9 (5.)	
20.05 – Vrtlog života, film		01.55 – Deep Space 9 (6.)	
22.10 – Večeras s Joškom Lokasom		02.40 – Po ure torture (R)	
23.00 – Vijesti			
23.35 – Kocka, film			
01.05 – Vampirova sjena, film			
02.40 – A Killer Among Us, film			
04.20 – Vrtlog života, film			

nova	NOVA TV
07.00 The Best of Nova TV	18.00 Smallville, serija
08.00 NOVA KIDS TV	19.00 24 sata na Novoj TV
11.25 Final fight	19.30 Scooby doo, crtana serija
12.30 Futurama, serija	20.00 Hrvatski Idol, show
13.05 Oliver's Twist, kulinarski show	22.00 Bijeg osvetnika, igrani film
13.45 D. J. Le Defi, igrani film	23.45 South Park, serija
15.35 OBN SuperNova	00.20 Hrvatski Idol, show
Folk Talents	02.10 South Park, serija
17.30 Lude 70-e, serija	02.40 Bijeg osvetnika, igrani film
	04.20 Glazba

NEDJELJA 30. 5. 2004.

HRT 1	HTV 1	HRT 2	HTV 2
07.05 – Crni gusar, crtani film (R)		07.00 – TV vodič	
07.30 – Anđeli na igralištu, film		09.35 – TV kalendar	
09.00 – Vijesti		09.45 – Iskustvo Isusa	
09.05 – Dizalica		10.30 – Biblija	
10.05 – Ružno pače		10.45 – Portret crkve i mjesta	
10.30 – Nemogući Niko		11.00 – Zagreb: Misa, prijenos	
10.40 – Zaplešimo zajedno		12.00 – Obiteljski vrtuljak	
10.55 – Videokiosk		12.35 – Kruške i jabuke – kuharski dvoboj	
12.00 – Podnevni dnevnik		13.40 – Nürburgring: Formula 1 za Veliku nagradu Europe	
12.15 – TV kalendar		–. –. – ATP magazin	
12.30 – Plodovi zemlje		–. –. – Olimpijski magazin	
13.20 – Mir i dobro		–. –. – Povijest Europskih nogometnih prvenstava	
14.00 – Nedjeljom u 2		–. –. – Povratak u Atenu	
15.00 – Vijesti		–. –. – ACI CUP	
15.10 – Pustolovine Huckleberryja Finna, film		18.15 – Košarka PH	
17.00 – Od pet do sedam		20.05 – Svetac, film (R)	
19.00 – Cocco Bill, crtana serija			
19.30 – Dnevnik			
20.05 – Tko želi biti milijunaš?			
21.15 – g'lamur: kafé			
22.20 – Vijesti			
22.40 – Pobuna, film			
00.25 – Veronski ljubavnici, film			
02.15 – Pustolovine Huckleberryja Finna, film			
04.00 – Iz riznica hrvatskih muzeja			
04.10 – Od pet do sedam			
06.10 – Iskustvo Isusa			

Made Serbedzija in "The Saint"

PONEDJELJAK 31. 5. 2004.

HRT 1	HTV 1	HRT 2	HTV 2
07.05 – Dobro jutro, Hrvatska		07.00 – TV vodič	
09.05 – Leteći medvjedići		09.55 – Sportski program (R)	
09.30 – Mali veliki svijet		12.15 – Hit do hita: Slavonski Brod	
09.50 – Charly i Mimo, crtani film			
10.00 – Učilica			
10.10 – Predškolski odgoj i razredna nastava			
11.00 – Hugo, TV igra			
11.25 – Gusarski otoci			
12.00 – Podnevni dnevnik			
12.15 – TV kalendar			
12.35 – Istinska ljubav			
13.25 – Glazbena TV			
14.00 – Vijesti			
14.05 – Res publica			
14.50 – Učilica (R)			
15.00 – Predškolski odgoj i razredna nastava (R)			
15.55 – Houdini			
16.25 – Planet Internet			
17.00 – Hrvatska danas			
17.20 – Velike dinastije			
18.05 – Zaključana sinagoga			
18.35 – Najslabija karika, kviz			
19.30 – Dnevnik			
20.10 – Latinica: Savršen muškarac			
22.00 – Meridijan 16			
22.25 – Bioproгноza			
22.30 – Sport danas			
22.45 – Alias, serija			
23.35 – Dobro ugođena večer			
00.40 – Dvije Engleskinje i kontinent, film			
02.45 – Svatko za sebe i bog protiv svih, film			
04.30 – Latinica: Savršen muškarac (R)			
06.10 – Planet Internet (R)			

13.25 – Dvije Engleskinje i kontinent

15.30 – Vijesti za gluhe

15.40 – TV kalendar (R)

15.50 – Deep Space 9 (6.)

16.40 – Istinska ljubav, serija

17.25 – Zlatna krila 3., serija

18.10 – Panorama

18.50 – Prijatelji 7.

19.15 – Upitnik, kviz

19.30 – Glazbena TV (R)

20.05 – Serijski program

21.10 – Ekipa za očevid 3.

22.00 – Divlja horda, američki film

00.20 – Deep Space 9 (6.)

01.05 – Prijatelji 7.

01.30 – Zlatna krila 3.

02.15 – Alias, serija (R)

03.00 – Ekipa za očevid 3.

nova	NOVA TV
07.00 The Best of Nova TV	19.00 24 sata na Novoj TV
07.55 Hypo Ski report	19.30 Scooby doo, crtana serija
08.00 NOVA KIDS TV	20.00 Story SuperNova Multi Talents – live, show
11.00 Pustolovine Sidney Fox	22.00 Red Carpet, zabavna emisija
12.00 Futurama, serija	23.20 Story SuperNova Multi Talents, show
12.30 South Park, serija	01.25 Lovac na krokodile, dok film
13.05 Bijeg osvetnika, igrani film	02.20 Red Carpet, zabavna emisija
14.40 Top speed	03.35 Glazba
15.15 Hrvatski idol, show	
17.25 Lovac na krokodile, dok. film	
18.15 Oliver's Twist, kulinarski show	

nova	NOVA TV
07.00 The Best of Nova TV	18.00 Između ljubavi i mržnje, serija
08.00 NOVA KIDS TV	19.00 24 sata na Novoj TV
10.30 Jackpot, kviz	19.30 Yu-Gi-Oh, crtana serija
10.55 Moja voljena, serija	20.00 Ally McBeal, serija
11.45 Između ljubavi i mržnje, serija	21.00 Ispovijedi opasnog uma, igrani film
12.35 Story SuperNova Multi Talents	23.15 Dva metra pod zemljom, serija.
14.30 Red Carpet, zabavna emisija	00.10 Ally McBeal, serija
15.30 Malcolm u sredini, serija	01.05 Ispovijedi opasnog uma, igrani film
16.05 Huckleberry Finn, serija	03.15 Glazba
17.00 Moja voljena, serija	

UTORAK 1. 6. 2004.

HRT 1	HTV 1	HRT 2	HTV 2
<p>07.00 – Vijesti</p> <p>07.05 – Dobro jutro, Hrvatska</p> <p>09.05 – Cy, kiber djevojka</p> <p>09.30 – Ruke, ručice (R)</p> <p>09.45 – Brum</p> <p>10.00 – Učilica</p> <p>10.10 – Prirodoslovlje</p> <p>11.00 – Hugo, TV igra</p> <p>11.25 – Gusarski otoci</p> <p>12.00 – Podnevni dnevnik</p> <p>12.15 – Bioproгноza (R)</p> <p>12.35 – Istinska ljubav, serija</p> <p>13.25 – Glazbena TV</p> <p>14.00 – Vijesti</p> <p>14.05 – Res publica</p> <p>14.50 – Učilica (R)</p> <p>15.50 – Vijesti</p> <p>16.00 – Iz jezične riznice: Grožđe</p> <p>16.30 – Govorimo o zdravlju</p> <p>17.00 – Hrvatska danas</p> <p>17.15 – Živjeti zdravije</p> <p>17.20 – Velike dinastije</p> <p>18.05 – Mliječni put</p> <p>18.35 – Najslabija karika, kviz</p> <p>19.30 – Dnevnik</p> <p>20.05 – Globalno sijelo</p> <p>20.40 – Forum</p> <p>22.00 – Meridijan 16</p> <p>22.25 – Bioproгноza</p> <p>22.30 – Sport danas</p> <p>22.40 – Čigrom oko svijeta</p> <p>23.10 – KULT., emisija iz kulture</p> <p>00.15 – Ponoćni art-express</p> <p>00.25 – Zadnji metro, film</p> <p>02.35 – Opasna žena, film</p> <p>04.10 – g'lamur: kafé (R)</p>	<p>07.00 – TV vodič</p> <p>10.05 – 80 godina Zagrebačkog</p> <div></div> <p>kvarteta (R)</p> <p>11.05 – Latinica: Savršen muškarac (R)</p> <p>12.45 – Zaključana sinagoga</p> <p>13.20 – Zadnji metro</p> <p>15.25 – Deep Space 9 (6.)</p> <p>16.10 – Vijesti za gluhe</p> <p>16.20 – TV kalendar (R)</p> <p>16.35 – Istinska ljubav</p> <p>17.20 – U odvjetničkom krugu 5., serija</p> <p>18.10 – Panorama</p> <p>18.50 – Prijatelji 8.</p> <p>19.15 – Upitnik, kviz</p> <p>19.30 – Glazbena TV (R)</p> <p>20.05 – Frasier 7.</p> <p>20.30 – Italija – Hrvatska, prijenos</p> <p>22.40 – Ples s vukovima, film</p> <p>01.50 – Deep Space 9 (6.), serija (R)</p> <p>02.35 – Prijatelji 8.</p> <p>03.00 – U odvjetničkom krugu 5.</p> <p>03.50 – Frasier 7.</p>		

SRIJEDA 2. 6. 2004.

HRT 1	HTV 1	HRT 2	HTV 2
07.05 – Dobro jutro, Hrvatska 09.05 – Tristan i Izolda 09.30 – Kokice 09.50 – Charly i Mimo, crtani film 10.00 – Učilica 10.10 – Likovna i glazbena umjetnost, književnost 11.00 – Hugo, TV igra 11.25 – Gusarski otoci 12.00 – Podnevni dnevnik 12.15 – Bioproгноza (R) 12.16 – TV kalendar 12.35 – Istinska ljubav 13.25 – Glazbena TV 14.00 – Vijesti 14.05 – Res publica 14.50 – Učilica (R) 15.00 – Likovna i glazbena umjetnost, književnost 16.00 – Kućni ljubimci 16.30 – Boje turizma 17.00 – Hrvatska danas 17.15 – Velike dinastije 18.00 – Split: More 18.35 – Najslabija karika, kviz 19.30 – Dnevnik 20.05 – Brisani prostor 21.00 – Kaskader, dokumentarna emisija 21.30 – Pola ure kulture 22.05 – Meridijan 16 22.30 – Bioproгноza 22.35 – Sport danas 22.45 – Internacional, vanjskopolitički magazin 23.15 – Znanstveno sučeljavanje 00.25 – More trave, film (R) 02.00 – Foyleov rat, serija (R)	07.00 – TV vodič 09.30 – Sjednica Hrvatskog sabora 13.30 – Izidor Popijač (1981.) 14.00 – Deep Space 9 (6.) 14.45 – Vijesti za gluhe 14.50 – TV kalendar (R) 15.00 – Sjednica Hrvatskog sabora 17.25 – Walker, teksaški rendžer 4. 18.10 – Panorama 18.50 – Prijatelji 8. 19.15 – Upitnik, kviz 19.30 – Glazbena TV (R) 20.05 – Svi gradonačelnikovi ljudi 20.35 – Foyleov rat, serija 22.05 – Wyatt Earp, američki film 01.20 – Deep Space 9 (6.) 02.05 – Prijatelji 8. 02.30 – Walker, teksaški rendžer 4. 03.15 – Svi gradonačelnikovi ljudi		

nova	NOVA TV
07.00 The Best of Nova TV 08.00 NOVA KIDS TV 10.30 Jackpot, kviz 10.55 Moja voljena, serija 11.45 Između ljubavi i mržnje, serija 12.35 Ispovijedi opasnog uma, igrani film 14.40 Ally McBeal, serija 15.30 Svi vole Raymonda, serija 16.05 Huckelberry Finn, serija 17.00 Moja voljena, serija 18.00 Između ljubavi i mržnje, serija	19.00 24 sata na Novoj TV 19.30 Yu-Gi-Oh, crtana serija 20.00 Ali G Show, serija 20.40 Na rubu zakona, serija 21.40 Shaka Zulu, serija 22.40 Bojno polje Zemlja, igrani film 01.00 Dva metra pod zemljom, serija 01.55 Ali G Show, serija 02.35 Na rubu zakona, serija 03.20 Shaka Zulu, serija 04.20 Glazba

nova	NOVA TV
07.00 The Best of Nova TV 08.00 NOVA KIDS TV 10.30 Jackpot, kviz 10.50 Moja voljena, serija 11.40 Između ljubavi i mržnje, serija 12.30 Bojno polje zemlja, igrani film 14.40 Na rubu zakona, serija 15.30 Da, draga, serija 16.05 Huckelberry Finn, serija 17.00 Moja voljena, serija 18.00 Između ljubavi i mržnje	19.00 24 sata na Novoj Tv 19.30 Yu-Gi-Oh, crtana serija 20.00 Leteći start, zabavna emisija 20.55 Dharma i Greg, serija 21.30 Pinero, igrani film 23.30 Dva metra pod zemljom, serija 00.20 Leteći start, zabavna emisija 01.05 Dharma i Greg, serija 01.35 Pinero, igrani film 03.30 Glazba

ČETVRTAK 3. 6. 2004.

HRT 1 HTV 1	HRT 2 HTV 2
07.00 – Vijesti 07.05 – Dobro jutro, Hrvatska 09.05 – Majstor Munja 09.30 – Športerica 09.45 – Cipelice litalice (R) 10.00 – Učilica 10.10 – Povijest i zemljopis 11.00 – Hugo, TV igra 11.25 – Gusarski otoci 12.00 – Podnevni dnevnik 12.15 – Bioproгноza (R) 12.16 – TV kalendar 12.35 – Istinska ljubav, serija (12) 13.25 – Glazbena TV 14.05 – Res publica 14.50 – Učilica (R) 15.00 – Povijest i zemljopis (R) 16.00 – Iz etnoarhive 16.30 – Heureka 17.00 – Hrvatska danas 17.15 – Dobre priče 18.10 – Savršeni svijet 19.30 – Dnevnik 20.05 – Tko želi biti milijunaš? 21.05 – Znakovi vremena 22.00 – Meridijan 16 22.30 – Sport danas 22.40 – Crno-bijelo u boji 23.35 – Vrijeme je za jazz 00.45 – Best, film 02.15 – Pale Rider, film 04.10 – Savršeni svijet (R) 04.40 – Znakovi vremena (R) 05.30 – Poslovni klub (R)	07.00 – TV vodič 09.30 – Sjednica Hrvatskog sabora, prijenos 13.30 – Pola ure kulture (R) 14.00 – Deep Space 9 (6.), serija 14.45 – Vijesti za gluhe 15.00 – Sjednica Hrvatskog sabora 16.45 – Rukomet PH: Zagreb – Metković 18.10 – Panorama 18.50 – Prijatelji 8. 19.15 – Upitnik, kviz 19.30 – Glazbena TV (R) 20.05 – Sutkinja Amy 3. 20.55 – Putovanje oko svijeta 21.50 – Parovi 3. 22.20 – Pale Rider, film 00.15 – Tenis Roland Garroslufina 02.15 – Deep Space 9 (6.) 03.00 – Prijatelji 8. 03.25 – Sutkinja Amy 3. 04.10 – Putovanje oko svijeta

NOVA TV

07.00 The Best of Nova Tv 08.00 NOVA KIDS TV 10.30 Jackpot, kviz 11.00 Moja voljena, serija 11.50 Između ljubavi i mržnje 12.50 Pinero, igrani film 14.40 Leteći start, zabavna emisija 15.30 Dharma I Greg, serija 16.05 Huckelberry Finn, serija 17.00 Moja vojena, serija 18.00 Između ljubavi i mržnje 19.00 24 sata na Novoj TV	19.30 Super cure, crtani film 20.00 Kralj Queensa, serija 20.30 Drugo lice Petar Vlahov, show 21.30 Suočenje, igrani film 23.20 Dva metra pod zemljom, serija 00.10 Kralj Queensa, serija 00.40 Drugo lice Petar Vlahov show 01.45 Suočenje, igrani film 03.30 Glazba
---	---

FILMSKI HIT TJEDNA

Nova TV četvrtak 4.6.2004. 01.45

SUOČENJE

(Piano Player), 2002., akcija/drama, SAD
 Redatelj: Jean-Pierre Roux
 glume: Christopher Lambert, Dennis Hopper, James Faulkner, Diane Kruger, Gerard Rudolf

Cape Town, Južna Afrika, 1966. Jedne noći, roditelji šestogodišnjeg Alexa Laneyja su okrutno ubijeni pred njegovim očima, zbog očevih članaka o južnoafričkoj Mafiji. Ubojica je bio Robert Nile (Dennis Hopper). Duesseldorf, Njemačka, sadašnjost: Alex (Christopher Lambert), sada već odrastao čovjek, životari od danas do sutra, kao zaštitar, lopov, vozač u pljačkama. U jednoj pljački draguljarnice, nevin čovjek pogiba i Alex mora »počistiti nastali nered«. Uskoro ga pozivaju na dužnost zaštitara moćnog biznismena; krunskog svjedoka optužbe mafijaškog bossa, Christoa Nicola. Njegov je klijent nitko drugi nego sam Robert Nile, ubojica njegovih roditelja, što on ne zna. Vremenom ga zavoli kao vlastita oca i u bijegu od zloglasnog mafijaša, vraća se u rodno mjesto gdje je prisiljen suočiti se s duhovima prošlosti. Ondje saznaje Robertov pravi identitet i biva rastrgan između čovjeka koji je ubio njegove roditelje i čovjeka kojeg je zavolio kao vlastita oca

PRVI PROGRAM SUBOTA, 29.5.2004. 20.05

VRTLOG ŽIVOTA

(AMERICAN BEAUTY, 1999.)

Drama. Lester (K. Spacey) i Carolyn Burnham (A. Bening) prividno su savršeni bračni par, sa savršenom kućom u savršenom susjedstvu. No, iznutra Lester sve dublje zapada u depresiju zahvaćen krizom srednjih godina. Suočava se i s činjenicom da ga žena ignorira, kći Jane (T. Birch) mrzi, a na ionako dosadnom poslu je nepotreban. Kad upozna Janeinu školsku kolegicu Angelu (M. Suvri), u tolikoj je mjeri njome opsjednut da odluči potpuno promijeniti svoj život kako bi se približio njezinom tinejdžerskom idealu. Daje otkaz na poslu, počinje dizati utege i pušiti 'travu'. U međuvremenu njegova hladna i sobom zaokupljena žena počinje ljubavnu pustolovinu s kolegom (P. Gallagher), a Jane se zbliži sa sramežljivim susjedom Rickyjem Fittsom (W. Bentley), koji svijet promatra kroz svoju videokameru i živi s militantno strogim i homofobičnim ocem (C. Cooper)...

»Vrtlog života« smatra se jednim od najboljih filmova devedesetih. Izvrsna urbana drama s elementima crne komedije majstorski propituje krizu srednjih godina i izvršno prikazuje mračne strane onoga što je prividno savršen život: američki san koji se postupno pretvara u noćnu moru neispunjenih želja i potisnutih potreba. Film je snimljen u produkciji kompanije Dreamworks i Stevena Spielberga, koji je bio u pravu kad je povjerenje poklonio do tada isključivo kazališnom redatelju Samu Mendesu... Smijemo se apsurdnosti junakovih problema, no s druge strane suosjećamo s njegovom usamljenošću i osjećajem promašenosti. Izvrsna glumačka ekipa dobila je brojne nagrade i kritičarske pohvale. Film je bio nominiran za 8 Oscara, a osvojio ih je ukupno 5 (najbolji film, redatelj, glavna muška uloga, scenarij, fotografija, a samo s nominacijom ostali su glavna ženska uloga, glazba i montaža).

Uloge: Kevin Spacey, Annette Bening, Thora Birch, Wes Bentley, Mena Suvri, Peter Gallagher, Chris Cooper
 Scenarist: Alan Ball Redatelj: Sam Mendes

Zaustavite hajkače

Gospodine direktore i v. d. uredniče Hrvatske riječi!

Na žalost, moram početi s riječima vaših pisaca tekstova o proganjanju *Lazara Ivana Krmpotića*, a to je sramno niska razina njihovog pisanja. I to, na žalost, izgleda samo u vašim i njihovim novinama, jer naše nisu. O kritici, odnosno hajci pobjesnjeloh, protiv Laze Krmpotića mi nismo dužni čitati, jer vašim hajkačima, naravno, nije moglo pasti na pamet, a samo iz jednog razloga, kojeg ja neću navesti, no vjerojatno niti oni neće znati, da nas sigurno preko 90 posto nije pročitao tu knjigu. Svatko od nas iz drugih razloga, ali nismo pročitali.

»Oni« se pitaju tko je financirao iz ove ili one države to djelo, a mi se ne moramo pitati, tko ovo vaše djelo financira, jer je ovo nedjelo i ja ga više neću kupovati, jer su to i bile novine za jedan sat čitanja, ali sam do sada smatrala da mi je dužnost pomagati. Sada se vidi da je to nečija privatna prćija, onih, koji će sigurno proganjati svakog tko je nepoželjan. Toliko o tom bukvalno užasu.

A sada, ne znam, jer nisu naveli, gdje su *Zlatko Romić* i *Milovan Miković* učili hrvatski jezik, a i latinski, više od Laze Krmpotića, kojega u tome podučavaju. Za *Tomislava Žigmanova* znam da nije nigdje, jer kad sam bila na promociji jedne njegove knjige u Zagrebu u Studentskom centru,

kada su ga tamo pitali gdje je i kada učio hrvatski jezik, rekao je da nije učio.

Što se tiče učenja, pa sigurno i znanja, hrvatskog jezika Laze Krmpotića, završio je subotičku gimnaziju »Moša Pijade« 1956. godine zajedno sa mnom u hrvatskom razredu, gdje nam je hrvatski jezik predavao profesor i književnik *Ante Jakšić*. O znanju latinskog jezika sigurno nitko od nas u odnosu na Lazu Krmpotića ne može niti pomisliti, a kamoli o tome pisati. Budući da je sve ovo strašno, ja sigurno više te novine neću kupovati, dok je ta garnitura prisutna, a to ću savjetovati svojim prijateljima i poznanicima. Dok ne eliminirate takve »člančice«, da se bar u jedva dočekanom listu hrvatski svećenik ne podučava hrvatskom jeziku.

Ruža Balažević, Subotica

PRENIJETO

Tri manjinska lista oštro osuđuju prijenos osnivačkih prava

»Daljnjim pritiscima na vojvođanski parlament, zarad prihvatanja Nacrta odluka o prenošenju osnivačkih prava sa Skupštine Vojvodine na nacionalna vijeća, otvara se prostor za degradaciju novinarstva na jezicima nacionalnih manjina« zaključili su u ponedjeljak na zajedničkoj konferenciji za novinare rukovodstva novinsko-izdavačkih ustanova »Hlas ludu«, »Ruske slovo« i »Libertatea«.

Oni su apelirali na zastupnike Skupštine Vojvodine i »slobodoumnu javnost da ne dozvole političke manipulacije nacionalnim manjinama – kao monetama za potkusurivanje – i prenošenje osnivačkih prava nad novinsko-izdavačkim ustanovama i novinama nacionalnih manjina sa Skupštine APV na nacionalna vijeća«.

Direktor »Hlas ludu« *Jan Čiep* ocijenio je »kako su doživjeli da se njihovim novinama prave političke trgovine, a da pri tom nije osiguran ni prostor u kojem bi ovaj list radio nakon promjene vlasnika«.

Glavni i odgovorni urednik »Hlas ljudu« *Juraj Bartoš* ustvrdio je da nije točna izjava pokrajinskog tajnika za informiranje *Rafa-ila Ruskovskog* »kako su sva nacionalna vijeća dala bezrezervnu podršku za prenošenje osnivačkih prava« i izrazio povrijeđenost time što mišljenje ovih redakcija nitko ne uzima u obzir.

»Zar interesi političkih stranaka trebaju dovesti u pitanje egzistenciju medija nacionalnih manjina i je li moguće da jedna manjinska politička partija ima ekskluzivitet u odlučivanju o pitanjima svih nacionalnih manjina. Zar je moguća takva površnost pri rješavanju ovog delikatnog problema ili se radi o najobičnijoj nezainteresiranosti, pa da se u toj mjeri ignorira problem neusklađenosti Zakona o zaštiti prava nacionalnih manjina« – upitao je direktor NIU »Libertate« *Niku Čobanu*.

Na konferenciji je izražena zabrinutost za dalje funkcioniranje i egzistenciju ovih ustanova, koje su od izuzetnog značaja za nacionalne manjine, ali i bojazan da će glasila od pokrajinskog značaja postati lokalnog karaktera »s populističkim, čak i nacionalističkim predznakom«.

(Građanski list), 25.02.2004.

RADIO SUBOTICA

24000 Subotica
Put Jovana Mikića 12
Tel: 024/55-22-00
Fax: 024/55-19-02

email: radio@radiosubotica.co.yu

- 91,5 MHz cjelodnevni program na srpskom jeziku
- 89,6 MHz cjelodnevni program na mađarskom jeziku
- 91,5 MHz od 19 do 21 sat program na hrvatskom jeziku

SHEMA programa na hrvatskom jeziku

19,00 h

- Najava programa
- Večernji dnevnik
- Agencijske vijesti iz zemlje
- Agencijske vijesti iz RH

19,30 h

»Iz života naših predaka« (ponedjeljkom)
»Sportski vremeplov« (ponedjeljkom)
»Razgovor s povodom« (utorkom)

»Otvoreni studio« (srijedom)
»Galerija« emisija o kulturi (četvrtkom)
Vjerska emisija (petkom)

20,00 h

»Čarolije trpeze« (ponedjeljkom)
»Iz hrvatske povijesti« (utorkom)
»Putokazi« (srijedom)
»Rock vremeplov« (četvrtkom)

20,30 h

- Vijesti dana
- Pripovijetka Balinta Vujkova
- Hitovi hrvatskih izvođača
- Minute za ljubitelje jazza (petkom)

agria

AGRIA D.O.O. SUBOTICA
PROIZVODNJA SIJAČICA I
REZERVNIH DIJELOVA
SUBOTICA, BARANJSKA 23
tel. i fax: 024-561-553
e-mail: agria@suonline.net

TippNet

Pravi izbor

www.tippnet.co.yu Tel.: 555-765 E-mail: support@tippnet.co.yu

- Pula, Poreč, Opatija, Crikvenica, Rabac, Lovran, Novi Vinodolski, Medulin...

Iz ponude:

- Hotel "Amfora" u Rapcu - polupansion za 2 osobe u prosjeku 60 eura po danu

- Apartman u Rovinju za 4 osobe u prosjeku 58 eura po danu

Autobusni prijevoz do odredišta - 30 eura povratna karta

Za više informacija javite se na : 024/ 568-243

Čekamo Vas